

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ และความสอดคล้อง
ในตนด้านเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

นางสาวกัญญาภัทร เสนิงค์ ณ อยุธยา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PARENTAL CAREER-SPECIFIC INVOLVEMENT, CAREER SELF-EFFICACY, AND SELF-
CONCORDANCE IN CAREER-RELATED GOALS AMONG HIGH SCHOOL STUDENT

Miss Kanyabhatra Seneewong Na Ayudhaya

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2014

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ การรับรู้
ความสามารถของตนด้านอาชีพ และความสอดคล้องใน
ตนเองเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย

โดย

นางสาวกัญญาภัทร เสนีวงศ์ ณ อยุธยา

สาขาวิชา

จิตวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะจิตวิทยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คัคณางค์ มณีศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุภาพพรรณ โคตรจรัส)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์วัชรีย์ ทรัพย์มี)

กัญญาภัทร เสนีวงศ์ ณ อยุธยา : การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ และความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (PARENTAL CAREER-SPECIFIC INVOLVEMENT, CAREER SELF-EFFICACY, AND SELF-CONCORDANCE IN CAREER-RELATED GOALS AMONG HIGH SCHOOL STUDENT) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร.อรุณญา ตั๊ยคำภีร์, 163 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ (แบบสนับสนุน แบบก้าวก่าย และแบบขาดการมีส่วนร่วม) เป็นตัวแปรต้น และมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 594 คน (ชาย 302 คน หญิง 292 คน) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1)มาตรวัดการรับรู้พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ (2)มาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ (3)มาตรวัดความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายอาชีพ และ(4)มาตรวัดความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ เก็บข้อมูลโดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมการโครงสร้างโดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL) ผลการวิจัยพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ (แบบสนับสนุน แบบก้าวก่าย และแบบขาดการมีส่วนร่วม) เป็นตัวแปรต้น และมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่านโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=5.31$ df = 4, p =.257 , GFI = 1.00, AGFI = .98, RMSEA = .023, CFI = 1.00) ตัวแปรทั้งหมดในสมการอธิบาย ความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจ และด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพร้อยละ 32 และ 35 ($R^2 = .32$ และ $.35$, $p < .01$) ตามลำดับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน เป็นด้านเดียวที่มีทั้งอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจ (อิทธิพลตรงทางลบ) และการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ (อิทธิพลตรงทางบวก) โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่านการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ สำหรับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ แบบก้าวก่าย และแบบขาดการมีส่วนร่วม มีเฉพาะอิทธิพลทางอ้อมผ่านการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพต่อ ต่อความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ

5577613338 : MAJOR PSYCHOLOGY

KEYWORDS: CAREER SELF-EFFICACY / SELF-CONCORDANCE IN CAREER RELATED GOAL / PARENTAL CAREER-SPECIFIC INVOLVEMENT

KANYABHATRA SENEWONG NA AYUDHAYA: PARENTAL CAREER-SPECIFIC INVOLVEMENT, CAREER SELF-EFFICACY, AND SELF-CONCORDANCE IN CAREER-RELATED GOALS AMONG HIGH SCHOOL STUDENT. ADVISOR: ASSOC. PROF. DR. ARUNYA TUICOMEPEE, 163 pp.

The purpose of this research was to investigate the relationship between 3 styles of parental career-specific involvement (support style, interfere style and lack of engagement style), career self-efficacy and self-concordance in career related motivation and goals among high school students. Participants were 594 grade 12 students (consisted of 302 Male and , 292 Female). Instruments used in this research were (1)Parental Career Involvement Scale, (2)Career Self-Efficacy Scale, (3)Self-Concordance Scale and (4)Personal Project Scale. Data was collected via sets of questionnaires and subsequently analysed using the structural equation modelling through LISREL. The finding revealed that the causal model where 3 styles of parental career involvement were used to predict self-concordance in career-related goal in high school students with career self-efficacy being a mediator, fits the empirical data ($\chi^2 = 5.31, df = 4, p = .257, GFI = 1.00, AGFI = .98$ and $RMSEA = .023$). The model accounted for 32 Percent of the variance of self-concordance in goal-motivation and 35 Percent of the variance of the career-related goal attainment. Parental career-specific Involvement in support style had both direct effect (negative) and indirect effect to self-condordance in career related motivation and goal. The indirect effect was through career self-efficacy. Parental career-specific involvement in interfere and lack of engagement style had only indirect effect through career self-efficacy.

Field of Study: Psychology

Academic Year: 2014

Student's Signature

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือของ รองศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ต้อยคำภีร์ อาจารย์ที่ปรึกษาผู้เป็นทั้งแรงบันดาลใจที่เปี่ยมไปด้วยความเมตตากรุณาต่อศิษย์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แนะแนวทางในการพัฒนา แก้ไข และปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆในงานวิจัยเล่มนี้ด้วยความเอาใจใส่

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สุภาพรรณ โคตรจรัส ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ และรองศาสตราจารย์ วุชรี ทรัพย์มี กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความเมตตา ให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางวิชาการ และปลูกฝังความเข้าใจธรรมชาติของชีวิต อันเป็นรากฐานในการทำวิจัยเล่มนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล อาจารย์นิรันดร์ สุวรรรัตน์ อาจารย์ประจำโรงเรียนสตรีวิทยา 2 อาจารย์มณธิรา ปันดี อาจารย์ประจำกรุงเทพมหานครคริสเตียนวิทยาลัย และผู้พัฒนามาตรวัดต่างๆ สำหรับการเอื้อเพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านเจ้าคุณเทพปริยัติวิมล และท่านเจ้าคุณศรีวิสุทธิกวี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ที่เมตตากรุณาสั่งสอน อบรม แนะนำให้ผู้วิจัยได้เข้าถึงความจริงในธรรมชาติของชีวิต รวมทั้งนั่งเป็นแหล่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจที่สำคัญให้กับผู้วิจัยในการดำเนินชีวิต

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งทางโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โรงเรียนเกษมพิทยา กรุงเทพมหานคร วิทยาลัยโรงเรียนเซนโยเซฟคอนเวนต์ และโรงเรียนวัดสังเวช ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการแจกจ่ายและเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงขอบคุณผู้เข้าร่วมการวิจัยทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษารุ่น 28 สำหรับประสบการณ์เรียนรู้อันยิ่งใหญ่ในสายการเดินทางของนักจิตวิทยาการปรึกษา และที่ได้ร่วมเดินทางบนเส้นทางการเรียนรู้ที่เต็มไปด้วยความทรงจำที่ดีงาม และนายปิยพัฒน์ วงศ์สินอุดม ที่เป็นแรงพล้งดัน กำลังใจและคอยช่วยเหลือการทำวิทยานิพนธ์นี้จนเสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งนายวัชรพงษ์ พุประทีปศิริ ที่ช่วยเหลือการทำวิทยานิพนธ์ในโค้งสุดท้ายนี้

ท้ายที่สุด ผลของความสำเร็จนี้จะเกิดไม่ได้ถ้าไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอันเป็นที่รักของผู้วิจัย ที่คอยรับฟัง สนับสนุน และผลักดันผู้วิจัยโดยตลอด รวมถึงผู้มีพระคุณทุกๆ ท่านที่ได้เอื้อนามและมีได้เอื้อนามที่มีส่วนทั้งทางตรงและทางอ้อมในการผลักดันให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	5
ขอบเขตในการวิจัย.....	6
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
สมมติฐานการวิจัย	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
1. ความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ (Self-Concordance in Career Related Goal).....	10
1.1 นิยามและขอบเขต	10
1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	12
1.3 การประเมินความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ	32
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ (Parental career-related behavior).....	33
2.1 นิยามและขอบเขต	33

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ	35
2.3 การวัดและประเมินการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ	40
3. การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ (Career Self-efficacy)	41
3.1 นิยามและขอบเขต	41
3.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ	42
3.3 การวัดและประเมินการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ	47
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
1. มาตรการรับรู้พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ	55
2. มาตรการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ	56
3. มาตรการความสอดคล้องในตนด้านการเลือกเส้นทางอาชีพ	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของกลุ่มตัวอย่าง	67
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิจัย	71
ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม	73
ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัด	79
ส่วนที่ 5 การตรวจสอบความตรงของโมเดลความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือก เป้าหมายเส้นทางอาชีพและความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทาง อาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	88
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95

สรุปผลการวิจัย.....	95
อภิปรายผลการวิจัย.....	97
ข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้.....	103
ข้อเสนอแนะ.....	103
รายการอ้างอิง.....	105
ภาคผนวก ก เอกสารผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย.....	113
ภาคผนวก ข แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	117
ภาคผนวก ค ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	125
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อตรวจสอบโมเดลความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจ การเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพและความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	149
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	163

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 พัฒนาการทางด้านอาชีพตามแนวคิด Super (ที่มา : Gladding, 2008, หน้า 357-358).....	15
ตารางที่ 2 ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปร (N = 594).....	68
ตารางที่ 3 ตารางแสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิจัย (N = 594).....	72
ตารางที่ 4 เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงที่ใช้ในการวิจัย (N=594).....	74
ตารางที่ 5 เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวิจัย (N=594).....	76
ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบ สนับสนุน.....	81
ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบ ก้าวก้าว.....	82
ตารางที่ 8 แสดงผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบ ขาดการมีส่วนร่วม.....	83
ตารางที่ 9 แสดงผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการรับรู้ความสามารถของตนด้าน อาชีพ.....	85
ตารางที่ 10 แสดงผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลความสอดคล้องในตนด้าน แรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพ.....	86
ตารางที่ 11 แสดงผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลความสอดคล้องในตนด้านการมี เป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพ.....	88
ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุความสอดคล้องในตนด้าน แรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพและความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่ เส้นทางอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (N = 594).....	90

สารบัญญภาพ

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากผู้ปกครองด้านอาชีพ กับความสอดคล้องในตน ด้านการเลือกเส้นทางอาชีพด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมาย และด้านการมีเป้าหมายการเลือก เส้นทางอาชีพ โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นตัว แปรส่งผ่าน.....	7
ภาพที่ 2 โมเดล Social Cognitive Career Theory ในการพัฒนาความสนใจ	20
ภาพที่ 3 แรงจูงใจตามแนวคิดการกำกับตน พร้อมประเภทของแรงจูงใจ.....	25
ภาพที่ 4 แผนผังเกี่ยวกับ การจัดการบูรณาการกับตนเอง และ การกระทำที่ไม่สอดคล้องกับ ตนเอง	30
ภาพที่ 5 โมเดลความสอดคล้องในตน (Self-Concordance Model).....	31
ภาพที่ 6 แบบจำลองนิเวศเกี่ยวกับพัฒนาการของมนุษย์ (Ecological model of child development)	38
ภาพที่ 7 ความแตกต่าง ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่จะ เกิดขึ้น (ที่มา : Badura, 1997 หน้า 22; อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2556 หน้า 58).....	43
ภาพที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังผลที่จะ เกิดขึ้น	44
ภาพที่ 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ อาชีพที่ไม่มั่นคงของ บิดาและการรับรู้ความสามารถด้านอาชีพของนักศึกษา.....	49
ภาพที่ 10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และเป้าหมายทางอาชีพของ นักเรียน	53
ภาพที่ 11 โมเดลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน.....	80
ภาพที่ 12 โมเดลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวถอย.....	81
ภาพที่ 13 โมเดลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม	83
ภาพที่ 14 โมเดลการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ	84

ภาพที่ 15 โมเดลความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพ	86
ภาพที่ 16 โมเดลความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพ	87
ภาพที่ 17 โมเดลการความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ กับความ สอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ โดยมีการรับรู้ ความสามารถของตนด้านอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน	94

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การลาออกของผู้ที่ผ่านการคัดเลือกเข้าเรียนต่อในระบบกลางการรับนิสิตนักศึกษา หรือระบบแอดมิชชันแล้วสมัครสอบใหม่ รวมทั้งปัญหาที่นิสิตนักศึกษามีผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ทำให้ต้องถูกให้ออกจากการเรียนหรือรีไทร์ นับว่าเป็นปัญหาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เลือกศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา เป็นข้อกังวลของนักการศึกษาและสังคมโดยรวม ดังจะเห็นได้จากสถิติที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์มติชนออนไลน์ โดยเฉลิมพล พลमुख รายงานว่าภาพรวมผู้ที่ประสบปัญหาดังกล่าวมีประมาณ ร้อยละ 5 ถึงร้อยละ 12 หรือประมาณ 10,000 คน จากจำนวนแอดมิชชันผ่านเข้าเรียนไปเรียนประมาณ 1 แสนคน (เฉลิมพล พลमुख, 2555) ปัญหาดังกล่าวไม่ได้ส่งผลกระทบต่อตัวของนักเรียน นิสิตนักศึกษาและครอบครัวที่รับรู้ว่าคุณภาพของตนเองประสบกับความสำเร็จเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติ กล่าวคือ เมื่อเมื่อนิสิตนักศึกษาลาออก หรือโดนรีไทร์ ประเทศชาติต้องเสียทรัพยากร และงบประมาณที่สนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น

นักจิตวิทยาการปรึกษาด้านอาชีพหลายท่านได้ระบุว่า การเลือกแผนการเรียนและเส้นทางอาชีพ นับเป็นเป้าหมายส่วนบุคคลที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา การที่นักเรียนเหล่านั้นมีความชัดเจนและสามารถตัดสินใจเลือกแผนการเรียนและเส้นทางอาชีพได้ จะทำให้พัฒนาการชีวิตในระยะนี้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและราบรื่น (เช่น Havighurst, 1948; Steinberg, 1999) การเลือกแผนการเรียนและเส้นทางอาชีพนี้อาจเริ่มต้นจากการตั้งเป้าหมายที่เป็นแรงจูงใจจากภายในตนเอง หรือการสังเกตจากบุคคลอื่นก็ได้ (Oettingen, Bulgarella, Henderson, & Gollwitzer, 2004) งานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า การมีแรงจูงใจมีส่วนสำคัญต่อการกำหนดหรือตั้งเป้าหมาย (เช่น Ajzen, 1991; Atkinson, 1957; Bandura, 1997; Brehm & Self, 1989; Carver & Scheier, 1998; Gollwitzer, 1990; Locke, 1990; Sheeran, 2002; Vroom, 1964 อ้างถึงใน Wright, Greenberg & Brehm, 2007) กล่าวคือ คนส่วนใหญ่จะเลือกและกำหนดเป้าหมายเมื่อพวกเขามีแรงจูงใจและความสนใจในเป้าหมายนั้นๆ

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา Sheldon และ Elliot (1999) ได้นำเสนอโมเดลความสอดคล้องในตน (Self-Concordant Model) ที่อธิบายว่าความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายเป็นการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อไปให้ถึงตามเป้าหมายที่สอดคล้องกับค่านิยมของตนเอง รวมทั้งการให้ความสำคัญต่อสิ่งต่างๆที่เข้ามาและปรับให้เข้ากับตนเอง เมื่อบุคคลมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง ส่งผลให้เกิด

ความรู้สึกต้องการเป็นคนที่มีทักษะความสามารถในด้านดังกล่าวตามความสนใจ และต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นด้วย ในโมเดลดังกล่าว Sheldon และ Elliot อธิบายถึงความสอดคล้องในตนเองด้านเป้าหมายว่าเป็นความต่อเนื่องของการพัฒนาความสนใจ (Interest) และคุณค่าหลักในตัวเอง (Core values) เมื่อบุคคลมีความสอดคล้องในตนเองด้านเป้าหมายจะทำให้พวกเขามีสุขภาวะที่ดี (Well-being) นอกจากนี้ Gaudreau, Carraro, and Miranda (2012) ได้นำเสนอ ความสอดคล้องในตนเองด้านเป้าหมายด้านการเรียน ว่ามาจากแรงจูงใจที่เกี่ยวข้อง 2 แบบ คือ (1)แรงจูงใจควบคุม (Controlled motivation) คือ การดำเนินการไปถึงเป้าหมายเพราะ ปัจจัยภายนอกและการกดดันตนเอง โดยมีความรู้สึกผิดและความอับอาย ส่งผลให้บุคคลจะกระทำพฤติกรรมเพื่อให้ได้รับคำชมและหลีกเลี่ยงความรู้สึกผิด แรงจูงใจประเภทนี้ประกอบไปด้วย แรงจูงใจแบบเข้าสู่ตนเอง (Introjected motivation) และ แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motivation) (2) แรงจูงใจอิสระ (Autonomous Motivation) คือ การกำหนดเป้าหมายที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญสำหรับบุคคลในการดำเนินการเพื่อไปให้ถึงเป้าหมาย เพราะเป้าหมายที่กำหนดนั้นเป็นสิ่งที่บุคคลสนใจและอยากกระทำให้ประสบความสำเร็จ แรงจูงใจอิสระประกอบไปด้วย แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) กับ แรงจูงใจระบุชัดเจน (Identified motivation) ในกรณีที่นักเรียนมีความสอดคล้องในตนเองด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ที่เป็นแบบที่มีแรงจูงใจอิสระ พวกเขาจะทำตามเป้าหมายที่สอดคล้องกับแรงจูงใจที่มาจากความต้องการหรือความสนใจภายในตน อันเกิดจากการรู้จักตนเอง ไม่ว่าจะเป็นส่วนความสนใจ ความถนัด นั่นคือ การที่พวกเขาได้เลือกเรียนต่อในคณะที่ตนเองต้องการ และมีความสุขเชิงอัตวิสัย (Subjective well-being) นั้นเอง (Kennon M. Sheldon & Kasser, 1998); (K. M. Sheldon & Houser-Marko, 2001)

องค์ความรู้ด้านพัฒนาการอาชีพของคน ระบุว่าในช่วงวัย 15-17 ปี (ซึ่งตรงกับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) นับว่าเป็นวัยที่กำลังสนใจ และแสวงหาข้อมูลเรื่องอาชีพ มีการพิจารณาความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง ทั้งในแบบเพื่อน และตามสภาพความจริง โดยที่ยังไม่ได้ตัดสินใจ (Super, 1980); (Ginzberg, 1952) ตามช่วงพัฒนาการนี้ นักเรียนจะเริ่มมีความสอดคล้องในตนเองด้านการเลือกเส้นทางอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ และความสอดคล้องในตนเองด้านการมีเป้าหมายเส้นทางอาชีพ แต่จะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้าน เช่น ด้านข้อมูล ค่านิยม หรือ การคะแนนผลลัพธ์ของแต่ละบุคคล เป็นต้น อย่างไรก็ตามการศึกษาที่ผ่านมาระบุว่าตัวแปรที่มีส่วนสำคัญในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียน คือ การรับรู้ความสามารถในตนเอง (Self-efficacy) ซึ่งโดยทั่วไป ด้านการรับรู้ความสามารถของตน หมายถึงความเชื่อในความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเองนี้มีผลต่อทางเลือกของบุคคลว่าจะนำศักยภาพออกมาใช้ได้มากหรือน้อยเพียงไหนในการเผชิญหน้ากับอุปสรรค (Bandura, 1977)

ดังนั้นการรับรู้ความสามารถในตนเองจึงมีอิทธิพลต่อความสำเร็จด้านการเรียนของนักเรียนด้วย ในงานวิจัยของ Antl (2011) พบว่านักเรียนที่มีระดับความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายและมีการรับรู้ความสามารถในตนเองสูง จะมีการพัฒนาในเป้าหมายด้านการเรียน (Academic goals) และมีระดับของความสุขเชิงอัตวิสัยเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การรับรู้ความสามารถตนเองยังเป็นตัวกำกับความสัมพันธ์ระหว่างความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายกับความสุขเชิงอัตวิสัย และการพัฒนาเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยอีกด้วย

สำหรับปัจจัยแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียน คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Parental involvement) (Kuperminc, Darnell, & Alvarez-Jimenez, 2008) ทั้งนี้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองตามแนวคิดของ Epstein (1990) ระบุว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมี 6 ประเภท กล่าวคือ (1) การเลี้ยงดู (Parenting) (2) การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่บ้าน (Facilitating learning at home) (3) การสื่อสารกับโรงเรียน (Communicating with the school) (4) การมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจในโรงเรียน (Participating in the school decision-making) (5) เป็นอาสาสมัครในโรงเรียน (Volunteering at the school) และ (6) การทำงานร่วมกันกับชุมชน (Collaborating with the community) ทั้งนี้ในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยให้ความสนใจในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ (Parental career-specific Involvement) ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสามารถเป็นสังคมหลักที่เอื้อต่อการให้การสนับสนุนด้านแรงจูงใจทางการเรียนของนักเรียนและเน้นให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาที่มาจากครอบครัว (Kuperminc et al., 2008) ดังตัวอย่างในสถานการณ์ที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ระหว่างการเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย นักเรียนกลุ่มนี้จะมีระดับความพึงพอใจสูง (Dietrich, Kracke, & Nurmi, 2011) เมื่อพ่อแม่สร้างสภาพแวดล้อมที่ช่วยเพิ่มแรงจูงใจควบคุม (Controlled motivation) ส่งผลให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะมีความเครียดมากขึ้นเมื่อพ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมกับการตัดสินใจเรื่องการเลือกอาชีพ (Dietrich & Salmela-Aro, 2013) พ่อแม่ที่สนับสนุนในระดับที่เหมาะสม ช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาการรับรู้ความสามารถที่มีของตน ทำให้เห็นถึงความคาดหวังที่ต้องการความสำเร็จสูง ผลการศึกษาที่ผ่านมาของ เช่น Chowa, Masa และ Tucker (2013) Porumbu และ Veronica Necsoi (2013) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของครอบครัวพบว่า การมีส่วนร่วมของครอบครัวมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ทางการเรียน ซึ่งในงานวิจัยที่ผ่านมาในเรื่องการมีส่วนร่วมของพ่อแมกับการเรียนของลูกแสดงให้เห็นว่าพ่อแม่เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก ไม่ใช่แค่เรื่องเรียนอย่างเดียวที่พ่อแม่เป็นปัจจัยหลัก ยังมีเรื่องการวางแผนและการกำหนดเป้าหมายในการเรียนของลูกด้วยที่พ่อแม่เข้ามาเกี่ยวข้องมา

การศึกษาที่ผ่านมาระบุว่า การสนับสนุนของผู้ปกครองและการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ เป็นตัวแปรสำคัญที่ในพัฒนาการทางอาชีพของนักเรียน ตัวอย่างเช่น การศึกษาของ Roach

(2010) ที่ระบุว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถด้านอาชีพของนักเรียน กล่าวคือถ้ามีพฤติกรรมการสนับสนุนของผู้ปกครองเพิ่มขึ้น การรับรู้ความสามารถด้านอาชีพของนักเรียนก็จะเพิ่มขึ้นด้วย เช่นเดียวกับ Lent, Brown, Nota, และ Soresi (2003) ที่รายงานว่าการสนับสนุนทางของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเลือกอาชีพ ผ่านการรับรู้ความสามารถของตนเอง นอกจากนี้ยังมีการวิจัยของ Nota, Ferrari, Solberg และ Soresi (2007) ที่ได้สนับสนุนในประเด็นเดียวกันว่า การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ เป็นตัวแปรที่สำคัญร่วมกับการสนับสนุนของผู้ปกครอง ในการลดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ (Career indecision making) การศึกษาต่อมาเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับความสอดคล้องในเป้าหมายตนเองกับพัฒนาการทางอาชีพของนักเรียน ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ ตัวอย่างเช่น Dietrich และ Salmela-Aro (2013) ศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและเป้าหมายด้านอาชีพในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ชาวฟินแลนด์จำนวน 807 คน (เป็นเพศหญิงร้อยละ 48) มีการเก็บข้อมูลทั้งหมด 3 ช่วง ช่วงแรก ในปีที่ 1 (ตอนอายุ 17 ปี) นักเรียนตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ช่วงที่สอง ในปีที่ 2 (ตอนอายุ 18 ปี) นักเรียนตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเป้าหมายทางอาชีพ การรับรู้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ และช่วงที่สาม ในปีที่ 3 (ตอนอายุ 19 ปี) นักเรียนตอบแบบสอบถามเหมือนช่วงที่สอง ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีการสนับสนุน เป็นผู้ปกครองที่อบอุ่น และมีการดูแลเอาใจใส่นักเรียนสูง ส่งผลให้เด็กมีอิสระและสามารถควบคุมแรงจูงใจในเป้าหมายของตนเองได้ดี และจะช่วยลดความเครียดในการค้นหาเป้าหมายทางอาชีพของนักเรียนในระยะยาวด้วย นอกจากนี้ผลการวิจัยยังระบุว่า การสนับสนุนและความอบอุ่นของผู้ปกครอง ช่วยพัฒนาแรงจูงใจไปสู่เป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพที่มีความสอดคล้องในตนเองสูงอีกด้วย

สำหรับการศึกษาเรื่องนี้ในประเทศไทยนั้น พบว่ามีงานวิจัยของ บุญทริกา ลิวเฉลิมวงศ์ (2556) ศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,140 คน โดยมีการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ แบบสนับสนุน แบบก้าวถอย และแบบขาดการมีส่วนร่วมเป็นตัวแปรต้น และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ ผลการวิจัย พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านบวก เช่น เอาใจใส่ ให้กำลังใจ ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมในการลดความความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียน ผ่านการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียน อย่างไรก็ตามงานวิจัยดังกล่าวยังไม่ได้ให้ภาพการค้นพบตนเองตามพัฒนาการทางอาชีพที่เรียกว่า ความสอดคล้องในตนเองด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ความสอดคล้องในตนเองด้านเป้าหมายของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับสายอาชีพที่สนใจ ถ้านักเรียนไม่ได้รับการตอบสนองอย่างที่หวังไว้ก็จะนำไปสู่ ความเครียด ความวิตกกังวลและมีความสุขเชิงอัตวิสัยต่ำ ทำให้เป็นอุปสรรคในการพัฒนาด้านอาชีพของนักเรียน และอาจนำไปสู่ความล้มเหลวในการตัดสินใจเลือกเรียนหรือการประกอบอาชีพในอนาคต หากนักเรียนรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในด้านการมีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจด้านการเรียนในระดับที่เหมาะสม ก็จะเอื้อให้นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกเรียนได้ตามความต้องการและความสนใจที่แท้จริง ประกอบกับการรับรู้ความสามารถในตนเองซึ่งเกิดจากตัวนักเรียนตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในสถานการณ์ที่บางครั้งมีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจนหรือคาดเดาไม่ได้ รวมทั้งรับรู้ความสามารถของตนเองในด้านความชอบ ความถนัด ค่านิยม และข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ หากนักเรียนรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับที่ต่ำก็อาจไม่มีความมั่นใจในการตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพที่สนใจ นำไปสู่การตัดสินใจที่ไม่มีประสิทธิภาพด้วย

ผู้วิจัยในฐานะนิสิตที่กำลังเรียนในสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา และมีความสนใจทำงานกับกลุ่มนักเรียนที่กำลังวางแผนในการเลือกเส้นทางอาชีพ จึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ และความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจและการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และมีแนวทางในการพัฒนารูปแบบความช่วยเหลือให้นักเรียนที่กำลังอยู่ในช่วงการแสวงหาเป้าหมายในการเลือกคณะที่จะศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยและเลือกประกอบตามสายอาชีพที่ตนเองสนใจ เพื่อวางแผนการช่วยเหลือว่าจะต้องปรึกษากับผู้ปกครอง ให้คำปรึกษากับกลุ่มนักเรียน หรือวางแผนพัฒนาความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ และความสอดคล้องในตนเองด้านการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพเพื่อการช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจและด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ 3 แบบ (แบบสนับสนุน แบบก้าวถอย และแบบขาดการมีส่วนร่วม) เป็นตัวแปรต้น และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน

2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ และการรับรู้ความสามารถของต้นด้านอาชีพ ที่มีต่อความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและด้านการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยคัดเลือกจากนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครทั้งเอกชนและรัฐบาล ทั้งเพศชายและหญิงทั้งนี้ในการเก็บข้อมูลแบ่งเก็บในโรงเรียนรัฐบาล และเอกชน โรงเรียนรัฐบาล 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กับ โรงเรียนวัดสังเวช และโรงเรียนเอกชน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ และโรงเรียนเกษมพิทยา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

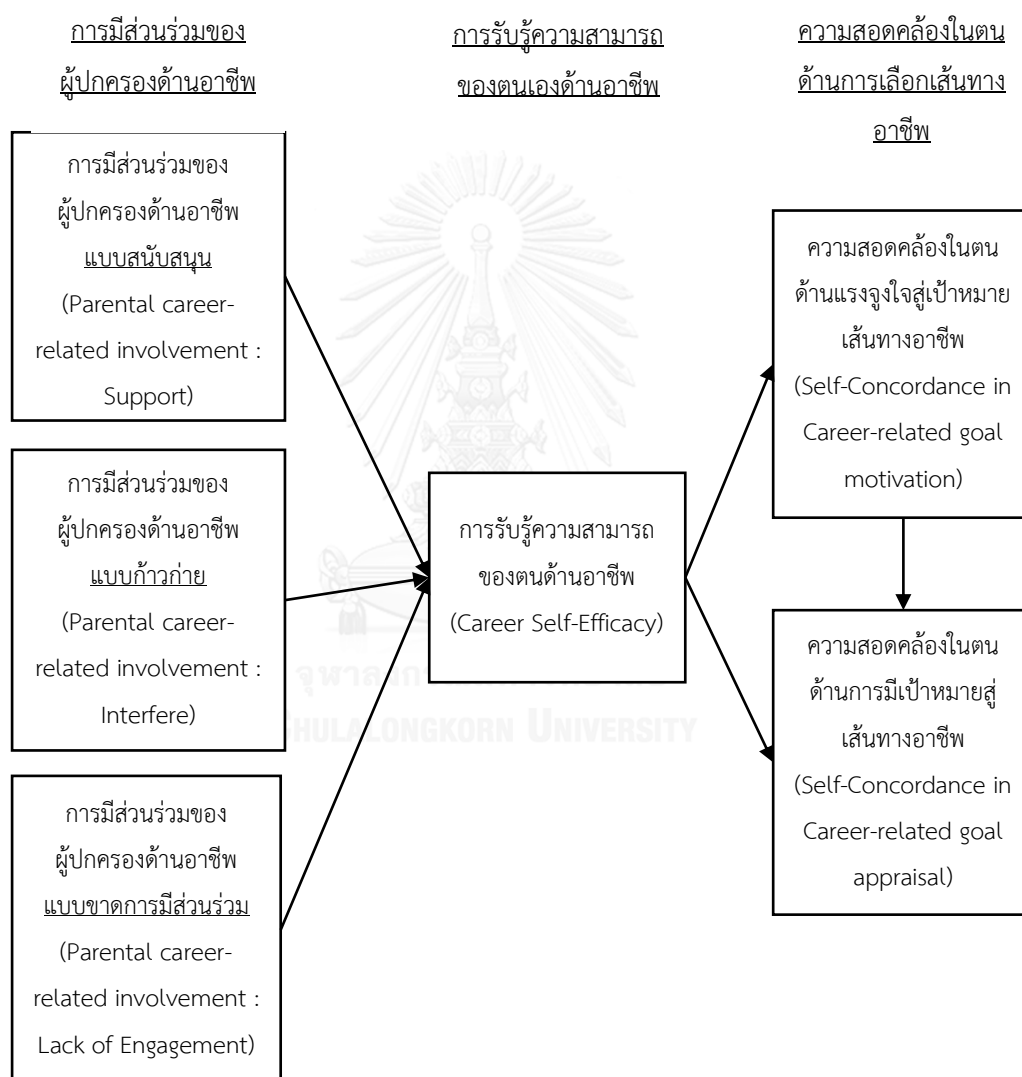
ตัวแปรตาม มี 2 ตัวแปร ได้แก่ ความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ และความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพ

ตัวแปรอิสระ มี 3 ตัวแปร ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ 3 ด้าน ได้แก่ แบบสนับสนุน แบบก้าวก่าย และ แบบขาดการมีส่วนร่วม

ตัวแปรส่งผ่าน มี 1 ตัวแปร ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของต้นด้านอาชีพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนจากผู้ปกครองด้านอาชีพ กับความสอดคล้องในตนด้านการเลือกเส้นทางอาชีพทั้งสองรูปแบบคือด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมาย และด้านการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ผู้วิจัยได้สรุปเป็นความสัมพันธ์เชิงสาเหตุได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากผู้ปกครองด้านอาชีพ กับความสอดคล้องในตนด้านการเลือกเส้นทางอาชีพด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมาย และด้านการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นตัวแปรส่งผ่าน

สมมติฐานการวิจัย

1. โมเดลเชิงสาเหตุความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพและความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ (แบบสนับสนุน แบบก้าวก่าย และแบบขาดการมีส่วนร่วม) เป็นตัวแปรต้น และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ 3 แบบ มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพและความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ เป็นตัวแปรส่งผ่าน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ (Parental career-related involvement)

หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนว่าตนเองได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากบิดา มารดา หรือ ผู้ปกครอง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเส้นทางอาชีพ สามารถจำแนกได้ 3 รูปแบบ ได้แก่

- (1) *แบบสนับสนุน (Support)* คือ บุคคลรับรู้ถึงการสนับสนุนในกระบวนการพัฒนาทางอาชีพจากผู้ปกครอง ว่าเอื้อให้บุคคลได้สำรวจความสามารถและความสนใจด้านอาชีพ และแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของตัวเลือกทางอาชีพ
- (2) *แบบก้าวก่าย (Interfere)* คือ บุคคลรับรู้ความกดดันในกระบวนการพัฒนาทางอาชีพ โดยรับรู้ที่ผู้ปกครองนำความคิด ความต้องการของพวกเขามากำหนดแนวทางของตน และปิดกั้นการสำรวจพิจารณาความชอบความต้องการของตน
- (3) *แบบขาดการมีส่วนร่วม (Lack of engagement)* คือ บุคคลรับรู้ถึงความขาดการสนับสนุนหรือการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาอาชีพจากผู้ปกครอง โดยขาดการให้ความสนใจ เพราะไม่เห็นความสำคัญ หรือมีสิ่งสำคัญอื่นที่ผู้ปกครองสนใจมากกว่า

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยวัดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโดยใช้มาตรวัด การรับรู้พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพทั้ง 3 ด้าน (สนับสนุน แทรกแซง และขาดการมีส่วนร่วม) ซึ่งผู้วิจัยนำจากมาตรวัดการรับรู้การมีส่วนร่วมด้านอาชีพ Perceived parental career-related behaviors (PCB) โดย Dietrich และ Kracke (2009) ซึ่งฉบับภาษาไทยพัฒนาโดยบุณชิติกา ลีวเฉลิมวงศ์ (2556) จากมาตรวัด Perceived parental career-related behaviors (PCB)

การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ (Career Self-efficacy) หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่เชื่อมั่นในการตัดสินใจประกอบอาชีพได้ตามความเหมาะสมของตนเองเป็นการตัดสินใจ

ของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถของตนในการกำหนดพฤติกรรมการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพที่สนใจ ทางเลือกและการปรับตัว

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยวัดการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพโดยใช้มาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาจากมาตรวัด Career Self-Efficacy Sources Scale (CSESS) ของ Nasta (2007)

ความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ (Self-concordance in career-related goal motivation) หมายถึง การที่บุคคลมีแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายที่เขาได้กำหนดไว้ โดยแรงจูงใจนี้เป็นตัวช่วยกำกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการกระทำที่มุ่งสู่เป้าหมายอีกด้วย ในคนที่มีความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพสูงจะมีแรงจูงใจที่แสดงออกถึงการกระทำนั้นมาจากการเลือกและตัดสินใจด้วยตนเองอย่างสอดคล้องกับความสนใจและคุณค่าที่พวกเขายึดถือ หรือ เป็นแรงจูงใจที่เป็นการกำหนดตนเองจากภายใน

ในการวิจัยครั้งนี้ ความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ หมายถึงค่าคะแนน จากมาตรวัด Perceived Locus of Causality scale (PLOC, Ryan & Connell, 1989) ที่พัฒนาโดยผู้วิจัย

ความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ (Self-concordance in career-related goal appraisals) หมายถึง การที่บุคคลมีเป้าหมายและมีการวางแผนที่จะดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ Sheldon และ Houser-Makro (2001) ระบุว่าการมีเป้าหมายที่ชัดเจน และมีความสอดคล้องกับคุณค่า ที่บุคคลยึดถือ นอกจากจะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้แล้ว ยังเพิ่มสุขภาวะทางจิต ของบุคคลให้ดียิ่งขึ้นไปด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ ความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ หมายถึงค่าคะแนนจากมาตรวัด Personal Project analysis ของ Wallenius (2000) ที่พัฒนาโดยผู้วิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ได้ความรู้ความเข้าใจเรื่องแบบแผนความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ (3 รูปแบบ) การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
- 2) ได้ข้อเสนอแนะแนวทางให้แก่นักจิตวิทยาการปรึกษาด้านอาชีพ อาจารย์แนะแนว นักการศึกษา ผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการช่วยเหลือนักเรียนที่อยู่ในช่วงของการเลือกเส้นทางอาชีพ ในเรื่องการพิจารณาความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสอดคล้องในตนเองด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความสอดคล้องในตนเองด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ (Self-Concordance in Career Related Goal)

ความสอดคล้องในตนเองด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ จากการศึกษาในปัจจุบันพบว่านักวิจัยให้ความสำคัญเกี่ยวกับความสอดคล้องของเป้าหมายกับผลลัพธ์ที่ได้ว่า เป้าหมายทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าสู่ช่วงเปลี่ยนเข้าสู่มหาวิทยาลัย มีแรงจูงใจต่างๆที่อยู่ภายใต้เป้าหมายนั้น และวิธีการเข้าถึงเป้าหมายของนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันออกไป และมีปัจจัยอื่นๆที่เป็นส่วนหนึ่งส่งผลกระทบ เช่น ความเครียด การคงรักษาเป้าหมายไว้ เวลา เป็นต้น เพราะเหตุนี้นักวิจัยเน้นสำรวจและให้ความสำคัญเกี่ยวกับบทบาทของเป้าหมายที่มีแรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญ ดังนั้นการวัดความสอดคล้องในตนเองด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพจึงเน้นให้ความสำคัญอยู่ 2 ด้านหลัก คือ 1) ด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ และ 2) ด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ

1.1 นิยามและขอบเขต

Sheldon และ Elliot (1999) ให้ความหมายความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายอาชีพ คือ แรงจูงใจที่มีเป้าหมายที่มุ่งมั่นและเป็นแรงจูงใจภายในที่ดี Sheldon และ Elliot อธิบายว่าความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจสู่อาชีพ เป็นส่วนประกอบของการพัฒนาความสนใจและค่านิยมในตัวเองบุคคล โมเดลความสอดคล้องในตนเองพิจารณาเมื่อบุคคลพยายามทำตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จะสำเร็จได้ก็ต้องใช้ความพยายามอย่างต่อเนื่องเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้นและจะทำให้มีสุขภาวะที่ดีขึ้นเมื่อบุคคลสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

Sheldon และ Elliot (1999) และ Rogers (1961) มองว่าความสอดคล้องในตนเองเป็นเรื่องที่สำคัญ กล่าวคือ หากบุคคลมีการพัฒนาภายใน ด้วยการรับฟังเสียงจากภายในของตนเอง และรู้ว่าสิ่งใดที่มีคุณค่า และมีความสำคัญ พวกเขาจะมีตัวตนที่สอดคล้องกลมกลืน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการใช้ชีวิต หรือกำหนดเป้าหมายต่างๆ ทั้งนี้ เมื่อบุคคลมีการกำหนดเป้าหมายในการกระทำสิ่งต่างๆที่

สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง พวกเขาจะบรรลุเป้าหมายและใช้ชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ (Govindji & Linley, 2007)

Ditrich และ Salmela-Aro (2013) ระบุว่าความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ เป็นการที่บุคคลตระหนักถึงเป้าหมายในการเลือกอาชีพ รวมถึงการมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยการที่บุคคลได้ตระหนักว่าต้องการประกอบอาชีพอะไร และความนึกคิดที่ตนมีต่ออาชีพนั้น การเลือกเป้าหมายเกี่ยวกับเส้นทางอาชีพจะสะท้อนถึงความสนใจ (Interest) และคุณค่าต่างๆ (Value) ที่บุคคลยึดถือ ทั้งนี้เมื่อบุคคลได้เลือกเส้นทางอาชีพด้วยตนเอง จะเป็นการเลือกที่บุคคลได้ไตร่ตรองมีความคิด ความรู้สึก ความสนใจที่มาจากความต้องการภายในของตน ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยใช้นิยามและขอบเขต ความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพตามงานวิจัยของ Ditrich และ Salmela-Aro (2013) จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น

Little และ Chambers (2008) ได้ระบุว่าความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่อาชีพ สามารถวัดได้จากการกระทำของบุคคล โดยการประเมินการมีเป้าหมายที่มีความสัมพันธ์กับผู้อื่น และมีอยู่ในชีวิตประจำวันของบุคคล ด้วยเหตุนี้ ความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่อาชีพ (Self-Concordance in Career goal-related) หมายถึง การมีเป้าหมายที่บุคคลตั้งใจจะกระทำ เริ่มตั้งแต่เป้าหมายประจำวัน ไปจนถึงเป้าหมายใหญ่ในชีวิต การวิเคราะห์ความสอดคล้องด้านเป้าหมาย สามารถประเมินจากการมีเป้าหมายของบุคคล Little มีแนวคิดว่ารูปแบบเป้าหมายชีวิตของบุคคล แสดงให้เห็นถึงความคิดภายในเกี่ยวกับศักยภาพภายในของตน วัตถุประสงค์หลักที่บุคคลมีเป้าหมายชีวิตที่สอดคล้องกับตนมากที่สุด เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นมีความสุขเชิงอัตวิสัยเพิ่มขึ้น (Little & Chambers, 2008) กล่าวโดยสรุป ความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ในการศึกษาครั้งนี้ จะรวมทั้ง 2 ด้านคือ ความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมาย (Goal motivation self-concordance) และ ความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่อาชีพ (Self-concordance in career goal-related) โดยความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายบุคคล ให้ความสำคัญต่อการเลือกเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ และให้ความสำคัญกับสิ่งที่บุคคลให้คุณค่าในการเลือกอาชีพ ในขณะที่ ความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่อาชีพ หมายถึง การมีเป้าหมายของบุคคล ที่ประกอบด้วย การมีเป้าหมายที่ต้องการทำให้ลุล่วงอย่างชัดเจน มีความพยายามและการกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีการประเมินความก้าวหน้าของเป้าหมาย และมีความกดดันหรือความเครียดในระดับต่ำ

1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2 กลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านอาชีพ และ กลุ่มที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านอาชีพ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีด้านพัฒนาการด้านอาชีพที่เกี่ยวข้อง 3 แนวคิด ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมด้านอาชีพและทฤษฎีปัญญา สังคมด้านอาชีพ ดังนี้

แนวคิดแรก : ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super

Super (1996) ได้นำเสนอทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ (Super's Theory of Vocational Development) โดยให้ความสำคัญกับพัฒนาการของตัวตน หรือ อัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียน ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือภาพในใจที่นักเรียนที่มีต่อตนเอง โดยในการสร้างอัตมโนทัศน์ที่ชัดเจนนั้น นักเรียนจะต้องรับรู้ว่ามีลักษณะแตกต่างจากผู้อื่นและมีความคล้ายคลึงกับผู้อื่นอย่างไร ตามทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super ระบุว่านักเรียนจะแสดงออกทางด้านพฤติกรรมต่างๆ รวมถึงการเลือกอาชีพที่บ่งบอกความสนใจในอาชีพ ความสามารถของเขา สภาพการณ์แวดล้อมที่นักเรียนใช้ชีวิตอยู่ที่ขึ้นกับการเลือกและการปรับตัวในอาชีพของนักเรียน ดังนั้นพัฒนาการทางอาชีพของนักเรียน จึงเป็นกระบวนการต่อเนื่อง

จากการทบทวนขั้นพัฒนาการอาชีพของ Super จะเห็นได้ว่าพัฒนาการทางอาชีพเป็นวงจรที่ไม่หยุดนิ่ง โดยมีอิทธิพลจากปัจจัยต่างๆเฉพาะของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นตัวกำหนด งานวิจัยของ Super จึงไม่ได้กำหนดกรอบอายุในแต่ละขั้นตายตัว เพียงแต่เสนอว่าโดยทั่วไปแล้วพัฒนาการทางอาชีพแต่ละขั้นมักเกิดขึ้นในช่วงอายุใด ทั้งนี้เพื่อให้ทฤษฎีมีความยืดหยุ่นและสามารถอธิบายพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลได้เหมาะสม ต้องพิจารณาปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลประกอบด้วย (นิ ปัทม์ พิชญโยธิน, 2551)

ทฤษฎีของ Super เชื่อว่ามนุษย์ใช้การทำงานเป็นทางแสดงออกของบุคลิกภาพ ทำให้บุคคลใช้งานเป็นเครื่องมือไปสู่เป้าหมาย Super (1980) ได้กล่าวว่าแนวคิดหลักเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพมีรายละเอียดของลำดับขั้นต่างๆ 5 ลำดับ ดังนี้

ขั้นแรก การเติบโต (Growth) หมายถึง ความเจริญเติบโตทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นช่วงเวลาของการพัฒนาความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง การพัฒนาความสามารถ และความสนใจ บุคคลจะเริ่ม

คำนึงถึงอนาคตของตนมากขึ้น ระยะนี้อยู่ในช่วง 14 ปี แรกของชีวิต เป็นการสั่งสมความคิดรวบยอด และเพิ่มพูนประสบการณ์เกี่ยวกับโลกอาชีพให้แก่บุคคล แบ่งออกเป็น 4 ระยะย่อยดังนี้คือ

- 1) ระยะที่ยังไม่สนใจเลือกอาชีพ (Prevocational Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วง 3 ปีแรก ของชีวิต
- 2) ระยะที่คิดถึงเรื่องอาชีพ แต่เป็นลักษณะความเพ้อฝัน (Fantasy Substage) ระยะนี้อยู่ ในช่วงอายุ 4-10 ปี
- 3) ระยะที่พิจารณาความสนใจของตนในอาชีพต่างๆ (Interest Substage) ระยะนี้อยู่ ในช่วง 11-12 ปี
- 4) ระยะที่พิจารณาความสามารถในการประกอบอาชีพ (Capacity Substage) ระยะนี้อยู่ ในช่วง 13-14 ปี

ขั้นที่สอง การสำรวจอาชีพที่สนใจ (Exploration) หมายถึง ช่วงที่บุคคลเริ่มตระหนักถึง ความสำคัญของอาชีพว่าเป็นสิ่งที่สำคัญในชีวิตช่วงนี้ เป็นช่วงเวลาของการสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพ บุคคล เริ่มมีการแสวงหาประสบการณ์จากการทำงานรวมถึงกิจกรรมต่างๆ และเริ่มเรียนรู้ว่าอาชีพ เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 15-24 ปี แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

- 1) *ระยะที่บุคคลเริ่มพิจารณาเลือกอาชีพ (Tentative Substage)* โดยบุคคลยังไม่ได้ ตัดสินใจแน่นอนซึ่งพิจารณาจากความต้องการ ความสนใจ ค่านิยม ความสามารถ และ โอกาสในการได้ทำงาน ระยะนี้อยู่ในช่วง 15 - 17 ปี
- 2) *ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของพัฒนาการด้านอาชีพ (Transition Substage)* หมายถึง บุคคล จะพิจารณาเลือกอาชีพจากความเป็นจริงมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น พิจารณาจากลักษณะ ของตน ลักษณะงาน รวมถึงโอกาสจากงานที่ทำ เป็นช่วงที่บุคคลได้มีประสบการณ์ใน การฝึกอาชีพหรืออยู่ระหว่างการศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ระยะนี้อยู่ ในช่วงอายุ 18-21 ปี
- 3) *ระยะทดลองปฏิบัติงาน (Trial Substage)* หมายถึง การที่บุคคลได้มีการประเมินความ ถนัด ความสามารถและความเหมาะสมต่างๆเกี่ยวกับอาชีพ ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 22-24 ปี

ขั้นที่สาม การวางรากฐานอาชีพ (Establishment) หลังจากที่บุคคลผ่านช่วงการสำรวจและ พบแนวทางอาชีพตามความสนใจแล้ว บุคคลเริ่มมองหาประสบการณ์การทำงานอย่างแท้จริง ในช่วง ต้นเป็นการลองผิดลองถูกเพื่อดูการตัดสินใจของคนในขั้นการสำรวจอาชีพที่สนใจ (Exploration) ว่า ถูกต้องเหมาะสมมากน้อยเพียงใด หากบุคคลรับรู้ว่าการตัดสินใจถูกต้อง การตัดสินใจเลือกอาชีพก็จะ มีความคงที่มากขึ้น และอาชีพที่ทำอยู่ก็จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของคุณ แต่ถ้าหากงานนั้นไม่

เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับอัตมโนทัศน์ของตน บุคคลอาจมองหาตัวเลือกอาชีพใหม่ที่สอดคล้องกับความสนใจหรืออัตมโนทัศน์ของตนมากขึ้น ซึ่งแบ่งย่อยได้เป็น 2 ระยะ คือ

- 1) *ระยะที่บุคคลลงมือประกอบอาชีพตามที่เลือก* แต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงถ้างานไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นที่พอใจ (Trail Substage) โดยระยะนี้ไม่ได้เกิดขึ้นกับทุกคน ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจและความเหมาะสมในอาชีพของแต่ละบุคคล สำหรับบุคคลที่ไม่มีขั้นตอนนี้ คือบุคคลประกอบอาชีพถาวร ไม่มีการเปลี่ยนงาน ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 25 – 30 ปี
- 2) *ระยะที่บุคคลลงมือประกอบอาชีพอย่างถาวร (Stabilization Substage)* ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 31-44 ปี

ขั้นที่สี่ การคงไว้ซึ่งงานและอาชีพ (Maintenance) หมายถึง บุคคลพยายามพัฒนาต่อยอดหรือพัฒนาอาชีพของตนให้ก้าวหน้า เพื่อให้อาชีพและอัตมโนทัศน์ในตัวบุคคลนั้นสอดคล้องกัน บุคคลที่อยู่ในขั้นพัฒนาการนี้มักเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพมั่นคงแล้วและมีประสบการณ์ในอาชีพมาระยะหนึ่ง บุคคลจะพยายามรักษาสถานภาพทางอาชีพในส่วนที่ทำให้ตนเกิดความรู้สึกพึงพอใจ นอกจากนั้น บุคคลต้องผ่านการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ของตนเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริง ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 45-64 ปี

ขั้นที่ห้า การละเลิกการทำงาน (Disengagement) หมายถึง ช่วงก่อนเกษียณอายุ เป็นช่วงที่บุคคลมุ่งมั่นรักษาอาชีพของตนให้อยู่ในมาตรฐาน โดยเน้นรักษาตำแหน่งงานที่มีอยู่มากกว่าที่จะต้องการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น และขั้นนี้จะสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลถอนตนเองออกจากการทำงาน ขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 65 ปีเป็นต้นไป ซึ่งแบ่งได้ 2 ระยะ ดังนี้

- 1) *ระยะที่บุคคลเริ่มลดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ (Deceleration)* ช่วงนี้เป็นระยะที่บุคคลมีอายุประมาณ 65-70 ปี
- 2) *ระยะที่บุคคลเลิกประกอบอาชีพโดยสิ้นเชิง (Retirement)* ช่วงนี้เป็นช่วงที่บุคคลจะใช้ชีวิตบั้นปลายด้วยการพักผ่อน

ตารางที่ 1 พัฒนาการทางด้านอาชีพตามแนวคิด Super (ที่มา : Gladding, 2008, หน้า 357-358)

ชั้นงอกงาม	ชั้นการสำรวจอาชีพ ที่สนใจ	ชั้นวางรากฐาน อาชีพ	ชั้นคงไว้ซึ่งงานและ อาชีพ	ชั้นละจากการ ทำงาน
แรกเกิด ถึง 14 ปี	อายุ 14 – 24 ปี	อายุ 24 – 44 ปี	อายุ 44 – 64 ปี	อายุ 64 ปี ขึ้นไป
พัฒนาอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ผ่านปัจจัยต่างๆเช่น บ้าน โรงเรียน เป็น ต้น ความต้องการ และความพอใจเป็น บทบาทสำคัญในชั้น นี้ ความสนใจและ ความสามารถเริ่มมี ความสำคัญเมื่อ บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ ทางสังคมเพิ่มขึ้น	การสำรวจตนเอง (Self-examination) และการสำรวจอาชีพ ผ่านโรงเรียน กิจกรรมงานอดิเรก และงานเสริม	บุคคลสำรวจพบ รูปแบบงานที่ เหมาะสมกับตนเอง หลังจากนั้นการ เปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นจะเป็นการ เปลี่ยนแปลงเช่น ตำแหน่งงาน หรือ สถานที่ทำงาน แต่ ไม่ใช่สายอาชีพที่จะ เปลี่ยนแปลง	ได้ตำแหน่งงานที่พึง พอใจ และพยายาม ที่จะรักษาตำแหน่งนี้ ไว้	สภาพร่างกายและ จิตใจลดน้อยลง บุคคลเริ่มค้นหา ความพึงพอใจใหม่ แทนหลังจาก เกษียณอายุ
ชั้นย่อย	ชั้นย่อย	ชั้นย่อย	ชั้นย่อย	ชั้นย่อย
<ul style="list-style-type: none"> ● ชั้นเพ้อฝัน (Fantasy) อายุ 4 – 10 ปี ● ชั้นความสนใจ (Interest) อายุ 11 – 12 ปี ● ชั้นความสามารถ (Capacity) อายุ 13 – 14 ปี 	<ul style="list-style-type: none"> ● ชั้นลังเลใจ (Tentative) อายุ 15 – 17 ปี เน้น ให้ความสำคัญด้าน ความต้องการ ความ สนใจ ความสามารถ คุณค่าและโอกาส 	<ul style="list-style-type: none"> ● ชั้นทดลองและทำ ให้อาชีพมั่นคงเมื่อ บุคคลค้นหาอาชีพที่ มั่นคงแล้ว และได้ สำรวจประสบการณ์ ที่ไม่พึงพอใจในอดีต ที่ผ่านมาก่อนที่จะถึง ขั้นนี้ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ชั้นการลดลงอายุ (65 – 70 ปี) ธรรมชาติของมนุษย์ ที่มีการลดลงของ ประสิทธิภาพในการ ทำงาน หน้าที่ที่เคย รับผิดชอบเปลี่ยนไป บางคนหางานพิเศษ นอกเวลาทำเพื่อ ทดแทนงานประจำที่ เกษียณไป ● ชั้นเกษียณ อายุ 71 ปีขึ้นไป เปลี่ยน จากงานประจำเป็น งานพิเศษนอกเวลา งานอาสาสมัคร หรือ กิจกรรมงานอดิเรก แทน 	

ชั้นงอกงาม	ขั้นการสำรวจอาชีพที่สนใจ	ขั้นวางรากฐานอาชีพ	ขั้นคงไว้ซึ่งงานและอาชีพ	ขั้นละจากการทำงาน
งานหลัก (Task)	งานหลัก (Task)	งานหลัก (Task)	งานหลัก(Task)	งานหลัก (Task)
<ul style="list-style-type: none"> พัฒนารูปแบบมุมมองของบุคคล พัฒนาการปรับตัวให้สอดคล้องในโลกของการทำงานและเข้าใจความหมายของการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> จัดรูปแบบความสนใจเกี่ยวกับอาชีพ การเปลี่ยนแปลง (Transition) อายุ 18 - 21ปี การพิจารณาความเป็นจริงได้รับความสนใจมากขึ้น เมื่อบุคคลเริ่มก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงาน หรือการพัฒนาอาชีพและความพยายามในการจัดเตรียมอัตมโนทัศน์ของบุคคล (Self-concept) 	<ul style="list-style-type: none"> ค้นหาโอกาสในงานที่ปรารถนา เรียนรู้ที่จะเข้ากับคนอื่น การสร้างความมั่นคงในอาชีพ มีความมั่นคงในตำแหน่งปัจจุบัน 	<ul style="list-style-type: none"> ยอมรับข้อจำกัดของบุคคล สามารถระบุปัญหาที่ต้องแก้ไขได้ พัฒนาทักษะใหม่ ให้ความสนใจกิจกรรมที่มีความจำเป็น รักษาสถานะที่ประสบความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับ 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาบทบาทของตนเองเมื่อเกษียณอายุแล้ว ค้นหาความเหมาะสมลงตัวหลังจากเกษียณแล้ว ได้ทำสิ่งที่บุคคลต้องการทำ ลดชั่วโมงการทำงานลง
	<ul style="list-style-type: none"> การกำหนดอาชีพที่แน่นอน บุคคลเริ่มสำรวจพบอาชีพที่เหมาะสม งานแรกที่ได้ทำ ถ้าบุคคลรู้สึกว่างานนี้ไม่เหมาะสม บุคคลนั้นก็จะย้อนกลับไปที่กระบวนการจัดรูปแบบความสนใจเกี่ยวกับอาชีพใหม่ 			

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super เป็นแนวคิดที่มุ่งให้นักเรียนได้ยอมรับและผสมผสานส่วนที่เป็นบุคลิกภาพของตนเองกับบทบาทในโลกของงานอาชีพ ทดสอบตัวตนในอุดมคติกับสภาพความเป็นจริงของสิ่งแวดล้อมภายนอกเพื่อนำมาซึ่งความพึงพอใจสู่ตนเองและสู่สังคม

แนวคิดที่สอง : ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมด้านอาชีพ

Krumboltz (2009) นำเสนอแนวคิด The Happenstance Learning Theory (HLT) ที่อธิบายถึงความพยายามในการอธิบายเกี่ยวกับบุคคลในเส้นทางชีวิตที่แตกต่างกัน เพื่อให้ให้นักจิตวิทยาการศึกษาเข้าใจและนำไปช่วยเหลือบุคคลในกระบวนการดังกล่าวได้ พฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลจากประสบการณ์การเรียนรู้โดยมาจากสถานการณ์ที่วางแผนและไม่วางแผนล่วงหน้าของบุคคลในการค้นหาตนเอง โดยผลลัพธ์ที่ได้ คือ ทักษะ ความสนใจ ความรู้ ความเชื่อ ความสามารถ อารมณ์ และพฤติกรรมที่จะแสดงออกในอนาคต ในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถแสดงให้เห็นถึงโอกาสในศักยภาพของบุคคลที่จะสามารถจัดการกับเรื่องราวต่างๆได้

Krumboltz (2009) รายงานผลการศึกษเกี่ยวกับเป้าหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพว่า มีปัจจัยสภาพแวดล้อมหลายด้านที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล ดังนี้

- 1) อิทธิพลจากพันธุกรรม หมายถึง คุณลักษณะทางพันธุกรรมที่ได้รับจากบิดา มารดา เช่น สติปัญญาความฉลาด เป็นต้น พันธุกรรมเป็นตัวกำหนดโอกาสในการเรียนรู้ ในงานวิจัยของ Krumboltz (2009) รายงานผลการศึกษาพบว่า ความสนใจด้านอาชีพได้รับอิทธิพลจากพันธุกรรมด้วยส่วนใหญ่
- 2) ประสบการณ์การเรียนรู้ การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา บุคคลสามารถเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมจากบุคคลรอบข้างได้อย่างรวดเร็ว การเรียนรู้มีทั้งการเรียนรู้ทางตรงและทางอ้อม หรือการเรียนรู้โดยผ่านการเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้โดยผ่านมาถึงบุคคล (Instrumental learning experience) ซึ่งจะเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลได้มีการสำรวจผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลหรือจากการสังเกตพฤติกรรมจากผู้อื่นและได้รับการเสริมแรงทั้งทางบวกและทางลบ
- 3) การเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการเชื่อมโยง (Associative learning experiences) เกิดขึ้นเมื่อสังเกตจากสภาพแวดล้อมหรือพฤติกรรมจากบุคคลรอบข้างเกี่ยวกับผลกระทบที่ตามมา เป็นปฏิกิริยาตอบโต้ได้ทั้งทางบวกหรือทางลบต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่บุคคลเคยรู้สึก โดยอาจเป็นความรู้สึกที่มีต่อคนหรืออาชีพใดอาชีพหนึ่งที่ได้เห็นจากการเชื่อมโยงนั้น โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์เป็นหนึ่งที่ถูกออกแบบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยผ่านการเชื่อมโยง เพื่อใช้ในการหลอกล่อคนให้ซื้อสินค้าหรือบริการผ่านทางช่องทางการสื่อสารดังกล่าว
- 4) เงื่อนไขทางสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์ที่บุคคลกำลังค้นหาตนเอง เงื่อนไขทางสิ่งแวดล้อมและเหตุการณ์ในชีวิต มีอิทธิพลและส่งผลต่อการเลือกอาชีพ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น บาง

เหตุการณ์ที่ไม่สามารถควบคุมได้ แต่ผลของเหตุการณ์นั้นมีอิทธิพลต่อแผนการเข้าสู่ อาชีพ

- 5) *ผู้ปกครองและคนดูแล* เด็กได้รับการดูแลจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองตั้งแต่แรกเกิด ดังนั้นการเรียนรู้ต่างๆขึ้นอยู่กับว่าเด็กๆเหล่านี้ได้รับการเลี้ยงดูอย่างไร เด็กจะสามารถ เรียนรู้ได้เร็วถึงแม้โลกที่พวกเขาอยู่จะปลอดภัยหรืออันตราย ถ้าพวกเขาได้รับความรัก การดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี พวกเขาจะรับรู้ว่าการนี้สวยงาม ปลอดภัยและเป็นสถานที่ที่มีความสุข
- 6) *กลุ่มเพื่อน* ทักษะทางภาษาและการสื่อสารเป็นผลจากการเรียนรู้ผ่านผู้ที่เลี้ยงดูพวกเขา ไม่ใช่แค่เพียงทักษะการสื่อสารเท่านั้น เด็กสามารถเรียนรู้จากบุคคลรอบข้างเช่น เพื่อน ญาติใกล้เคียงกัน ญาติพี่น้อง ที่ใช้เวลาหรือกิจกรรมร่วมกันผ่านการเล่น
- 7) *โครงสร้างรูปแบบการศึกษา* โรงเรียนเป็นสถานที่หนึ่งที่เด็กๆสามารถเรียนรู้เรื่องต่างๆ และเป็นสถานที่แรกเริ่มให้เด็กเริ่มมีแรงจูงใจในตนเอง (Self-motivation) จากการเรียน การเรียนรู้ในโรงเรียนเปรียบเสมือนสนามแข่งขันสำหรับเด็ก ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด ก็เปรียบเสมือนผู้ที่ประสบความสำเร็จมากในเกมส์การแข่งขัน ส่วนใหญ่คือการเรียนได้ที หนึ่ง ผู้แพ้ก็จะรู้สึกขายหน้า ในบางคนนำความพ่ายแพ้นี้กลับมาพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น บางคนจะรู้สึกว่าคุณไม่ดีพอ เกลียดโรงเรียน เกลียดการอ่านหนังสือ เพราะเปรียบเทียบ ตนเองกับเพื่อนที่เก่งกว่า

Krumboltz เน้นว่า อาชีพของแต่ละบุคคลไม่สามารถทำนายได้ก่อนล่วงหน้า แต่รูปแบบของ การวางแผน และโอกาสจากประสบการณ์การเรียนรู้เกิดขึ้นตั้งแต่เกิด ผู้ให้บริการคำปรึกษาเชิง จิตวิทยาด้านอาชีพควรสนับสนุนให้บุคคลได้มีโอกาสเรียนรู้ไปตามกระบวนการที่เกิดขึ้น โดยให้ ผู้รับบริการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมตามรูปแบบชีวิตของแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สัมผัส ประสบการณ์ใหม่ และเพื่อค้นหาศักยภาพที่ตนเองมี ทั้งนี้ Krumboltz (2009) ให้ความสำคัญว่า ประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคลในทุกช่วง มีอิทธิพลนำไปสู่การเลือกอาชีพของบุคคล และการเลือก อาชีพเป็นกระบวนการหนึ่งที่เกิดต่อเนื่องไปตลอดชีวิต

แนวคิดที่สาม : ทฤษฎีปัญญาทางสังคมด้านอาชีพ

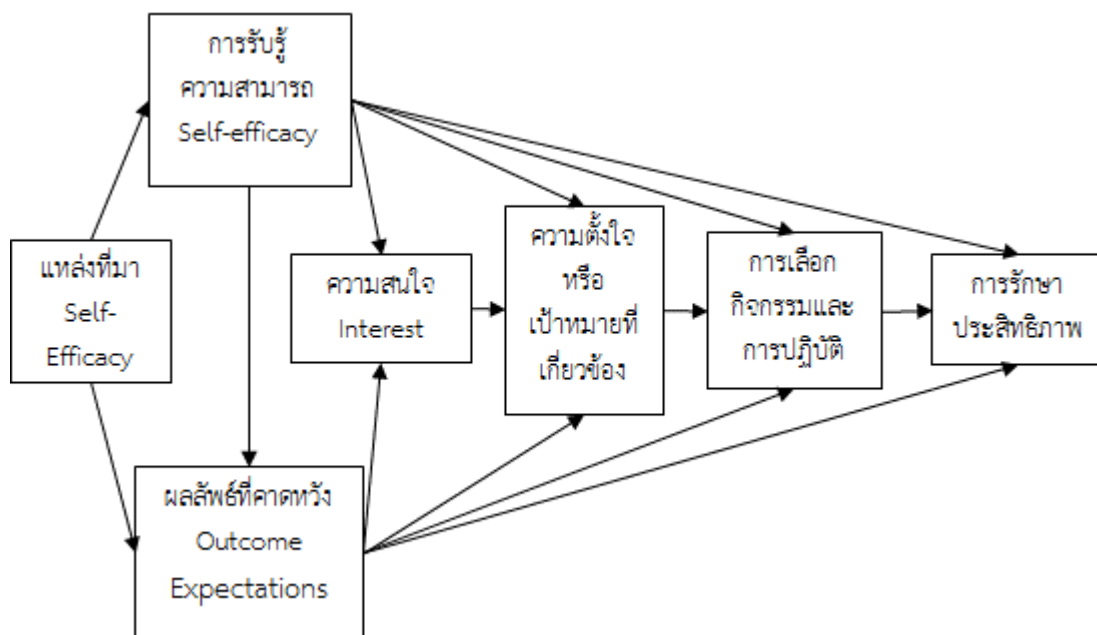
Lent, Brown และ Hackett (1994) ได้นำเสนอ *ทฤษฎีปัญญาทางสังคมด้านอาชีพ Social Cognitive Career Theory (SCCT)* ที่พัฒนามาจากแนวคิดของ Bandura ทฤษฎีนี้กล่าวถึง การ รับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพเป็นตัวช่วยทำนายอาชีพที่สนใจ และการรับรู้ความสามารถของ ตนเองเป็นสิ่งที่ช่วยทำนายที่มีประสิทธิภาพมากในการเลือกพิจารณาอาชีพมากกว่าการใช้

แบบทดสอบสำรวจต่างๆ การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพหมายถึงความสำคัญของตัวเลือกในโมเดลแนวความคิดการพัฒนาอาชีพ (Career development) ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ต้องการความสำเร็จ การเรียน การตัดสินใจเลือกอาชีพและ การปรับตัวในการทำงาน (Lent & Hackett, 1987)

Lent และคณะ (1994) ใช้กลไกแนวคิดปัญญาสังคมในการอธิบายถึงสาเหตุที่บุคคลมีความสนใจในวิชาเรียนที่แตกต่างกัน รวมไปถึงสาเหตุที่บุคคลประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในพฤติกรรมทางเลือกสายการเรียนและอาชีพ Social Cognitive Career Theory (SCCT) สามารถช่วยให้บุคคลสามารถคาดการณ์ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ รวมทั้งเป็นประโยชน์ในการเข้าใจสาเหตุที่มาของอาชีพที่นักเรียนเลือก

ในมุมมองเกี่ยวกับการพัฒนาด้านอาชีพ (Career Development) จากแนวคิดทฤษฎีปัญญาสังคม คือ มุมมองที่พยายามค้นหาความเชื่อมโยงที่ซับซ้อนระหว่างบุคคลกับบริบทอาชีพที่สนใจของพวกเขา ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้คิด (Cognitive) และปัจจัยภายในบุคคล (Interpersonal factors) และความสัมพันธ์ระหว่าง การกำกับตน (Self-directed) และปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเลือกอาชีพ

ทฤษฎีปัญญาสังคมด้านอาชีพ (Social Cognitive Career Theory, SCCT) ได้พัฒนาต่อมาจากทฤษฎี Bandura's general social cognitive ที่อธิบายว่าเน้นให้ความสำคัญกับผลกระทบระหว่าง การอ้างอิงความคิดต่อตนเอง (Self-referent thought) และกระบวนการทางสังคม (Social processes) ในแนวทางพฤติกรรมของมนุษย์ทฤษฎีการเรียนรู้สังคมด้านอาชีพได้พิสูจน์มาแล้วว่าเกี่ยวข้องกับการเรียนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาวิธีแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตัวเองเป็นอย่างมาก (Heuristic) การค้นพบเรื่องนี้ส่งผลกว้างต่อสาขาทางจิตวิทยา เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Educational achievement) พฤติกรรมสุขภาพ (Health behaviors) การจัดการองค์กร (Organizational management) และการตอบสนองที่มีประสิทธิภาพ (Affective reactions) (Lent, Brown, & Hackett, 1994) ทฤษฎีปัญญาสังคมด้านอาชีพ มีความคล้ายคลึงกับทฤษฎีของ Bandura เกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนสามารถทำนายผ่าน 4 ปัจจัยหลัก คือ 1) ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ 2) ประสบการณ์จากต้นแบบ 3) การใช้คำพูดชักจูง 4) การกระตุ้นทางอารมณ์ ซึ่งทฤษฎีปัญญาสังคมด้านอาชีพได้ใช้แนวคิดตามปัจจัยดังกล่าวด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 2 โมเดล Social Cognitive Career Theory ในการพัฒนาความสนใจ
(ที่มา : Lent และคณะ, 1994 อ้างถึงใน Mills, 2009. หน้า 15)

จากภาพที่ 2 การรับรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลกับผลลัพธ์ที่คาดหวัง Bandura รายงานผลการศึกษาว่า เมื่อบุคคลมีการรับรู้ความสามารถควบคู่กับการมีผลลัพธ์ที่คาดหวังจะเป็นการนำทางเลือกของพฤติกรรมโดยตรง ในมุมมอง SCCT อธิบายว่าทั้งการรับรู้ความสามารถและผลลัพธ์ที่คาดหวังสามารถทำนายความสนใจของบุคคลได้โดยตรง หลังจากนั้นทั้ง การรับรู้ความสามารถ ผลลัพธ์ที่คาดหวังและความสนใจจะร่วมกันทำนายเกี่ยวกับเป้าหมายของบุคคล สุดท้ายแล้วทุกปัจจัยทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นจะสามารถทำนายพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมา โดยที่ความสนใจไม่ได้ทำนายการกระทำโดยตรงผ่านความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ สรุปได้ว่า ทฤษฎี Social Cognitive Career Theory เป็นทฤษฎีที่อธิบายชัดเจนว่าการรับรู้ความสามารถของบุคคลมีอิทธิพลโดยตรงกับงานที่บุคคลกระทำ

ทฤษฎีปัญญาสังคมด้านอาชีพ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับ ความสนใจ ของบุคคล เพราะความสนใจนั้นเป็นเป้าหมายหลักในทฤษฎีดังกล่าว Lent และคณะ (2000) ได้อธิบายเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพว่าเป็น รูปแบบของความชอบ ไม่ชอบ และความไม่สนใจในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพบุคคล ได้มีการผ่านกิจกรรมและประสบการณ์มากมาย บางครั้งประสบการณ์เหล่านั้นได้ผลลัพธ์ออกมาดี บางครั้งผลลัพธ์ที่ออกมาทำให้ผิดหวัง บุคคลใช้ประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้เหล่านี้ โดยเฉพาะการรับรู้ความสามารถของตนและความคาดหวังในผลลัพธ์ในการสร้างรูปแบบความสนใจของตน หรือสามารถ

พูดในอีกนัยหนึ่งได้ว่า บุคคลสร้างรูปแบบความสนใจมาจากกิจกรรมที่ตนประสบความสำเร็จและได้รับรางวัล มากกว่าจากประสบการณ์ที่ล้มเหลวและถูกลงโทษ และบุคคลจะพัฒนาความชอบของตนในรูปแบบที่แน่นอนต่อไป

ทฤษฎีปัญญาสังคมด้านอาชีพ ให้ความสำคัญ 6 กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพ ได้แก่

- 1) การพัฒนาทางบวกของการรับรู้ความสามารถที่แท้จริงและผลลัพธ์ที่คาดหวัง
- 2) การพัฒนาของการเรียนและความสนใจในอาชีพ
- 3) การพัฒนาความเชื่อมโยงระหว่างความสนใจและเป้าหมายในอาชีพ
- 4) การส่งผ่านเป้าหมายไปสู่การกระทำ
- 5) การพัฒนาการเรียน ทักษะการทำงานและการฟื้นฟูของปัญหาประสิทธิภาพการทำงานที่เกี่ยวข้อง
- 6) การต่อรองกับการสนับสนุนทางอารมณ์และขอบเขตที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองและความเชื่อเกี่ยวกับอาชีพ และการค้นหาข้อมูลทางเลือกในอาชีพ

Lent และคณะ (1994, 2000) ได้อธิบายว่าการรับรู้การสนับสนุนจากผู้ปกครองและการเพิ่มความมั่นใจผ่านการมีส่วนร่วมในการแนะแนวอาชีพ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องมี เชื้อชาติ(Race) เพศ(Gender) สุขภาพร่างกาย (Disability health status) เป็นปัจจัยโดยตรงที่ทำนายความสนใจอาชีพ และขั้นตอนการตัดสินใจเลือกอาชีพในกลุ่มนักเรียนนักศึกษาโดยการจัดเตรียมหรือทำให้ความสนใจเกี่ยวกับอาชีพแคบลง และแสดงให้เห็นโอกาสในแต่ละอาชีพ ปัจจัยอื่นๆเช่น สภาพแวดล้อม การสนับสนุนจากพ่อแม่ ครูแนะแนว และนักจิตวิทยา ก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลผ่านทางประสบการณ์การเรียนรู้ในการรับรู้ความสามารถด้านอาชีพของบุคคลและผลลัพธ์ที่คาดหวัง ซึ่งช่วยให้บุคคลตระหนักถึงความสนใจของตนเองด้านอาชีพที่สนใจ และเป้าหมายในอาชีพที่สนใจ

Gibbons and Shoffner (2004) รายงานผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนและนักจิตวิทยาการปรึกษาด้านอาชีพสามารถให้ความช่วยเหลือกลุ่มนักศึกษา ก่อนเข้ามหาวิทยาลัยผ่านการใช้ทฤษฎีแนวคิดปัญญาสังคมด้านอาชีพ โดยเน้นให้ความสนใจ 3 ปัจจัยหลักที่เกี่ยวข้อง คือ การรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy) ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome expectation) และเป้าหมาย (Goals)

การรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy) หมายถึง ความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถที่ตนมี ในการกระทำงานที่ได้รับมอบหมาย บุคคลสามารถพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนผ่านทาง การแสดงออกของตน เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และความรู้สึกที่มีในแต่ละสถานการณ์

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Outcome expectations) หมายถึง ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่มีการแสดงออกของพฤติกรรมที่แสดงออกเฉพาะเจาะจง โดยทั่วไปแล้ว การคาดหวังผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นมีรูปแบบจากประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีตทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมไปถึงการรับรู้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ดังกล่าว

เป้าหมาย (Goals) หมายถึง การตัดสินใจที่จะกระทำกิจกรรมบางอย่าง หรือเป็นแผนในอนาคต พฤติกรรมได้ถูกวางแผนและคงการกระทำไว้ ตามเป้าหมายที่เคยตั้งไว้ในอดีต

จากทฤษฎีปัญญาสังคมด้านอาชีพ ความสนใจในอาชีพนั้นควบคุมโดยการรับรู้ความสามารถของตนและการคาดหวังผลลัพธ์ที่อาจจะเกิดขึ้น กล่าวคือ บุคคลจะมีรูปแบบความสนใจในกิจกรรมเมื่อพวกเขาได้รับประสบการณ์ที่มีผลลัพธ์ทางบวก ในทางตรงกันข้าม เมื่อบุคคลมีความเชื่อในศักยภาพของตนเองน้อย จะนำไปให้บุคคลมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงกิจกรรมต่างๆ ขอบเขตข้อจำกัดต่างๆ เช่น เพศ เชื้อชาติ อายุ สถานะทางสังคม หรือข้อจำกัดของครอบครัวสามารถสร้างผลลัพธ์ที่คาดหวังทางลบได้ ถึงแม้ว่าประสบการณ์ก่อนหน้านี้จะประสบความสำเร็จก็ตาม นักจิตวิทยาการศึกษาด้านอาชีพสามารถช่วยให้บุคคลได้ตระหนักการรับรู้ของตนเองอีกครั้ง โดยการใช้กิจกรรมและโปรแกรมการพัฒนาต่างๆในการเพิ่มทางเลือกของบุคคลและสร้างประสบการณ์ดีๆเพื่อเป็นพื้นฐานต่อยอดในอนาคต

กลุ่มที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมาย

ความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายประกอบด้วยแนวคิด ทฤษฎีหลัก 3 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดแรกทฤษฎีการกำหนดตน (Self-Determination Theory, SDT) แนวคิดที่สองทฤษฎีการกำกับตน (Self-Regulation) และแนวคิดที่สามทฤษฎีโมเดลความสอดคล้องในตนเองด้านเป้าหมาย (Self-Concordance Model) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แนวคิดที่หนึ่ง: ทฤษฎีการกำหนดตน (Self-Determination Theory, SDT)

ทฤษฎีการกำหนดตน เป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับการนำสิทธิ์ในการกำหนดตัวเองว่าบุคคลควรมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจเลือกทิศทางของตนเอง เป็นความรู้สึกของแต่ละบุคคลที่รับรู้ตนเองว่ามีทางเลือกในการริเริ่มและควบคุมกระทำสิ่งต่างๆ ซึ่งสะท้อนความเป็นอิสระภายในตนเอง โดยการสร้างสรรค์ และการทำงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงมีการตัดสินใจและมีวิธีการทำงานด้วยตนเอง (Deci & Ryan, 1985) เช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการทำงาน ขั้นตอนและความพยายาม การตัดสินใจด้วยตนเองเป็นความสามารถในการเลือกกระทำและมีโอกาสเลือกดีกว่าการเสริมแรงในสถานะที่ไม่แน่นอน เพราะเป็นการตัดสินใจในการกระทำของบุคคล และยังเป็นความต้องการตาม

พื้นฐานของบุคคลรวมไปถึงเป็นความสามารถของบุคคลที่จะชอบตัดสินใจด้วยตนเอง (เพ็ญพรทองคำสุก, 2553) เมื่อบุคคลตัดสินใจด้วยตนเองจะมีการแสดงออกถึงการมีโอกาสเลือกปฏิบัติมากกว่าการปฏิบัติตามหน้าที่หรือถูกบังคับ ซึ่งการเลือกแนวทางที่จะปฏิบัติก็จะเกิดขึ้นอยู่บนพื้นฐานของความต้องการส่วนบุคคล ความรู้สึกของการมีทางเลือกจะทำให้บุคคลมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงาน (Thomas, 2000)

การกำหนดตนเอง (Self-determination) เป็นประสบการณ์ของการผูกติดกับพฤติกรรมที่มาจากเหตุผลที่เรากำหนด ซึ่งเป็นเหตุผลที่ตัวเราเห็นด้วยอย่างเต็มที่ ซึ่งเหตุผลนี้ตรงข้ามกับเหตุผลที่มาจาก การถูกชักจูงหรือการถูกข่มขู่ และการกำหนดตนเองเป็นผลตกทอดจากกิจกรรมที่กระทำเนื่องมาจากการถูกจูงใจภายใน

ถ้าการตัดสินใจของบุคคลก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ บุคคลจะรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองจากความสำเร็จนั้น ดังนั้นผู้ปกครองต้องสร้างความรู้สึกของการมีทางเลือกด้วยตนเองให้กับเด็กเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสรับรู้ถึง

- 1) อำนาจที่ได้รับมอบหมาย เป็นการให้สิทธิแก่บุคคลอย่างเป็นทางการในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานภายในขอบเขตที่อธิบายได้ โดยผู้ปกครองควรจะมอบหมายอำนาจการตัดสินใจให้เด็กมากขึ้นเมื่อเด็กแสดงออกถึงความสามารถในการจัดการด้วยตนเองได้
- 2) การแสดงออกถึงความไว้วางใจ ความสำคัญของการมอบหมายอำนาจการตัดสินใจหรือการให้เด็กมีโอกาสเลือกตัดสินใจ คือความไว้วางใจ โดยที่เด็กต้องการความเชื่อมั่นว่าจะสามารถไว้วางใจว่าผู้ปกครองจะรักษาคำพูดและให้โอกาสเด็กได้ตัดสินใจ ขณะเดียวกันผู้ปกครองก็ต้องการความเชื่อมั่นจากเด็กว่าสามารถที่จะไว้วางใจต่อตัวเด็กได้
- 3) การให้ความคุ้มครอง เด็กจะรับรู้ถึงความมีอิสระในการตัดสินใจเมื่อรู้สึกถึงความปลอดภัยในการตัดสินใจตามสิทธิที่ได้รับมอบหมายและเด็กจะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กล้าทดลองวิธีการใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา
- 4) บอกถึงเป้าหมายที่ชัดเจน การเลือกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำความเข้าใจถึงเป้าหมายในการทำงานให้ชัดเจนจะเป็นการเสริมสร้างความมีอิสระในการตัดสินใจ
- 5) การให้ข้อมูลจะทำให้เด็กเกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้น ถ้าขาดข้อมูลที่เพียงพอ เด็กจะไม่สามารถทำงานด้วยความรับผิดชอบได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นตามทัศนะของ Deci และ Ryan (1985, อ้างถึงในบุญเรือน ชุ่มแจ่ม, 2545) ในทฤษฎีการกำหนดตนเองมีความเชื่อพื้นฐานว่าบุคคลมีความต้องการในสิ่ง 3 ประการ ดังนี้

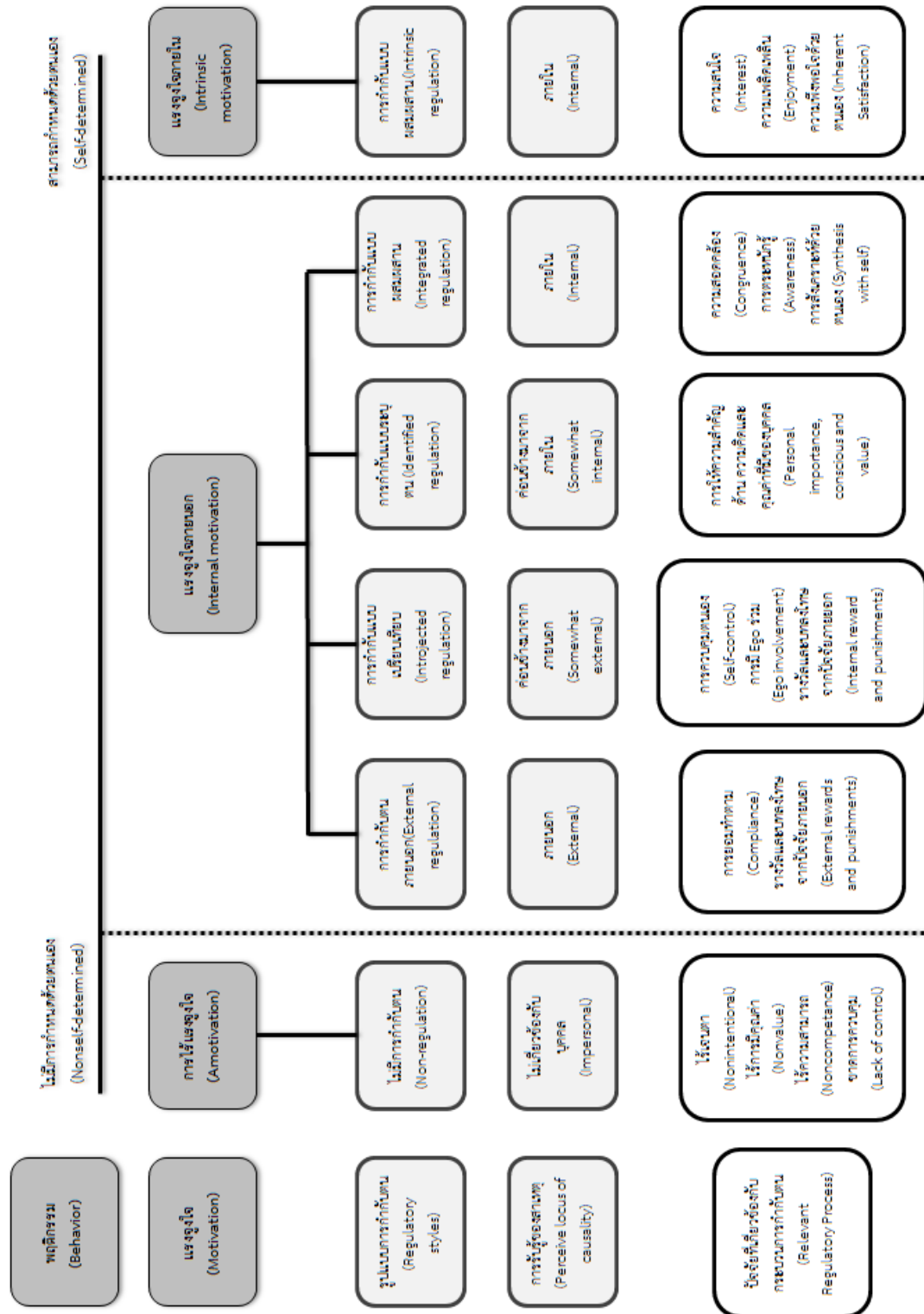
- 1) บุคคลต้องการมีความสามารถจึงมีการเรียนรู้ฝึกทักษะที่จะทำไปสู่จุดมุ่งหมาย

- 2) บุคคลต้องการมีสัมพันธ์ไมตรีที่นำไปสู่ความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน ความเป็นมิตรที่ดีในกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง
- 3) บุคคลต้องการความเป็นอิสระในการริเริ่มการปฏิบัติสิ่งใหม่ในการควบคุมการกระทำต่างๆของตนเอง

ทฤษฎีการกำหนดตนเอง จึงเน้นให้ความสำคัญว่าบุคคลมีความสามารถในการคิดตัดสินใจ กำหนดรูปแบบการกระทำของตนเองให้เป็นไปแบบสร้างสรรค์ เลือกทางที่เกิดประโยชน์สูงสุด ขณะเดียวกันก็พร้อมที่จะรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง เสรีภาพในการกำหนดตน (Autonomy) คือความเห็นชอบอย่างสูงที่สุดในการตอบสนองต่อการทำพฤติกรรม ซึ่งแรงจูงใจภายในเป็นตัวอย่างของแรงจูงใจที่ตนเองกำหนด คนจะผูกติดกับกิจกรรมเพราะพบว่ากิจกรรม น่าสนใจและพวกเขาก็ทำกิจกรรมเหล่านั้นอย่างตั้งใจเต็มที่

แรงจูงใจแบบกำหนดตนเอง (Self-determined motivation) คือแรงจูงใจที่ทำให้เกิด พฤติกรรมจากการที่บุคคลนั้นได้กำหนดเป้าหมายด้วยตนเอง และให้คุณค่ากับการกระทำพฤติกรรม นั้นจนเป็นเป้าหมายของตน ทฤษฎีการกำหนดตนสามารถระบุประเภทของแรงจูงใจที่แตกต่างกัน ซึ่ง แรงจูงใจแต่ละประเภทนั้นมีผลกระทบที่เฉพาะเจาะจงกับการเรียนรู้ การแสดงความสามารถ ประสบการณ์ส่วนบุคคล และมีสุขภาวะที่ดี

ทฤษฎีการกำหนดตนให้ความสำคัญกับ แรงจูงใจของบุคคลในการเรียนรู้ มีผลลัพธ์ที่ แสดงออกแตกต่างกันโดยมีความสัมพันธ์กับเสรีภาพในการกำหนดตน (Autonomy) ซึ่งพฤติกรรมนี้ มาจากแรงจูงใจจากปัจจัยภายนอก เช่นการได้รับรางวัล หรือ การลงโทษ จากพฤติกรรมที่เป็นผลการ แสดงออกจากความสนใจ และคุณค่าที่บุคคลมี แรงจูงใจของบุคคลจะขึ้นอยู่กับ แรงจูงใจแบบกำหนด ตนเอง (Autonomous motives) ยกตัวอย่างเช่น แรงจูงใจภายใน หรือ คุณค่าที่บุคคลตระหนักไว้ ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลมีการเรียนรู้ ความพยายาม และประสบการณ์ที่มากขึ้น นอกจากนี้ทฤษฎีการ กำหนดตนพบว่า แรงจูงใจของบุคคลส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจแบบควบคุม (Controlled motives) เช่น การได้รับรางวัล หรือ การลงโทษ (External regulation) หรือ ความศรัทธาในตนเองที่ ขึ้นกับแรงกดดัน (Self-esteem-based pressures) ทำให้ส่งผลให้มีคุณภาพการเรียนรู้ในระดับที่ต่ำ ความพยายามลดลง และมีอารมณ์ทางลบกับประสบการณ์ต่างๆมากขึ้น

ภาพที่ 3 แรงจูงใจตามแนวคิดการกำกับตนเอง พร้อมประเภทของแรงจูงใจ (ที่มา : Ryan & Deci, 2000 หน้า 72)

Ryan และ Deci (2000) ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจแบบกำหนดตนเองโดยชนิดของแรงจูงใจรูปแบบการกำกับแรงจูงใจและที่มาของแรงจูงใจ ได้ 3 ลักษณะดังนี้

- 1) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่มาจากภายในบุคคล เป็นแรงขับที่ทำให้บุคคล แสดงพฤติกรรมโดยไม่คาดหวังรางวัลหรือแรงเสริมภายนอก (สุรางค์ โคว์ตระกูล, 2556) อ้างอิงในอ้างอิง Ryan และ Deci (2000) อธิบายเกี่ยวกับแรงจูงใจภายในว่าเป็น พฤติกรรมที่มาจากแรงจูงใจภายในจะเกิดขึ้นเอง โดยไม่จำเป็นต้องมีรางวัล เพราะเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความสนใจของบุคคล แรงจูงใจภายในนี้เป็นกระบวนการธรรมชาติทางจิตวิทยา ซึ่งเป็นการแสดงถึงนิสัยตามธรรมชาติของมนุษย์แรงจูงใจภายใน เป็นแรงจูงใจภายในที่เกิดจากการที่บุคคลนั้นได้กำหนดเป้าหมายด้วยตนเองหรือเคยได้ลองทำกิจกรรมนั้นมาก่อนและให้คุณค่ากับการทำกิจกรรมนั้นอย่างเต็มที่จนเป็นเป้าหมายของตน เป็นแรงจูงใจที่มีอิสระในการตัดสินใจมากที่สุด ซึ่งมีลักษณะคือเราทำพฤติกรรมนั้นเพราะเราอยากทำ ทำแล้วสนุก มีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมนั้น
- 2) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอก เช่น แรงเสริม คำชมเชย ของรางวัลที่มาจากบุคคล และลักษณะของเหตุการณ์ที่เป็นสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น การให้ข้อมูลป้อนกลับ ความคาดหวังในกรณีของนักเรียนเรื่องการตั้งเป้าหมายว่าจะเรียนให้ได้เกรดดีก็ทำให้มีอิทธิพลแรงจูงใจในการเรียน หรือความตั้งใจ ความคาดหวังของผู้ปกครอง แรงจูงใจภายนอกนี้ไม่คงทนถาวร บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองสิ่งจูงใจเฉพาะกรณีที่ต้องการสิ่งตอบแทนเท่านั้น แรงจูงใจภายนอกนี้มีที่มาจากหลายสาเหตุ อาจจะมาจากความต้องการหรือแรงขับหรือสิ่งเร้า หรือมาจากความคาดหวัง การจูงใจให้เกิดพฤติกรรมไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอน แรงจูงใจอย่างเดียวกันอาจทำให้เกิดผลลัพธ์ของพฤติกรรมที่ต่างกัน

แรงจูงใจภายนอก สามารถแบ่งจากชนิดของการกำกับได้เป็น 4 แบบคือ

- แบบที่ 1 การกำกับจากภายนอก (External Regulation) แรงจูงใจภายนอกที่เกิดจากการกำกับชนิดนี้ ถูกจัดอยู่ในแรงจูงใจภายนอกที่ถูกควบคุมโดยปัจจัยอื่นในการตัดสินใจทำพฤติกรรมอยู่ การกำกับจากภายนอกมีลักษณะคือ บุคคลกระทำพฤติกรรมนั้นเพราะต้องการเงินรางวัล คำชมเชย หรือต้องการหลีกเลี่ยงการลงโทษ
- แบบที่ 2 การกำกับเข้าสู่ตนเอง (Introjected Regulation) แรงจูงใจภายนอกที่เกิดจากการกำกับชนิดนี้ ถูกจัดอยู่ในแรงจูงใจภายนอกที่ถูกควบคุมโดยปัจจัยอื่นในการ

ตัดสินใจทำพฤติกรรมอยู่ค่อนข้างน้อย การกำกับแบบเปรียบเทียบมีลักษณะคือ บุคคลกระทำพฤติกรรม เพื่อแสดงคุณค่าของตนเอง ตอบสนองอีโก้ (Ego) ของตนและเพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกผิด (Feelings of guilt) หรือความกังวล (Anxiety) เมื่อความต้องการ ความสามารถ หรือความสัมพันธ์ยังไม่ได้รับการตอบสนองความพึงพอใจก่อนหน้าหรืออย่างต่อเนื่อง ดังนั้นพฤติกรรมที่แสดงออกมาจะถูกกำหนดตามความต้องการความพึงพอใจที่สำคัญมากที่สุด

แบบที่ 3 การกำกับแบบระบุชัดเจน (Identified Regulation) แรงจูงใจภายนอกที่เกิดจากกำกับชนิดนี้ ถูกจัดอยู่ในแรงจูงใจภายนอกที่มีอิสระในการตัดสินใจทำพฤติกรรมค่อนข้างน้อย บุคคลกระทำกิจกรรมเพราะเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำ แต่อาจจะไม่มีความสุขในการทำ แรงจูงใจนี้เกิดขึ้นจากพฤติกรรมภายในจากการรับรู้ค่านิยมส่วนบุคคลและสิ่งให้ความสำคัญ มีลักษณะคือ เราทำพฤติกรรมนั้น เพราะพฤติกรรมนั้นสำคัญต่อเป้าหมายหรือค่านิยมของเรา ซึ่งอาจไม่ตรงกับเป้าหมายหรือค่านิยมโดยตรง

แบบที่ 4 การกำกับแบบผสมผสาน (Integrated Regulation) แรงจูงใจภายนอกที่เกิดจากกำกับชนิดนี้ ถูกจัดอยู่ในแรงจูงใจภายนอกที่มีอิสระในการตัดสินใจทำพฤติกรรม การกำกับแบบผสมผสานมีลักษณะคือ บุคคลกระทำพฤติกรรมเพราะสอดคล้องกับแนวคิดหรือค่านิยมของพวกเขา ซึ่งอาจจะเป็นเพราะพฤติกรรมเหล่านั้นสอดคล้องกับตัวบุคคลหรืออาจจะเป็นเพราะบุคคลเกิดการปรับแนวคิดหรือค่านิยมของตนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมก็ได้ แรงจูงใจภายนอกที่เกิดจากการกำกับลักษณะนี้มีโอกาสที่จะพัฒนากลายเป็นแรงจูงใจภายในได้

3) **การไร้แรงจูงใจ (Amotivation)** หมายถึง การกระทำพฤติกรรมนั้นโดยไม่มีแรงจูงใจแต่อย่างใด ส่วนมากมักจะเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจไม่มีการควบคุมหรือไม่สามารถควบคุมได้ และรวมไปถึงพฤติกรรมใดๆก็ตามที่ทำโดยไม่หวังผลอะไรการไร้แรงจูงใจเป็นผลจากการที่บุคคลไม่ให้ความสนใจ หรือไม่มีค่านิยมในการกระทำกิจกรรมนั้น

แนวคิดที่สอง: ทฤษฎีการกำกับตนเอง (Self-Regulation)

Bandura (1986 อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2556) กล่าวว่า พฤติกรรมบุคคลไม่ได้เป็นผลมาจากการเสริมแรงและการลงโทษจากบุคคลอื่นเพียงอย่างเดียว แต่บุคคลสามารถกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อควบคุมความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเอง กระบวนการดังกล่าวนี้คือการกำกับตนเอง (Self-regulation)

Vohs, Baumeister และ Ciarocco (2005) กล่าวว่า การกำกับตนเอง หมายถึง การกระทำ การควบคุมตนเอง โดยเฉพาะการนำตนเองไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา อาจกล่าวได้ว่าเป็นความพยายามของบุคคลในการเปลี่ยนแปลงภายในหรือการตอบสนอง การกำกับตนเอง เป็นความสามารถในการควบคุมและกำหนดพฤติกรรมของตนเองอย่างมีสติและด้วยความตั้งใจ

องค์ประกอบของการกำกับตนเองประกอบไปด้วย 3 กระบวนการย่อย ซึ่งมีอิทธิพลต่อกระบวนการส่วนบุคคล เป็นวิธีที่สร้างขึ้นเพื่อควบคุมพฤติกรรม สภาพแวดล้อมหรือกระบวนการภายใน ดังนี้

- 1) การสังเกตตนเอง (Self-observation) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตตนเองมาเป็นเป้าหมายเพื่อติดตาม ตรวจสอบ รวมไปถึงการประเมินพฤติกรรมของตนเอง ผู้สังเกตต้องทราบว่าพฤติกรรมที่จะสังเกตพฤติกรรมด้านใด โดยจะขึ้นอยู่กับพฤติกรรมและเป้าหมายหลักของผู้สังเกตเป็นหลัก กระบวนการสังเกตตนเองประกอบไปด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การตั้งเป้าหมาย (Goal setting) และการเฝ้าติดตามตนเอง (Self-monitoring)

(1.1) การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) หมายถึง การกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายหรือกำหนดเกณฑ์ในการแสดงพฤติกรรมหนึ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลง เป็นการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายหรือการกำหนดเกณฑ์ที่ตนเองต้องการจะเปลี่ยนแปลงจากเดิม ซึ่งการตั้งเป้าหมายต้องชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมายที่เคยตั้งไว้ การตั้งเป้าหมายต้องเป็นเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง ระบุชัดเจน สามารถเห็นและวัดได้ ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมการเรียนรู้ รวมทั้งทำให้มีแรงจูงใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นให้ประสบความสำเร็จ

(1.2) การเฝ้าติดตามตนเอง (Self-Monitoring) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายที่ตนเองทำได้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อบอกตนเองว่า กำลังกระทำพฤติกรรมในลักษณะใด ทำให้สามารถบอกความสำเร็จในแต่ละระยะของตน เพื่อที่บุคคลจะได้ทบทวนการกระทำของตนเองว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่

ในระยะแรกของการกำกับตนเอง เป็นระยะของการเลือกเป้าหมาย ก่อนที่บุคคลจะกำกับพฤติกรรมของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องเลือกเป้าหมายที่ชัดเจน เหมาะสมกับระดับความสามารถของบุคคลนั้น ทำให้ต้องมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) เข้ามาเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นขณะที่บุคคลกระทำพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ จะต้องมี การเตือนตนเองโดยการบันทึกพฤติกรรมของตนเองไว้ด้วย

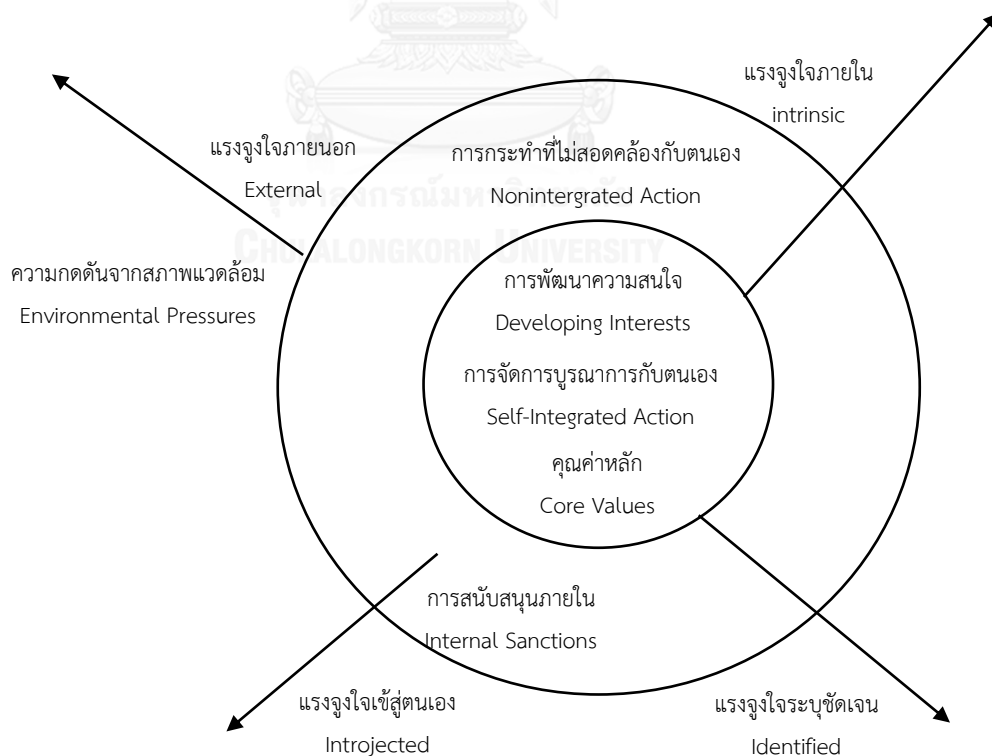
- 2) การตัดสินตนเอง (Self-judgement) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลตัดสินหรือประเมินตนเองว่า สามารถทำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ โดยการนำข้อมูลจากการสังเกตตนเองเปรียบเทียบกับมาตรฐานของเป้าหมายที่ตั้งไว้ การตั้งมาตรฐานเป้าหมายที่ดี ต้องมีพฤติกรรมเฉาะเจาะจง ชัดเจน มีแนวทางแน่นอน ใกล้เคียงกับความเป็นจริง
- 3) การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self-reaction) หมายถึง กระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง เป็นกระบวนการสุดท้ายของการกำกับตนเอง คือการให้ผลตอบแทนแก่ตนเอง เมื่อบุคคลสามารถกระทำบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ บุคคลก็จะเสริมแรงตนเอง (Self-reinforcement) ซึ่งเป็นกระบวนการที่บุคคลทำเพื่อเพิ่มและรักษาพฤติกรรมให้คงอยู่ การให้รางวัลหรือลงโทษตนเองขึ้นอยู่กับมาตรฐานที่บุคคลได้ประเมิน บุคคลจะให้รางวัลตนเองเมื่อได้รับความสำเร็จ และให้เหตุผลว่าความสำเร็จเกิดจากความพยายามและความสามารถของตน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำกับตนเอง (Bandura, 1986 อ้างถึงใน สถาพร สุธุสุข, 2554) กล่าวว่า มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำกับตนเอง ดังนี้

- 1) ประโยชน์ส่วนตัว (Personal benefits) เมื่อบุคคลมีการกำกับตนเองและได้ประโยชน์จากพฤติกรรมนั้น ย่อมยึดมั่นและทำให้การกำกับตนเองคงอยู่
- 2) รางวัลทางสังคม (Social reward) เมื่อบุคคลมีพฤติกรรมกำกับตนเองแล้วได้รับการยกย่อง ชมเชย ได้รับการยอมรับ ย่อมช่วยให้การกำกับตนเองคงอยู่
- 3) การสนับสนุนจากต้นแบบ (Modeling supports) เมื่อบุคคลที่กำหนดมาตรฐานในการกำกับตนเอง ถ้าอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีแต่บุคคลอยู่ในมาตรฐานที่ตั้งไว้ จะเป็นส่วนช่วยสนับสนุนการกำกับตนเอง
- 4) ปฏิกิริยาทางลบจากผู้อื่น (Negative sanctions) เมื่อบุคคลเปลี่ยนแปลงมาตรฐานของตนเอง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลให้บุคคลอื่นในสังคมแสดงปฏิกิริยาทางลบ จะส่งผลให้บุคคลกลับไปใช้มาตรฐานเดิม
- 5) การสนับสนุนจากสภาพแวดล้อม (Contextual supports) เมื่อบุคคลอื่นที่อยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งเคยส่งเสริมการกำกับตนเองด้วยมาตรฐานในระดับหนึ่ง ย่อมเป็นการสนับสนุนให้บุคคลกำกับตนเองตามมาตรฐานเดิม
- 6) การลงโทษตนเอง (Self-inflicted punishment) เป็นหนทางช่วยให้บุคคลลดความไม่สบายใจจากการทำผิดมาตรฐานของตน ส่วนใหญ่บุคคลจะรู้สึกว่าการลงโทษตนเองดีกว่าถูกผู้อื่นลงโทษ

แนวคิดที่สาม: โมเดลความสอดคล้องในตน (Self-Concordance Model : SCM)

เป็นโมเดลที่ให้ความสำคัญกับลำดับของการตรวจสอบเหตุผลของบุคคลในการกระทำเพื่อ บรรลุเป้าหมาย จากเป้าหมายแรกเริ่มไปจนถึงเป้าหมายสูงสุดที่ตั้งไว้ โดยการมีความสอดคล้องใน ตนสูง เป็นการที่บุคคลได้กำหนดเป้าหมายที่สอดคล้องกับแรงจูงใจภายใน และตัวตนที่แท้จริง ในทางกลับกัน เมื่อบุคคลมีความสอดคล้องในตนต่ำ พวกเขาจะมีการกระทำพฤติกรรมเพื่อไปให้ถึง เป้าหมาย เพราะแรงจูงใจภายนอก หรือ เพราะความกดดันจากตนเองหรือสังคม เช่นมีแรงจูงใจและ การกำหนดเป้าหมายเพราะต้องการการหลีกเลี่ยงความรู้สึกผิด Sheldon และ Elliot (1999) รายงาน ผลการวิจัยว่าความแตกต่างระหว่างเป้าหมายส่วนบุคคลที่สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจและค่านิยมที่ แท้จริงและเป้าหมายส่วนบุคคลที่มีการดำเนินการเนื่องจากความกดดันจากตนเองและสังคม ความ สอดคล้องในเป้าหมายส่วนบุคคลมุ่งเน้นไปที่เป้าหมายที่แสวงความหมาย (Idiographic goals) และ ระดับที่ควบคุมพฤติกรรมที่เป็นภายนอกหรือภายในแรงจูงใจโมเดลความสอดคล้องในตนด้าน เป้าหมาย มีรากฐานมาจากแนวคิดทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-determination: SDT, Deci & Ryan, 1985) แต่โมเดลความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายให้ความสนใจเพิ่มเติมในเรื่องเป้าหมาย ส่วนบุคคลมากกว่าแรงจูงใจที่เป็นองค์ประกอบย่อย หรือ การให้ความสนใจเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มี อิทธิพลส่งถึงความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมาย (K. M. Sheldon & Houser-Marko, 2001)

ภาพที่ 4 แผนผังเกี่ยวกับ การจัดการบูรณาการกับตนเอง และ การกระทำที่ไม่สอดคล้องกับตนเอง (ที่มา : Sheldon & Elliot 1999, หน้า 483)

จากภาพที่ 3 แสดงให้เห็นถึงความคิดเกี่ยวกับเป้าหมายของบุคคลที่ไม่ได้ตอบสนองความสนใจ และคุณค่าที่แท้จริง สืบเนื่องจากแนวคิดการกำหนดตนเอง (Self-determination) แสดงให้เห็นว่า เมื่อบุคคลมีเป้าหมายที่มีความสอดคล้องในตนเอง พวกเขาจะดำเนินตามเป้าหมายนั้นก็ต่อเมื่อมีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งจากแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หรือ แรงจูงใจแบบระบุ (Identified motivation) กล่าวคือ เมื่อบุคคลจะพยายามดำเนินการให้ถึงเป้าหมายเพราะความสนใจที่แท้จริงหรือเพราะมีความเชื่อมั่นในความคิดของตนเอง เป้าหมายนั้นถือว่าได้หลอมรวมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งกับตัวบุคคลปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้เห็นถึงความจริงที่การดำเนินไปสู่เป้าหมายมีแนวโน้มที่จะมีการรับรู้สาเหตุภายใน (Internal locus of causality)

การพัฒนาความสนใจ และคุณค่าที่ฝังลึกเกี่ยวกับเป้าหมายนั้น มีความสัมพันธ์กับมุมมองเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของบุคคลที่มีอยู่เป้าหมายความสอดคล้องในตนนั้นมีแนวโน้มที่จะได้รับความพยายามอย่างต่อเนื่องเมื่อเวลาผ่านไปในทางกลับกันเป้าหมายที่ดำเนินเพราะแรงผลักดันจากปัจจัยภายนอก หรือเพราะการสนับสนุนแบบเปรียบเทียบ (Introjected sanction) ที่ถูกกำหนดจากความวิตกกังวลและความรู้สึกผิด กล่าวได้ว่าเป็นเป้าหมายที่มาจากความไม่สอดคล้อง (Nonintegrated) ของบุคคล ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่มีแนวโน้มอยู่นอกขอบเขตการรับรู้ตนเอง กล่าวได้ว่าเป้าหมายที่มาจากความไม่สอดคล้องเป็นเป้าหมายที่ควบคุมไม่ได้ (Controlledness) (K. M. Sheldon & Elliot, 1999)

โมเดลความสอดคล้องในตนจำแนกให้เห็นถึง เป้าหมายส่วนบุคคลที่สะท้อนเกี่ยวกับความสนใจภายในและคุณค่าที่บุคคลพยายามไปให้ถึงเป้าหมาย เนื่องจากการกำหนดตนเอง (Self-imposed) และ ความกดดันที่มาจากสังคม

ภาพที่ 5 โมเดลความสอดคล้องในตน (Self-Concordance Model)
(ที่มา : Sheldon & Elliot 1999, หน้า 483)

ความสามารถของมนุษย์ในการมุ่งไปยังเป้าหมายของตน ใช้กระบวนการเชื่อมต่อของความพยายามในการคงรักษาผลลัพธ์และบรรลุถึงความต้องการ โมเดลความสอดคล้องในตนเองแสดงให้เห็นกระบวนการทั้งหมดที่เริ่มจากการยอมรับเป้าหมาย (Goal adoption) นำไปสู่ การคงรักษาเป้าหมาย (Goal appraisals) นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ของการรักษาเป้าหมายที่ตอบสนองความต้องการและมีสุขภาพ (Well-being) จากโมเดลในภาพที่ 4 กระบวนการเริ่มต้นขึ้นเมื่อบุคคลเลือกและดำเนินการตามเป้าหมายที่ตั้งไว้โมเดลนี้แสดงให้เห็นถึงกระบวนการทั้งหมดของโมเดลความสอดคล้องในตนเอง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ 1) ปัจจัยที่ช่วยเพิ่มการต่อสู้เพื่อเป้าหมาย (Goal-striving) และการรักษาเป้าหมาย และ 2) ปัจจัยที่เชื่อมต่อระหว่างการรักษาเป้าหมายเพื่อช่วยในการเปลี่ยนแปลงทำให้บุคคลมีสุขภาพและการปรับตัวที่ดีขึ้น

ความสอดคล้องในตนเองประกอบด้วยแรงจูงใจ 2 ประเภท คือ แรงจูงใจแบบควบคุม (Controlled Motivation) กับ แรงจูงใจแบบกำหนดตนเอง (Autonomous Motivation) ของเป้าหมาย

- 1) *แรงจูงใจแบบควบคุม (Controlled Motivation)* คือ การดำเนินเป้าหมายเพราะปัจจัยภายนอก และแรงกดดันจากการกำหนดตนเอง เกิดขึ้นพร้อมกับความรู้สึกผิดและความละอายใจ บุคคลกระทำตามแรงจูงใจดังกล่าวเพื่อให้ได้รางวัล หรือหลีกเลี่ยงการลงโทษ
- 2) *แรงจูงใจแบบกำหนดตนเอง (Autonomous Motivation)* คือ การรับรู้ว่าเป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับบุคคลในการดำเนินการเพื่อไปให้ถึงเป้าหมาย บุคคลกระทำเพราะความสนใจในการทำตามเป้าหมายด้วยตนเอง

1.3 การประเมินความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจและการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ

การประเมินการรับรู้ความสอดคล้องในตนเองด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ประเมินจาก (1) ความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ (Self-concordance in career-related goalmotivation) และ (2) ความสอดคล้องในตนเองด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ (Self-concordance in career-related goal appraisals) ดังนี้

การประเมินความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ (Self-concordance in career-related goal motivation) จากมาตรวัดการรับรู้ความเชื่อของความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล Perceived Locus of Causality scale (PLOC; (Ryan & Connell, 1989)) พัฒนาขึ้นเพื่อประเมินการรับรู้ความสอดคล้องในตนเองด้านเป้าหมายการเลือกอาชีพใน 4 ด้านได้แก่ด้าน 1) แรงจูงใจภายนอก (External motivation) 2) แรงจูงใจเข้าสู่ตนเอง(Introjection motivation) 3) แรงจูงใจระบุชัดเจน (Identification motivation) 4) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation)มาตรวัด

ประกอบด้วยข้อกระทง 21 ข้อ เป็นมาตรวัดประมาณค่า 4 ระดับ (1 คือ ไม่จริง และ 4 คือจริงที่สุด) ค่าคะแนนคิดจากการรวบคะแนนข้อย่อย 2 ด้านเข้าด้วยกัน คือ 1) แรงจูงใจอิสระ (Autonomous motivation) ซึ่งประกอบด้วยแรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) และ แรงจูงใจที่ระบุชัดเจน (Identified motivation) 2) แรงจูงใจควบคุม (Controlled motivation) ซึ่งประกอบไปด้วย แรงจูงใจเข้าสู่ตนเอง (Introjected motivation) และ แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motivation) โดยค่าคะแนนที่ได้จาก 2 ด้านนี้นำมาลบกันเพื่อให้ได้ค่าคะแนนด้านความสอดคล้องในตนเอง เป้าหมาย ค่าคะแนนที่มากหมายถึงความสอดคล้องในตนเองเป้าหมายสูงและค่าคะแนนที่น้อย หมายถึงความสอดคล้องในตนเองเป้าหมายต่ำ

การประเมินความสอดคล้องในตนเองด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ (Self-concordance in career-related goal appraisals) จากมาตรวัดการวิเคราะห์เป้าหมายส่วนบุคคล Personal Project Analysis (Wallenius, 2000) ที่พัฒนาต่อจากต้นฉบับของ Palys และ Little (1983) ผู้วิจัยพัฒนาเพื่อประเมินความสอดคล้องในเป้าหมายส่วนบุคคลในการตัดสินใจเลือกคณะหรือ สาขาวิชาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มาตรวัดประกอบด้วยข้อกระทง 11 ข้อ เป็นมาตรวัดประมาณค่า 10 ระดับ (1 คือ น้อยที่สุด และ 10 คือ มากที่สุด) ค่าคะแนนคิดจากคะแนนรวมค่า คะแนนที่มากหมายถึงความสอดคล้องในตนเองด้านการมีเป้าหมายสู่อาชีพสูงและค่าคะแนนที่น้อย หมายถึงความสอดคล้องในตนเองด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพต่ำ

2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ (Parental career-related behavior)

2.1 นิยามและขอบเขต

นักจิตวิทยา นักการศึกษา และนักวิชาการทั้งจากประเทศไทยและต่างประเทศ ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ ในความหมายที่ใกล้เคียงกันไว้ดังนี้

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 กล่าวว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ ตามมาตรา 17 ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว

การศึกษาในต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง งานของ Neblett และ Cortina (2006) รายงานผลการวิจัยว่า การสนับสนุนของผู้ปกครอง (Parental support) เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความแตกต่างของมุมมองในกลุ่มวัยรุ่นเกี่ยวกับอนาคตและความคาดหวังที่ต้องการ

พัฒนา หากกลุ่มวัยรุ่นรายงานการรับรู้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมากก็จะส่งผลให้วัยรุ่นมีมุมมองทางบวกเกี่ยวกับอนาคตของตนเองมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ Neblett และ Cortina ระบุว่า การสนับสนุนผู้ปกครองด้านอาชีพ คือ การรับรู้ของนักเรียนว่าตนได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้ปกครองในเรื่องการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ และส่วนที่สำคัญที่สุดคือ การสนับสนุนด้านจิตใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

การมีส่วนร่วมของพ่อแม่สามารถอธิบายได้คือ เป็นระดับของการที่ผู้ปกครองทุ่มเทให้กับลูกในการช่วยพัฒนาและรักษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Kuperminc et al., 2008) การมีส่วนร่วมดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามีความสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ การวางแผนการเลือกเรียนต่อหรือการวางแผนอาชีพ และยังเด็กรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองมากเท่าไร พวกเขาจะรู้สึกอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมการสำรวจอาชีพเพิ่มมากขึ้น (Dietrich & Kracke, 2009) จากงานวิจัยของ Dietrich และ Kracke (2009) ทำการศึกษาพบว่าผู้ปกครองเป็นส่วนสำคัญหนึ่งในการช่วยเหลือนักเรียนเตรียมตัวเลือกอาชีพและมีอิทธิพลต่อนักเรียนในการพัฒนาอาชีพต่อไปในอนาคต เพราะการเลือกอาชีพเป็นหนึ่งในเป้าหมายสำคัญที่ต้องมีการพัฒนาในช่วงวัยรุ่น โดยกลุ่มวัยรุ่นและผู้ปกครองพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายนั้นในระหว่างที่พยายามทำเป้าหมายอื่นๆด้วยในเวลาเดียวกัน

ทั้งนี้ Dietrich และ Kracke (2009) รายงานผลการวิจัยว่าพฤติกรรมมีส่วนร่วมของพ่อแม่ นั้นส่งผลโดยตรงไปสู่การพัฒนาอาชีพของนักเรียน ยิ่งนักเรียนรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ มากก็ยิ่งส่งผลดีในการสำรวจอาชีพของตน เช่น ผู้ปกครองให้เด็กตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่ต้องการศึกษาด้วยตนเอง และมีการสร้างความมั่นใจให้กับเด็กระหว่างที่อยู่ในช่วงของการสำรวจอาชีพ ความสนใจ ความสามารถและทางเลือกที่หลากหลายในแต่ละสาขาวิชาชีพ แต่ถ้าผู้ปกครองควบคุมนักเรียนมากเกินไป โดยผู้ปกครองบางคนพยายามเสนอความคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับอาชีพให้กับนักเรียนมาก ด้วยความหวังดี เด็กนักเรียนในกลุ่มนี้จะไม่แสดงออกถึงความต้องการที่แท้จริงออกมา ในบางกรณีที่ผู้ปกครองไม่ให้ความสนใจเลยก็จะเป็นการลดความคืบหน้าในการพัฒนาอาชีพของนักเรียน

จากงานวิจัยของ Nicaio (2013) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างของอิทธิพลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการเลือกอาชีพของลูกต่อความคาดหวังและการตัดสินใจเลือกอาชีพของลูกผลการวิจัยสามารถช่วยยืนยันได้ว่า พฤติกรรมมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเลือกเรียนต่อมหาวิทยาลัยของลูกมีความสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพ และความเชื่อเกี่ยวกับอาชีพที่ลูกสนใจ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กวัยรุ่นเอเชีย ที่มีแนวโน้มที่จะได้รับอิทธิพลจากความคาดหวังและพฤติกรรมที่แสดงออกของพ่อแม่

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้ามาช่วยเหลือมีส่วนร่วมกับเด็กในการเลือกและตัดสินใจในการเลือกอาชีพ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวของผู้ปกครองส่งผลกระทบต่อ การวางแผนการเลือกเรียนต่อหรือการวางแผนอาชีพ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดที่มีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

แนวคิดแรก: ทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม (Social Support Theory)

House Landis และ Umberson (1988) ทำการศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคน ซึ่งประกอบด้วยความรัก ความไว้วางใจ ความช่วยเหลือด้านการเงิน สิ่งของ แรงงาน การให้ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการให้ข้อมูลย้อนกลับและการประเมินตนเอง เป็นผลให้ผู้รับได้ปฏิบัติหรือแสดงออกทางพฤติกรรมไปในทางที่ผู้รับต้องการ ซึ่งหมายถึงการมีสุขภาพแข็งแรง แรงสนับสนุนอาจมาจากบุคคลในครอบครัว หรือบุคคลภายนอกครอบครัว

Weiss (1974: อ้างถึงในเนติมา กมลเลิศ, 2549) รายงานผลการวิจัยว่ารูปแบบของการสนับสนุนทางสังคมว่ามี 6 รูปแบบ คือ

- 1) การได้รับความผูกพันใกล้ชิดสนิทสนม (*Attachment*) เป็นสัมพันธภาพแห่งความใกล้ชิดที่ทำให้รู้สึกว่าเป็นที่รักและได้รับความดูแลเอาใจใส่ ซึ่งมักจะได้รับจากบุคคลใกล้ชิด เช่น ผู้ปกครอง สมาชิกในครอบครัว เพื่อน ถ้าบุคคลขาดการสนับสนุนจะทำให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว (*Emotional isolation*) หรือรู้สึกเดียวดาย
- 2) การได้มีโอกาสเลี้ยงดูผู้อื่น (*Opportunity of nurturance*) หมายถึง การที่บุคคลมีความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูหรือช่วยเหลือบุคคลอื่นและเป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่นได้ ถ้าขาดการสนับสนุนชนิดนี้จะทำให้บุคคลรู้สึกไร้ค่า (*Meaningless in life*)
- 3) การมีส่วนร่วมในสังคม หรือเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (*Social integration*) หมายถึง การมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมในสังคม ทำให้มีการแข่งขัน แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีความห่วงใยเข้าใจซึ่งกันและกัน ถ้าขาดการสนับสนุนชนิดนี้จะทำให้บุคคลรู้สึกถูกแยกออกจากสังคม
- 4) การได้รับกำลังใจว่าเป็นผู้มีคุณค่า (*Reassurancal of worth*) หมายถึง การที่บุคคลได้รับการเคารพยกย่อง และการชื่นชมที่สามารถแสดงบทบาททางสังคม อันเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในครอบครัวและสังคม ถ้าขาดการสนับสนุนนี้จะทำให้บุคคลรู้สึกขาดความเชื่อมั่นหรือความไร้ประโยชน์ (*Uselessness*)
- 5) ความเชื่อมั่นในความเป็นมิตรที่ดี (*Sense of reliable alliance*) การสนับสนุนชนิดนี้จะได้มาจากครอบครัวหรือญาติ ซึ่งมีความคาดหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือห่วงใยซึ่งกัน

และกัน ถ้าขาดจะทำให้บุคคลรู้สึกว่าคุณขาดความมั่นคงและถูกทอดทิ้ง (Sense of vulnerability and abandonment)

- 6) *การได้รับคำชี้แนะ (The obtaining of guidance)* หมายถึง การได้รับความช่วยเหลือทางอารมณ์ ข้อมูลข่าวสาร จากบุคคลที่ตนศรัทธาและเชื่อมั่น ในช่วงที่บุคคลเผชิญกับความเครียดหรือภาวะวิกฤต ถ้าขาดการสนับสนุนชนิดนี้จะทำให้บุคคลรู้สึกท้อแท้สิ้นหวัง (Hopelessness or despair)

จากแนวคิดข้างต้น การสนับสนุนทางสังคม (Social Support Theory) หมายถึง การที่บุคคลได้รับข้อมูลที่ทำให้ตนเองเชื่อว่าตนได้รับความรัก ความเอาใจใส่ เห็นคุณค่าและยกย่อง รับรู้ว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความผูกพันซึ่งกันและกันทางด้านอารมณ์ (Emotional support) การยอมรับ (Acceptance) และความรู้สึกมีคุณค่า (Esteem support) รวมทั้งการสนับสนุนด้านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

แนวคิดที่สอง: แนวคิดการมีส่วนร่วมในการเรียนตามโครงสร้างของEpstein

Epstein (1990, 2001) กล่าวถึง แนวคิดการมีส่วนร่วมในการเรียน 6 แบบ ประกอบด้วย

- 1) *การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง (Parenting)* หมายถึง การที่ครอบครัวให้การสนับสนุนเลี้ยงดู เข้าใจ ได้แก่ การจัดเตรียมที่อยู่อาศัย สุขภาพ อนามัย โภชนาการ เครื่องนุ่งห่ม ความปลอดภัย สร้างบรรยากาศของการสนับสนุนในการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามช่วงวัย ให้ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อช่วยโรงเรียนให้เข้าใจเด็กและครอบครัวผลลัพธ์ที่ได้จะช่วยให้เด็กมีความเคารพต่อผู้ปกครอง สร้างเสริมบุคลิกภาพ นิสัย ความเชื่อ และคุณค่าในตัวเองผ่านการสอนอบรมจากครอบครัว ช่วยให้เด็ก มีส่วนร่วมต่อการเรียนและให้ความสำคัญกับโรงเรียน
- 2) *การสื่อสาร (Communicating)* หมายถึง โรงเรียนมีรูปแบบการสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียนเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก ผลลัพธ์ที่ได้จากการสื่อสารจะช่วยให้มีการรับรู้ความคืบหน้าและรูปแบบพฤติกรรมที่ช่วยในการรักษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้ปกครองเข้าใจนโยบายของโรงเรียน สามารถจับตาดูความคืบหน้า ละแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) *การอาสาสมัคร (Volunteering)* หมายถึง การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่โรงเรียนเพื่อเป็นการสนับสนุนนักเรียนเช่นการเป็นอาสาสมัครในโรงเรียนในโครงการต่างๆ ผลจากการที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมจะช่วยให้ผู้ปกครองใกล้ชิดเด็กมากขึ้น เกิดการสื่อสารกันระหว่างผู้ปกครองกับเด็กมากขึ้น

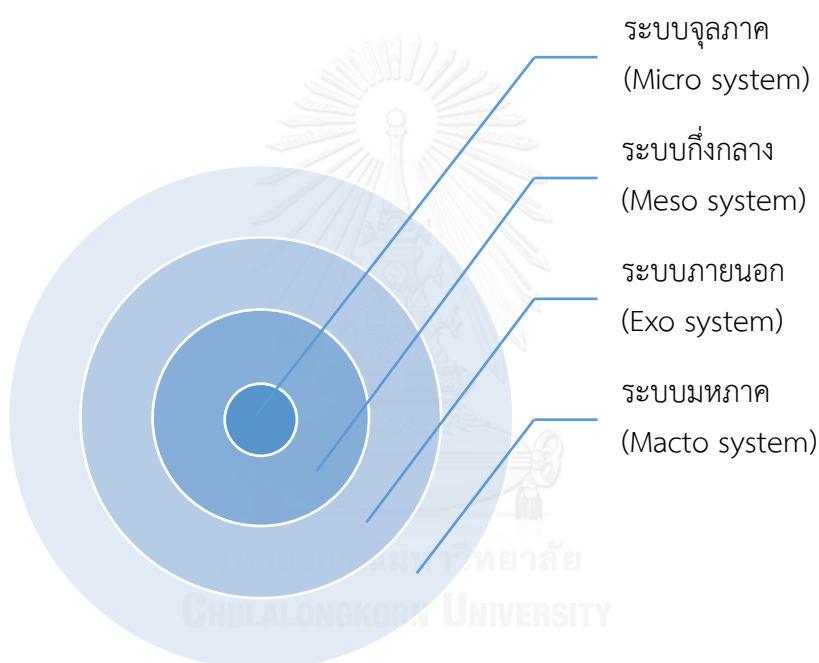
- 4) *การเรียนรู้ที่บ้าน (Learning at home)* หมายถึง การมีส่วนร่วมของครอบครัวเกี่ยวกับกิจกรรมด้านการเรียนที่บ้าน รวมไปถึงการบ้านและกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ปกครองควรจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เหมาะสมหรือส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก ผลลัพธ์ที่ได้ทำให้เด็กเกิดมุมมองที่ดีเกี่ยวกับงานที่โรงเรียนมอบหมายและงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ
- 5) *การตัดสินใจ (Decision Making)* หมายถึง การมีส่วนร่วมหรือการเป็นผู้นำในองค์กรต่างๆเช่น สมาคมผู้ปกครองและครู (Parent and teacher association : PTA) องค์กรผู้ปกครองและครู (Parent and teacher organization : PTO) หรือสภาที่ปรึกษาคณะกรรมการ ผู้มีส่วนร่วม ผู้นำหรือตัวแทน เป็นต้น การตัดสินใจเป็นกระบวนการของการแบ่งปันมุมมองและพฤติกรรมผ่านไปยังเป้าหมายที่มีร่วมกัน ไม่ใช่การแสดงอำนาจในมุมมองที่ตรงข้ามกัน ผลที่ได้จากการตัดสินใจทำให้ได้กรับรู้ว่าผู้ปกครองคอยสนับสนุนและพร้อมให้การช่วยเหลือ
- 6) *การร่วมมือกับชุมชน (Collaborating with community)* หมายถึง การเชื่อมโยงชุมชนให้มาช่วยเหลือโรงเรียน นักเรียนและครอบครัว หรือการเชื่อมโยงโรงเรียนไปช่วยชุมชน ซึ่งชุมชนในที่นี้หมายถึงบริเวณโดยรอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนและการพัฒนาการของนักเรียน ไม่ใช่เพียงแค่บริเวณโดยรอบบ้านและโรงเรียนเท่านั้น ผลจากการร่วมมือกับชุมชนจะช่วยเพิ่มทักษะและขยายประสบการณ์จากการเรียนรู้ ช่วยเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพและทางเลือกในอนาคตทั้งด้านการเรียนและงานอาชีพ

แนวคิดที่สาม: ทฤษฎีสิ่งแวดล้อมทางสังคม (Ecological Theory)

ทฤษฎีสิ่งแวดล้อมทางสังคมของ Bronfenbrenner (1994) ซึ่งให้ความสำคัญกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่อพัฒนาการมนุษย์ ได้จัดให้บิดามารดาอยู่ในสิ่งแวดล้อมระบบจุลภาค (microsystem) ซึ่งเป็นระบบสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดตัวเด็กที่สุดและมีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง ส่วนที่เหลืออีก 4 ระบบ แบ่งออกเป็น ระบบเกี่ยวเนื่อง (Meosystem) ระบบภายนอก (Exosystem) ระบบมหภาค (Macrosystem) และระบบยุคสมัยและกาลเวลา (Chronosystem) จะเห็นได้ว่าแนวคิดของ Bronfenbrenner เป็นการมองพฤติกรรมและพัฒนาการของวัยรุ่นในแง่มุมมองของการได้รับอิทธิพลจากปัจจัยแวดล้อมทางสังคมทั้งระบบ ตั้งแต่จากหน่วยย่อยที่สุดคือครอบครัวไปจนถึงหน่วยใหญ่คือสังคมประเทศ รวมถึงการพิจารณามิติของเวลาและยุคสมัยร่วมด้วย ทฤษฎีนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองซึ่งส่งผลต่อวัยรุ่นอย่างใกล้ชิด จะเห็นได้ว่าผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการทางอาชีพของวัยรุ่น มีบทบาทในการช่วยให้วัยรุ่นประสบความสำเร็จ โดย

เป็นผู้ช่วยในการตัดสินใจ สนับสนุนและชี้แนะแนวทางต่างๆให้วัยรุ่น รวมไปถึงการสนับสนุนด้าน
ทรัพยากรและด้านจิตใจด้วย

Bronfenbrenner ให้คำนิยามของสิ่งแวดล้อมคือ เหตุการณ์หรือสภาวะใดๆที่อยู่รอบตัวซึ่ง
ส่งผลต่อหรือได้รับผลจากการกระทำและตามพัฒนาการของมนุษย์ ทฤษฎีที่กล่าวถึงอิทธิพลที่เป็น
สาระสำคัญของแนวคิดพฤติกรรมของบุคคลที่มีผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับ
สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกันตลอดเวลา องค์ประกอบของพัฒนาการมนุษย์ที่มีโครงสร้าง
ของระบบสังคมมี 4 ระดับที่มีอิทธิพลต่อกันดังนี้ (Bronfenbrenner, 1979 อ้างถึงใน สุขมณฑา ห่วง
ทอง และคณะ)

ภาพที่ 6 แบบจำลองนิเวศเกี่ยวกับพัฒนาการของมนุษย์ (Ecological model of child
development)

(ที่มา : Bronfenbrenner, 1979 หน้า 8)

1. ระบบจุลภาค (Micro system) เป็นระบบที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน
ที่อยู่ใกล้ชิดกับบุคคลมากที่สุด ได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อนที่โรงเรียน เพื่อนบ้าน เป็นต้น
2. ระบบกึ่งกลางระหว่างครอบครัวและสิ่งแวดล้อมภายนอก (Meso system) เป็นระบบ
สิ่งแวดล้อมที่มีขนาดกว้าง เป็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างสิ่งแวดล้อมที่มีส่วนร่วม

ในการพัฒนาบทบาทของบุคคล เช่น นักเรียนจะต้องเกี่ยวข้องกับโรงเรียนและกลุ่มเพื่อน

3. ระบบภายนอก (Exo system) เป็นระบบของอิทธิพลและพลังของชุมชน โดยเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการของบุคคล เช่น หากสถานที่ทำงานของพ่อแม่อยู่ไกลจากที่พักอาศัยจะส่งผลกระทบต่อชีวิตครอบครัว กล่าวคือทำให้พ่อแม่มีเวลาสำหรับการดูแลลูกลดลง
4. ระบบมหภาค (Macro system) เป็นระบบที่อยู่ภายนอกสุด ประกอบด้วยวัฒนธรรมซึ่งมาจากความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ธรรมเนียมปฏิบัติ วิธีการดำเนินชีวิต ระบบนี้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมทางสังคมและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิตของบุคคล ซึ่งภายในจะประกอบไปด้วยระดับของระบบ Micro, Meso และ Exo

เนื่องจากแนวคิดเชิงนิเวศวิทยาของบรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner, 1979) เป็นแนวคิดที่มีการกล่าวถึงพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์เริ่มตั้งแต่เด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ ทั้งนี้รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) สามารถกำหนดสาเหตุแบบบูรณาการทั้งทางด้านจิตและสังคมของพฤติกรรมมนุษย์ ทั้งนี้จากแนวคิดเชิงนิเวศวิทยาของบรอนเฟนเบรนเนอร์ทำให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของมนุษย์ในระดับต่างๆกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นระบบต่อเนื่องกัน โดยทุกระบบมีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันทั้งกับตัวบุคคลเองและบุคคลรอบข้าง นอกจากนั้นแล้วบุคคลรอบข้างยังคงได้รับอิทธิพลบางอย่างจากตัวเราด้วยเช่นกัน

แนวคิดที่สี่: การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิตไทย

จากการศึกษาทบทวนเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิตไทย (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ & ปราณี สุทธิสุนทร, 2550) ได้รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูทั้งหมด 10 รูปแบบดังนี้

- 1) *การให้อิสระเชิงควบคุม* หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ให้อิสระในการตัดสินใจเรื่องราวต่างๆเกี่ยวกับตนเอง ฝึกให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเอง โดยผู้ปกครองจะคอยควบคุมดูแลอยู่ห่างๆ
- 2) *การควบคุมเชิงละเลย* หมายถึง การเลี้ยงดูที่มีการควบคุมให้เด็กอยู่ในสายตาของผู้ปกครอง แต่ไม่ได้ควบคุมตลอดทุกการกระทำ การควบคุมของผู้ปกครองไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับอารมณ์ของผู้ปกครองเป็นหลัก
- 3) *การยอมรับแบบไม่แสดงออกอย่างชัดเจนทางพฤติกรรม* หมายถึง การแสดงความรักและการยอมรับจะลดลง เมื่อเด็กโตขึ้นเปลี่ยนเป็นการแสดงออกทางคำพูดและการกระทำแทน เช่น ถ้าเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พอใจ ผู้ปกครองจะใช้วาจาในการตักเตือน

- 4) การเป็นแบบอย่าง หมายถึง การที่เด็กได้เรียนรู้จากการเลียนแบบของผู้ปกครองทั้งพฤติกรรมทางบวกและพฤติกรรมทางลบ
- 5) การให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและมีส่วนร่วมในสถานการณ์ หมายถึง การให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติและได้สัมผัสประสบการณ์จากสิ่งที่ได้เรียนรู้และพบเห็น
- 6) การใช้พฤติกรรมทางวาทจามากและแสดงเหตุผลน้อย เช่นโดยการบอก ออกคำสั่ง ห้าม ตักเตือน และดู ลักษณะการพูดแบบนี้ของผู้ปกครองใช้เหตุผลน้อยการตอบสนองของเด็ก จะเป็นการหลีกเลี่ยงหรือนิ่งเฉยไป
- 7) การใช้อำนาจในการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง ผู้ปกครองใช้อำนาจโดยคำพูดและท่าทางเมื่อเด็กมีพฤติกรรมหรือกระทำในสิ่งที่ผู้ปกครองไม่พอใจก็จะมีกรลงโทษด้วยการตอว่า ตี ฯลฯ ทั้งนี้ผู้ปกครองจะใช้อำนาจมากขึ้นเมื่อพวกเขาอารมณ์ไม่ดี
- 8) การไม่คงเส้นคงวา หมายถึง การแสดงออกทางพฤติกรรมของผู้ปกครองทั้งคำพูดและการกระทำไม่สม่ำเสมอ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอารมณ์ของผู้ปกครองซึ่งการแสดงออกจะแตกต่างกันออกไปเมื่อผู้ปกครองมีอารมณ์ที่แตกต่างกัน ถ้าอารมณ์ดีจะแสดงออกอย่างหนึ่งแต่ถ้าอารมณ์ไม่ดีก็จะแสดงออกอีกแบบหนึ่ง
- 9) การมีผู้ดูแลเด็กหลายคน เนื่องจากครอบครัวไทยในต่างจังหวัดเป็นครอบครัวขยาย นอกจากพ่อแม่แล้วยังมีญาติพี่น้องคนอื่นๆที่อาศัยอยู่ร่วมกันมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
- 10) ผู้ปกครองตอบสนองความต้องการของเด็กเปลี่ยนแปลงไปตามวัยวุฒิภาวะและเพศ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเด็กโตขึ้นการสัมผัสทางร่างกายจะลดลงโดยเปลี่ยนเป็นคำพูดแทน และใช้การลงโทษทางกายด้วยเรื่องเพศที่แตกต่างกันการเลี้ยงดูก็จะแตกต่างกันด้วย ในเด็กผู้หญิงผู้ปกครองจะสอนให้เด็กผู้หญิงเรียบร้อย เครื่องในเรื่องกิริยามารยาท ฝึกทำงานบ้าน ส่วนเด็กผู้ชายจะเน้นให้เป็นคนที่เข้มแข็ง อดทนและเป็นที่พึ่งในครอบครัว

2.3 การวัดและประเมินการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ ประเมินได้จากมาตรวัดการรับรู้พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ (Perceived parental career-related behaviors: PCB) (Dietrich & Kracke, 2009) Dietrich และ Kracke สร้างมาตรวัดนี้จากความเชื่อที่ว่าพฤติกรรมของผู้ปกครองส่งผลกระทบต่อตรงกับการพัฒนาอาชีพเด็ก (Children's career development) (Dietrich & Kracke, 2009) และเด็กจะพิจารณาตามพฤติกรรมของผู้ปกครองเพื่อใช้เป็นแรงจูงใจในขั้นตอนการเลือกอาชีพหรือสายการเรียนที่สนใจโดยมีมิติที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 3 มิติได้แก่ 1) การสนับสนุนของ

ผู้ปกครอง (Parental support) 2) การก้าวก่าย(Interference) และ3) การขาดการมีส่วนร่วม (Lack of engagement) ในการเลือกอาชีพของเด็ก

มาตรวัดประกอบด้วย ข้อกระทง 15 ข้อ เป็นมาตรวัดประมาณค่า 4 ระดับ (1 หมายถึง ตรงน้อยที่สุดและ 4 คือ ตรงมากที่สุด) การคิดคะแนนสามารถรวมคะแนนข้อกระทงแต่ละด้านเป็นรูปแบบการรับรู้การสนับสนุนของผู้ปกครองแต่ละแบบ แต่ไม่สามารถนำคะแนนแต่ละด้านมารวมกันได้ การแปลผลคะแนนในแต่ละด้าน หากมีคะแนนสูงหมายถึง การรับรู้ของผู้ปกครองมีรูปแบบการสนับสนุนแบบนั้นมาก และคะแนนต่ำหมายถึง การรับรู้ของผู้ปกครองมีรูปแบบการสนับสนุนแบบนั้นน้อย ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้คะแนนในรูปของคะแนนดิบเท่านั้น จึงไม่มีการกำหนดเกณฑ์การแปลผลในเชิงคุณภาพว่าคะแนนที่ได้จัดอยู่ในกลุ่มสูงหรือต่ำ

3. การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ (Career Self-efficacy)

3.1 นิยามและขอบเขต

Bandura (1986) ให้ความหมายการรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง การประเมินความสามารถของตนเองเพื่อที่จะเลือกกระทำพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจง เป็นการแสดงถึงการเลือกของบุคคลว่าจะใช้ปริมาณความพยายามมากน้อยเพียงใดต่องานที่ได้รับมอบหมายหนึ่ง หรือเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดความเครียดหรือวิตกกังวล หากบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง จะสามารถช่วยให้บุคคลนั้นมีความพยายามและมั่นใจในการกำหนดพฤติกรรมให้ผ่านปัญหาเหล่านั้นไป

Lent, Brown และ Hackett (1994) ทำการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองคือ การให้ความสำคัญกับประสบการณ์ ประสิทธิภาพการทำงานของบุคคลที่ช่วยสร้างความชำนาญเพื่อเป็นเครื่องมือในการกำหนดพฤติกรรมของตนเอง เป็นความคิดที่เป็นระบบในการรับรู้พฤติกรรมที่เกิดขึ้นซึ่งจะช่วยส่งผลต่อการกำหนดพฤติกรรม นอกจากนี้ยังได้รายงานผลการวิจัยว่าการรับรู้ความสามารถในด้านอาชีพของตนเองคือ ความเชื่อมั่นในการกระทำงานในอาชีพที่เฉพาะเจาะจงตรงกับความสนใจของตนเอง

Gibson (1999) ให้ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเองว่า คือความเชื่อที่บุคคลสามารถปฏิบัติได้อย่างเพียงพอในสถานการณ์หนึ่งๆ โดยการรับรู้ความสามารถของตนเองมี 3 มิติ คือ ระดับความยาก ความมั่นใจและการแผ่ขยาย

เมื่อนำแนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนมาประยุกต์เข้ากับการเลือกสายอาชีพ มีนักจิตวิทยาการศึกษาด้านอาชีพ นักการศึกษาและนักวิชาการ หลายคนได้ให้ความหมายและขอบเขต การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ ดังนี้

Betz และ Hackett (2006) ให้ความหมาย การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ คือ การตัดสินใจทั่วไปที่ครอบคลุมในเรื่องความสามารถของบุคคลในความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการตัดสินใจเลือกอาชีพและการปรับตัวในอาชีพ

Niles และ Sowa (1992) ระบุว่า การรับรู้ความสามารถในตนเองด้านอาชีพ เป็นตัวทำนายที่สำคัญอย่างหนึ่งของการกระทำขั้นต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านอาชีพ คือการค้นหางานที่สนใจ

Anderson และ Betz (2001) เสนอว่าการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ สามารถอธิบายได้ว่าเป็นการตัดสินใจของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถของตนในการกำหนดพฤติกรรมการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพที่สนใจ ทางเลือกและการปรับตัว

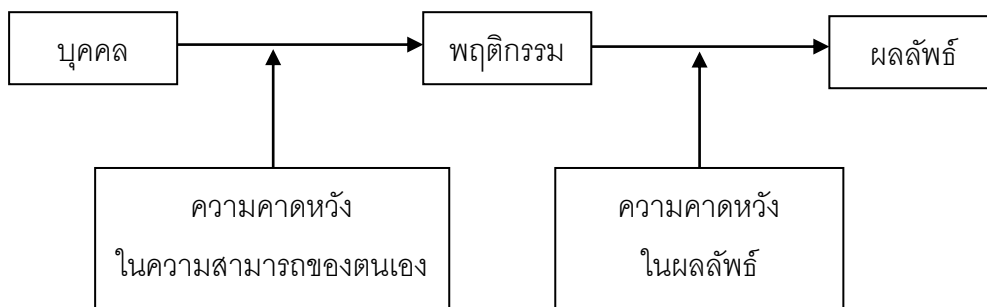
กล่าวโดยสรุป การรับรู้ความสามารถในตนเองด้านอาชีพ หมายถึง การประเมินความสามารถของบุคคล เป็นการรับรู้ในศักยภาพภายในที่บุคคลมีในด้านอาชีพ เพื่อช่วยในการตัดสินใจและเลือกกำหนดพฤติกรรมการทำงานในสายอาชีพที่สนใจ ทั้งนี้ยังรวมถึงความเชื่อมั่นในตนเองว่าจะสามารถทำงานในอาชีพที่ตรงกับความสนใจของตนเอง

3.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ

ในช่วงแรกแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น Bandura (1977) ได้เสนอแนวคิดของความคาดหวังในความสามารถของตนเอง (Efficacy expectation) โดยให้ความหมายว่าเป็นความคาดหวังที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของตน ในลักษณะที่เฉพาะเจาะจง และความคาดหวังนี้เป็นตัวกำหนดการแสดงออกของพฤติกรรม ต่อมา Bandura (1986) ได้เปลี่ยนคำว่าความคาดหวังความสามารถของตนเอง มาเป็นคำว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived self-efficacy) โดยอธิบายไว้ในหนังสือ Social Foundations of Thought and Action โดยให้คำจำกัดความว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง คือการตัดสินใจความสามารถของบุคคล ในการที่จะจัดการและดำเนินการให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้ ซึ่งการรับรู้ความสามารถของบุคคลนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับทักษะที่มีเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของบุคคลว่าจะทำการใดๆ ภายใต้อุปสรรคที่บุคคลนั้นมีอยู่

Bandura อธิบายว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีผลต่อการกระทำของบุคคล โดยสองคนที่อาจมีความสามารถที่ไม่แตกต่างกัน แต่อาจแสดงพฤติกรรมออกมาที่แตกต่างกันได้ เช่นเมื่อบุคคลสองคน หรือบุคคลหนึ่งๆ มีการรับรู้ความสามารถของตนเองที่แตกต่างกัน ซึ่งถ้าหากรับรู้

ความสามารถของตนเองในแต่ละสถานการณ์แตกต่างกัน ก็อาจจะแสดงพฤติกรรมออกมาได้แตกต่างกันเช่นกัน ในเรื่องนี้ Bandura (1997) จึงได้เสนอแผนภาพเพื่ออธิบายถึงความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังในผลที่จะเกิดขึ้น คาดหวังในผลลัพธ์ (อ้างใน Bandura, 1997) ดังนี้

ภาพที่ 7 ความแตกต่าง ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น
(ที่มา : Bandura, 1997 หน้า 22; อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2556 หน้า 58)

จากภาพที่ 6 จะเห็นได้ว่าบุคคลจะกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมหนึ่งๆหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับความคาดหวังในความสามารถของตนเองว่า เมื่อกระทำหรือแสดงพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้รับผลลัพธ์ที่ต้องการหรือไม่ และความคาดหวังว่าบุคคลจะมีความสามารถมากพอที่จะกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมนั้นหรือไม่ นอกจากนี้ในหนังสือ Self – efficacy: The exercise of control ของ Bandura (1997) ยังได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังในผลลัพธ์ว่ามีความสัมพันธ์กันมาก โดยความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองนี้ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ

		ความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น	
		สูง	ต่ำ
การรับรู้ ความสามารถ ของตนเอง	สูง	มีแนวโน้มที่จะทำแน่นอน	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำ
	ต่ำ	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำ	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำแน่นอน

ภาพที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น
(ที่มา : Bandura, 1997; อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2556 หน้า 59)

การคาดหวังผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Outcome expectations) ได้รับอิทธิพลจากการรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy) ซึ่งการคาดหวังผลลัพธ์นี้เป็นความคิดที่ช่วยทำนายพฤติกรรม Bandura (1986) ให้ความหมายการคาดหวังผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นการตัดสินใจพฤติกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เมื่อบุคคลเชื่อว่าตนสามารถกระทำพฤติกรรมแล้วประสบความสำเร็จ บุคคลเหล่านั้นก็จะเชื่อมั่นว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะดี เมื่อกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้นนั้น Bandura (1997) ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ดังกล่าวไว้ว่า ยิ่งบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองอยู่ในระดับสูง และมีความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้นในระดับสูงแล้ว ย่อมมีแนวโน้มที่จะทำหรือลงมือกระทำสิ่งนั้นแน่นอน และในทางกลับกัน หากบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองอยู่ในระดับต่ำ และหากมีความคาดหวังผลที่จะเกิดต่ำ ก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่ทำหรือไม่ลงมือกระทำ ดังภาพที่ 8 ในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น Bandura เสนอว่ามีอยู่ด้วยกัน 4 วิธีคือ (Evans, 1989)

วิธีที่ 1 ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ (Mastery Experiences) หมายถึง ประสบการณ์ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการกระทำของบุคคล และการกระทำนี้ส่งผลกระทบกับความเชื่อในการรับรู้ความสามารถของบุคคล เมื่อบุคคลประสบความสำเร็จก็จะเพิ่มความมั่นใจในตนเอง ถ้าเจอสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับประสบการณ์เก่าที่ผ่านมา Bandura เชื่อว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง เนื่องจากว่าเป็นประสบการณ์โดยตรงที่ประสบความสำเร็จทำให้เพิ่มความสามารถของตนเอง บุคคลถึงจะเชื่อว่าสามารถที่จะทำได้ ดังนั้น ในการที่จะพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง จำเป็นที่จะต้องฝึกให้เขามีทักษะเพียง

พอที่จะประสบความสำเร็จได้พร้อม ๆ กับการทำให้เขาเชื่อว่า เขามีความสามารถจะกระทำ จะทำให้เขาใช้ทักษะที่ได้รับการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด บุคคลที่รับรู้ว่าตนเองมีความสามารถ จะไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ แต่จะพยายามทำงานต่างๆ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ

วิธีที่ 2 ประสบการณ์จากตัวแบบ (Modeling) หมายถึง การรับรู้ความสามารถของบุคคลซึ่งได้รับอิทธิพลจากการสังเกตเห็นตัวอย่างจากบุคคลอื่น เมื่อสังเกตเห็นจากบุคคลอื่นที่ทำพฤติกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตนเองแล้วประสบความสำเร็จ ทำให้บุคคลตระหนักถึงความสามารถของตนเองที่จะทำงานให้สำเร็จได้และมีการโน้มน้าวตนเองให้มีความเชื่อว่าจะมีความสามารถที่จะทำให้ประสบความสำเร็จได้ การที่ได้สังเกตตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่มีความซับซ้อน และได้รับผลกระทบที่พึงพอใจ ทำให้ผู้ที่สังเกตฝึกความรู้สึกว่า สามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ถ้าพยายามจริงและไม่ย่อท้อ แต่ถ้าได้เห็นบุคคลที่มีความสามารถคล้ายคลึงกับตนประสบความสำเร็จแล้วทั้งที่ได้พยายามอย่างเต็มที่ ลักษณะของการใช้ตัวแบบที่ส่งผลต่อความรู้สึกว่ามีความสามารถที่จะทำได้นั้นได้แก่ การแก้ปัญหาของบุคคลที่มีความกลัวต่อสิ่งต่าง ๆ โดยที่ให้ผู้ตัวแบบที่มีลักษณะคล้ายกับตนเองก็สามารทำให้ลดความกลัวต่าง ๆ เหล่านี้ได้

วิธีที่ 3 การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) หมายถึง บุคคลได้รับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถของตนจากเพื่อนหรือบุคคลรอบข้าง ซึ่งการรับฟังมุมมองจากผู้อื่นเกี่ยวกับความสามารถของตนในการทำงานสามารถช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง หรือลดความเชื่อมั่นในตนเองลงได้ การใช้คำพูดในการชักจูงเป็นการบอกว่าบุคคลนั้นมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ วิธีการดังกล่าวนี้ค่อนข้างง่ายและใช้กันทั่วไปซึ่ง Bandura ได้ทำการศึกษาพบว่าการใช้คำพูดชักจูงนั้นไม่ค่อยจะได้ผลนักในการที่จะทำให้คนเราสามารถที่พัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Evans, 1989) การใช้คำพูดชักจูงควรจะใช้ร่วมกับการทำให้บุคคลมีประสบการณ์ของความสำเร็จซึ่งอาจจะต้องค่อย ๆ สร้างความสามารถให้กับบุคคลอย่างค่อยเป็นค่อยไปและให้เกิดความสำเร็จตามลำดับขั้นตอนพร้อมทั้งการใช้คำพูดชักจูงร่วมกันก็ย่อมที่จะได้ผลดีในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตน

วิธีที่ 4 การกระตุ้นทางอารมณ์ (Emotional Arousal) หมายถึง สภาวะทางร่างกาย (physiological state) ที่มีความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ยาก ความกังวลที่เกิดขึ้นเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถที่มีหรือขาดของบุคคล หากบุคคลได้รับการกระตุ้นทางอารมณ์แล้วส่งต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในสภาพที่ถูกข่มขู่ในการตัดสินใจ ความวิตกกังวลและความเครียดของคนเรานั้น บางส่วนจะขึ้นอยู่กับการกระตุ้นทางร่างกาย การกระตุ้นที่รุนแรงทำให้การกระทำไม่เกิดผลดีบุคคล หากจะคาดหวังความสำเร็จเมื่อเขาไม่ได้อยู่ใน

สภาพการณ์ที่กระตุ้นด้วยสิ่งที่ไม่พึงพอใจ ความกลัวก็จะกระตุ้นให้เกิดความกลัวมากขึ้น บุคคลก็จะเกิดประสบการณ์ของความล้มเหลวอันจะทำให้การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนต่ำลง

การรับรู้ความสามารถของตนเองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งผลของการรับรู้ความสามารถของตนเองที่ส่งผลต่อบุคคลในด้านต่างๆ มีดังต่อไปนี้ (Bandura, 1985)

- 1) พฤติกรรมการเลือก (Choice Behavior) คือ การที่บุคคลจะต้องตัดสินใจว่าจะต้องทำพฤติกรรมอะไร และนานเท่าไร และยังคงตัดสินใจเลือกกิจกรรมต่างๆด้วย การที่บุคคลตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรมใดในสถานการณ์ต่าง ๆ นั้น ส่วนหนึ่งถูกกำหนดโดยการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งจะมีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงงาน หรือสถานการณ์ ที่เชื่อว่ายากเกินความสามารถหรือไม่สามารถรับมือได้ คนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่นำไปสู่การเพิ่มความสามารถให้มากขึ้นได้ ในทางตรงกันข้าม หากมีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ ก็จะทำให้หลีกเลี่ยงสถานการณ์ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ซึ่งจะส่งผลต่อการ ไม่เกิดการพัฒนาศักยภาพการทำงาน ของพนักงาน และเกิดเป็นผลต่อเนื่องกับความเครียด และประสบความล้มเหลว ดังที่กล่าวข้างต้นแล้ว ว่าการรับรู้ความสามารถของตนเอง คือการประเมินตนเองในเรื่องของความสามารถในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ฉะนั้น จึงมักจะเกิดภาวะการณ์ประเมินตนเองต่ำเกินไปได้ ซึ่งจะทำให้การแสดงพฤติกรรมน้อยลง ขาดความพยายาม ความอดทนที่จะทำ ให้สำเร็จ และเกิดความไม่ชัดเจน ต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองด้วย การประเมินความสามารถให้สูงกว่าความสามารถที่มีอยู่ (ไม่มากเกินไป) จะส่งผลให้เกิดความท้อแท้ ในงาน และมีโอกาสประสบความสำเร็จสูง และทำให้มีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองต่อไป
- 2) การใช้ความพยายามและความมุ่งมั่นในการทำงาน (Effort expenditure and persistence) คือ การใช้ความพยายามในการทำงานซึ่งต้องพิจารณาว่า ต้องใช้ความพยายามมากในระดับใดและใช้เวลาเท่าใดในการทำงานนั้น และหากเผชิญหน้ากับอุปสรรคต้องใช้ความพยายามอีกเท่าใด นั่นคือ หากคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง เมื่อเผชิญกับอุปสรรค ก็จะเกิดความพยายาม กระตือรือร้น และใช้เวลาทำงาน นานกว่าคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ ซึ่งส่งผลให้มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จสูง
- 3) รูปแบบทางความคิดและการตอบสนองทางอารมณ์ (Thought patterns and emotion reaction) คือ การรับรู้ความสามารถของตนเองมีผลต่อกระบวนการคิด และปฏิกิริยาทางอารมณ์ของบุคคลในระหว่างที่ทำพฤติกรรมและมีผลต่อการคาดคะเนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในเวลาต่อมา คนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง เมื่อเผชิญกับ

อุปสรรคจะมีความพยายามและเอาใจใส่ในการทำพฤติกรรมต่างๆ และเกิดการกระตุ้นตัวเอง เพื่อให้ทำงานให้สำเร็จลุล่วง สำหรับคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำนั้น จะมีปฏิกิริยาทางอารมณ์ต่อตนเองทางลบ เกิดความเครียด มีความกังวลใจ และทำสิ่งต่างๆ ได้ไม่เต็มความสามารถ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความล้มเหลวได้

- 4) บุคคลเป็นผู้ก่อให้เกิดพฤติกรรมมากกว่าเป็นผู้ทำนายพฤติกรรม (Humans as producers rather than simply foretellers of behavior) คือ คนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะยอมรับผลต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง จะเลือกการกระทำที่ท้าทายและใช้ความพยายามอย่างมากเพื่อให้งานนั้นสำเร็จ แม้ว่าในบางครั้งการกระทำนี้จะล้มเหลวบ้างก็ตาม ก็จะไม่ยอมแพ้และให้เหตุผลว่า ความล้มเหลวจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการสนับสนุนเพื่อให้สำเร็จในวันข้างหน้า สำหรับคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ จะไม่ค่อยเกิดพฤติกรรมทำสิ่งต่างๆ และเชื่อว่าความสำเร็จมักกับดวงหรือโชคชะตา และมักจะหลีกเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงหนีจากการทำหรืออยู่ในสถานการณ์ที่เชื่อว่ายากเกินไปสำหรับตัวเอง

กล่าวคือ การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพส่งผลต่อการกระตุ้นและตั้งกฎเกณฑ์ให้ตนเองได้ในหลายๆ ทาง ความคิดนี้มีอำนาจต่อการตัดสินใจและสิ่งทีพวกเขากระทำ คนส่วนใหญ่เลือกที่จะใช้มันในสถานการณ์ที่พวกตนรู้สึกมั่นใจ และหลีกเลี่ยงที่จะแสดงออกในเวลาทีพวกเขาไม่มั่นใจ ประสบการณ์มีบทบาทสำคัญในการที่แต่ละคนเลือกหรือไม่เลือก ในกรณีนี้ อิทธิพลจากการที่เขาเลือกที่จะรู้สึก เกิดจากประสบการณ์ของเขา และหนทางทีพวกเขาเชื่อว่า เมื่อกระทำแล้วจะสามารถจะควบคุมสถานการณ์ทีเข้ามาหาเขาได้ ความเชื่อในความรู้ความสามารถของตนเองก็เป็นส่วนหนึ่งมีอิทธิพล ต่อความพยายามของเขาทีจะทุ่มลงไปกับการกระทำของเขา รวมถึงระยะเวลาทีพวกเขาคงรักษาไว้ก่อนจะเจออุปสรรคในอนาคต

3.3 การวัดและประเมินการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ

การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ ประเมินได้จากมาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ (Career Self-Efficacy Sources Scale (CSESS) ซึ่งการวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพยังไม่มีมาตรวัดทีเฉพาะด้าน ผู้วิจัยจึงนำมาตราวัดฉบับทีได้รับการพัฒนาจากวิทยานิพนธ์ของ Nasta (2007) ซึ่งพัฒนามาตราวัดนี้ต่อยอดจากมาตรวัดการรับรู้ความสามารถตนเองของ Bandura(1977) เป็นการวัดการรับรู้ความสามารถรายบุคคลผ่านงานทีได้รับมอบหมาย มีมิติทีเกี่ยวข้องทั้งหมด 5 มิติได้แก่ 1) การเรียนรู้จากผู้อื่น (Vicarious Learning) 2) การพูดชักจูง (Verbal Persuasion) 3) การกระตุ้นอารมณ์ทางบวก (Emotional Arousal Positive) 4) การกระตุ้นอารมณ์

ทางลบ (Emotional Arousal Negative) และ 5)ความสำเร็จจากการดำเนินงาน (Performance Accomplishments)

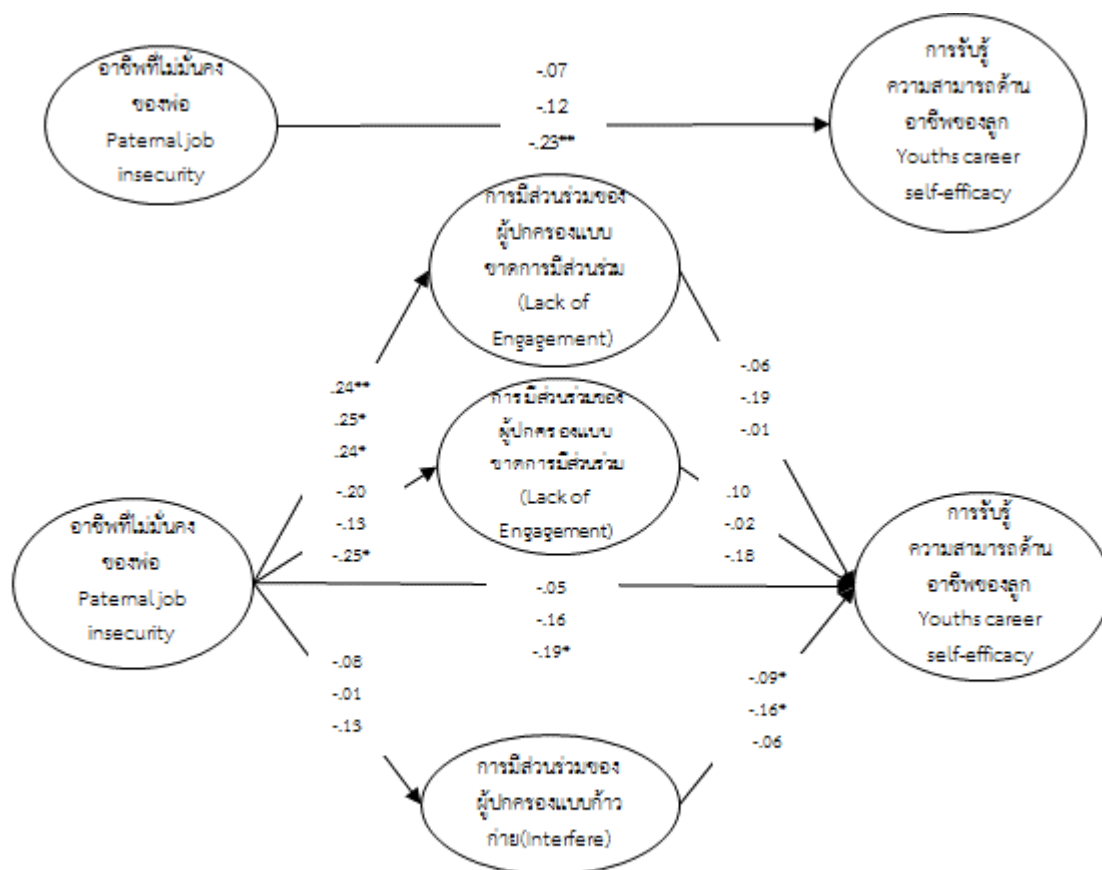
มาตรวัดประกอบด้วย ข้อกระทบ 20 ข้อ เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ (1 หมายถึง ต่ำน้อยที่สุด และ 5 หมายถึง ต่ำมากที่สุด) มีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ ซึ่งให้คะแนนรายข้อตามความหมายของระดับความมั่นใจของผู้ตอบในแต่ละข้อ คะแนนที่ได้รับจากการทดสอบจะนำมาแปลผล ดังนี้ผู้ที่ได้ค่าคะแนนจากมาตรวัดในระดับมาก ถือว่ามีการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพสูง และผู้ที่ได้ค่าคะแนนจากมาตรวัดในระดับที่น้อย ถือว่ามีการรับรู้ความสามารถในการด้านอาชีพที่ต่ำ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ และความสอดคล้องของตนเองในด้านเป้าหมายของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

งานวิจัยกลุ่มแรก เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ กับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ ดังเช่น Zhao, Lim และ Teo (2012) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ (Career-specific parenting behavior) ที่มีผลต่อการรับรู้ความสามารถด้านอาชีพ (Career Self-efficacy) ของนักศึกษา และอาชีพที่ไม่มั่นคงของครอบครัว โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การขาดการมีส่วนร่วม (lack of engagement) การสนับสนุน (Support) และการก้าวก่าย (Interference) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยประเทศสิงคโปร์และบิตาจำนวน 196 คน อายุเฉลี่ยของนักศึกษา คือ 22 ปี (SD=2.7) และค่าเฉลี่ยอายุบิดา เท่ากับ 54 ปี (SD=4.5) การเก็บข้อมูลใช้มาตรวัดทั้งหมด 3 ฉบับคือ 1)อาชีพที่ไม่มั่นคงของบิดา (Father's job insecurity) 2)การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ 3)การรับรู้ความสามารถด้านอาชีพ ผลการวิจัยพบว่างานที่ไม่มั่นคงของพ่อไม่ได้ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถด้านอาชีพของกลุ่มนักศึกษา แต่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ($\beta = .24, p < .01$) และมีความสัมพันธ์ทางลบกับการสนับสนุนอาชีพ ($\beta = -.20, p < .05$) และไม่ส่งผลเกี่ยวกับการก้าวก่าย ($\beta = -.08, ns$) นอกจากนี้ ผลการวิจัยไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพใน 2 ด้านย่อย คือ การสนับสนุนและการขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการรับรู้ความสามารถด้านอาชีพ ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ 2 ด้าน

ย่อยดังกล่าว เป็นสื่อกลางของความสัมพันธ์ระหว่าง อาชีพที่ไม่มั่นคงของบิดาและการรับรู้ความสามารถด้านอาชีพของนักศึกษา ดังปรากฏในภาพที่ 8

Note : ตัวเลขบรรทัดแรก สองและสาม แสดงถึงการประมาณค่าสำหรับกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด (N=196) กลุ่มตัวอย่างลูกชาย(N=86) และกลุ่มตัวอย่างลูกสาว(N=110) เรียงตามลำดับ

ภาพที่ 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ อาชีพที่ไม่มั่นคงของบิดา และการรับรู้ความสามารถด้านอาชีพของนักศึกษา (ที่มา: Zhao, Lim & Teo, 2012 หน้า 624)

งานวิจัยต่อมาของ Roach (2010) สำนววจความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การมีอิทธิพลของผู้ปกครอง (Parental influences) กับการรับรู้ความสามารถด้านอาชีพ (Career Self-efficacy) ของนักศึกษามหาวิทยาลัย วัตถุประสงค์หลักของงานวิจัยนี้คือ 1) อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การมีอิทธิพลของผู้ปกครองกับการรายงานผลการพัฒนาอาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัย 2) ระบุความแตกต่างของการเลี้ยงดูของผู้ปกครองกับนักเรียนที่มีคะแนนการรับรู้ความสามารถด้านอาชีพสูงและต่ำ 3) ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การมีอิทธิพลของผู้ปกครองและการรายงานผล

การรับรู้ความสามารถด้านอาชีพที่เปลี่ยนแปลงจากอาชีพของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยในวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 60 คน ร้อยละ 63.3 เป็นนักศึกษาในภาควิชา วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 21.7 เป็นนักศึกษากาควิชาศิลปศาสตร์ ร้อยละ 10 เป็นนักศึกษากาควิชา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และ ร้อยละ 5 เป็นนักศึกษากาควิชาสังคมศาสตร์ อายุระหว่าง 10 – 69 ปี อายุเฉลี่ย 21.65 ปี (SD=6.95) เป็นเพศหญิงจำนวน 39 คน (คิดเป็น 65%) และเพศชาย 21 คน (คิดเป็น 35%) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 3 ชุด คือ 1)แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล (Demographic information) 2)แบบทดสอบพฤติกรรมของผู้ปกครองด้านอาชีพ (Parent career behavior checklist) และ 3)ความมั่นใจในการเลือกอาชีพ (Career decision self-efficacy scale-Short form) สถิติที่ใช้ในการประเมินคือ 1) Pearson's correlation ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การมีอิทธิพลของพ่อแม่กับการรายงานการพัฒนาอาชีพของนักศึกษา มหาวิทยาลัย 2) การวิเคราะห์ถดถอยแบบเชิงชั้น (hierarchical multiple regression) ใช้ในการทดสอบคำถามการวิจัยของที่ 2 คือ การระบุความแตกต่างของการเลี้ยงดูของผู้ปกครองกับนักเรียนที่มีคะแนนการรับรู้ความสามารถด้านอาชีพสูงและต่ำ สุดท้ายการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression) ใช้ในการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การมีอิทธิพลของผู้ปกครองและการรายงานผลการรับรู้ความสามารถด้านอาชีพที่เปลี่ยนแปลงจากอาชีพของผู้ปกครอง ผลจากการวิจัยพบว่า การรับรู้การมีอิทธิพลของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรายงานผลการรับรู้ความสามารถด้านอาชีพ ($r = .48, p < .01$) ยิ่งไปกว่านั้นการรับรู้พฤติกรรมการสนับสนุนจากผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการรายงานคะแนนการรับรู้ความสามารถด้านอาชีพ ($r = .51, p < .01$) กล่าวคือถ้าพฤติกรรมการสนับสนุนของผู้ปกครองเพิ่มขึ้น การรับรู้ความสามารถด้านอาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยก็จะเพิ่มขึ้นด้วย การรับรู้พฤติกรรมเกี่ยวกับอาชีพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถด้านอาชีพ ($r = .37, p < .01$) ดังนั้นถ้ามีการเพิ่มขึ้นของพฤติกรรมเกี่ยวกับอาชีพของผู้ปกครองจะช่วยเพิ่มการรับรู้ความสามารถด้านอาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัย

การศึกษาต่อมาเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจอาชีพในกลุ่มวัยรุ่น ของ Vignoli, Croity-Belz, Chapeland, Fillipis และ Garcia (2005) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความผูกพันของผู้ปกครองกับวัยรุ่น ความวิตกกังวลในวัยรุ่นและรูปแบบการเลี้ยงดูของพ่อแม่ในขั้นตอนการสำรวจอาชีพและความพึงพอใจในอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 283 คนเป็นคนเชื้อชาติฝรั่งเศสที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอายุระหว่าง 16-20 ปี (อายุเฉลี่ย 18.11 ปี SD=0.71) เป็นเพศชาย ร้อยละ 33 เพศหญิงร้อยละ 67 สมมุติฐานการวิจัยมีทั้งหมด 5 ข้อคือ (1)นิสัยความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ทางลบ และนิสัยความวิตกกังวลเกี่ยวกับอาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความถี่และความหลากหลายใน

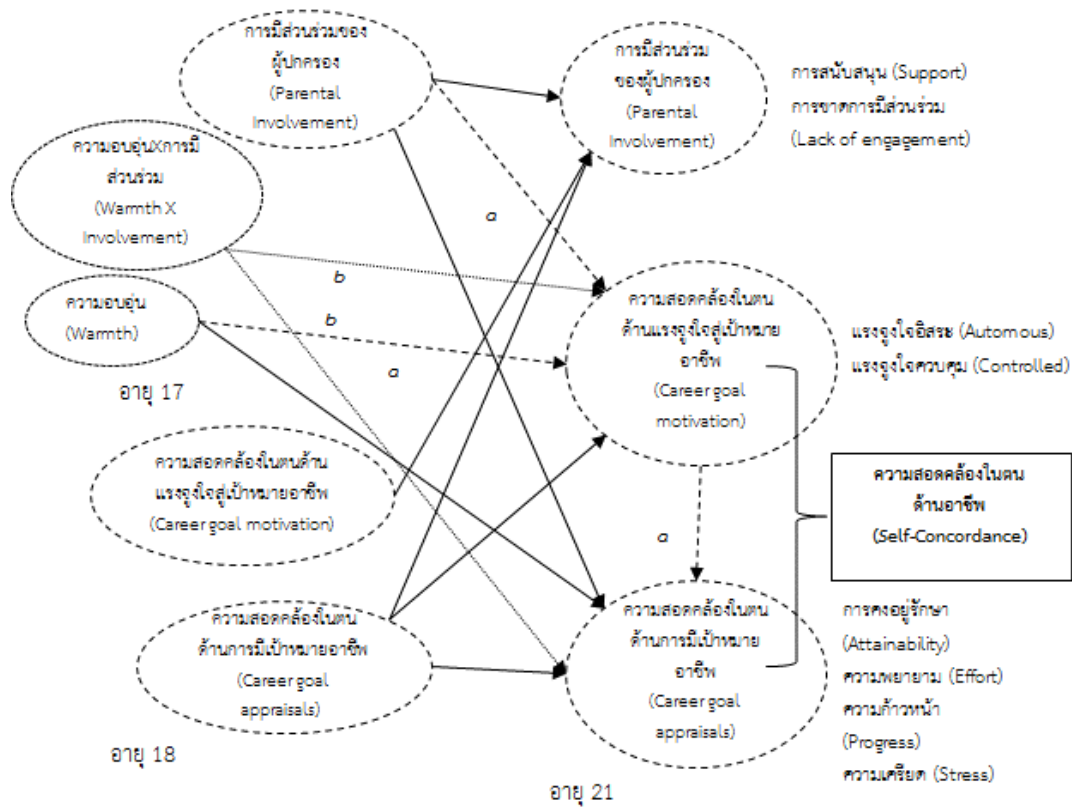
กิจกรรมการสำรวจอาชีพ (2) ความผูกพัน (Attachments) กับมารดาและบิดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความถี่และความหลากหลายในกิจกรรมการสำรวจอาชีพของวัยรุ่น (3) การเลี้ยงดูแบบมีประสิทธิภาพ (Authoritative style) มีความสัมพันธ์ทางบวก และการเลี้ยงดูแบบไม่เอาใจใส่ (Neglectful Style) มีความสัมพันธ์ทางลบกับความวิตกกังวลและความผูกพัน (Attachments) (4) นิสัยความวิตกกังวล (General trait anxiety) มีความสัมพันธ์ทางลบ และ ความวิตกกังวลเกี่ยวกับอาชีพ (Career trait anxiety) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการสำรวจอาชีพ (Career exploration satisfaction, CES) (5) ความผูกพันกับมารดาและบิดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการสำรวจอาชีพ (6) การเลี้ยงดูแบบมีประสิทธิภาพ (Authoritative style) มีความสัมพันธ์ทางบวกและรูปแบบการเลี้ยงดูแบบไม่เอาใจใส่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความพึงพอใจในการสำรวจอาชีพ ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งที่สนับสนุนตามสมมุติฐานที่กล่าวว่าลักษณะนิสัยวิตกกังวล (Traits anxiety) มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการสำรวจอาชีพของวัยรุ่น ในด้านสมมุติฐานรูปแบบการเลี้ยงดูยิ่งครอบครัวไม่สนใจจะเลยมาก ส่งผลให้นักเรียนลดการขอคำปรึกษาจากสมาชิกในครอบครัว ความผูกพันในครอบครัว การเลี้ยงดูแบบมีประสิทธิภาพ และความกังวลเกี่ยวกับอาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางด้านจิตใจ (Psychological adjustment)

งานวิจัยกลุ่มที่สอง เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสอดคล้องในเป้าหมายตนเอง (Self-concordance) กับ การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ (Career Self-efficacy) ดังเช่น Antl (2011) ศึกษาความสอดคล้องในตน (Self-concordance) กับการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) ว่าตัวแปรทั้งสองตัวนี้มีอยู่ในตัวบุคคลพร้อมกันแล้วจะส่งผลต่อเป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตามทั้งสองตัวแปรเป็นทั้งการสร้างแรงบันดาลใจของตนเองที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ เช่นการบรรลุเป้าหมายและมีความสุขเชิงอัตวิสัย เป็นไปได้ว่าทั้งสองอย่างนี้จะอยู่ในแต่ละบุคคลในเวลาเดียวกันจะยิ่งช่วยทำให้ผลลัพธ์ที่มีออกมาดียิ่งขึ้น กลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษามหาวิทยาลัยจำนวน 135 คนที่ตอบแบบสอบถามครบทั้ง 2 ช่วงเวลา แบ่งเป็นนักศึกษาเพศหญิงจำนวน 100 คน เพศชายจำนวน 35 คน โดยนักศึกษาเหล่านี้เป็นนักศึกษาในคณะ วิทยาศาสตร์ สุขภาพ 46 คน ศิลปศาสตร์ 23 คน วิทยาศาสตร์ 24 คน บริหารธุรกิจ 13 คน วิศวกรรม 1 คน และ สังคมศาสตร์ 27 คน และไม่ทราบคณะจำนวน 1 คน ไม่ระบุชั้นปี ในมหาวิทยาลัยประเทศแคนาดา อายุเฉลี่ยประมาณ 19.59 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ มาตรวัดความสอดคล้องในเป้าหมาย (Self-Concordance) มาตรวัดการรับรู้ความสามารถด้านการเรียน (Academic efficacy subscale) มาตรวัดความสุขเชิงอัตวิสัย (The Short Positive and Negative Affect Schedule :

Short PANAS) และกำหนดเป้าหมายที่มีการทบทวนเป้าหมายของตนเองทุกเดือน งานวิจัยนี้ออกแบบมาเพื่อวัด 2 ช่วงเวลา ช่วงแรกคือสองสัปดาห์แรกก่อนสอบกลางภาค และช่วงที่สองคือสองสัปดาห์หลังจากสอบกลางภาค ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบเชิงชั้น (Hierarchical Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความสอดคล้องในตัวเอง ผลการวิจัยพบว่า ทั้งความสอดคล้องในตนและการรับรู้ความสามารถของตนเองเมื่อรวมอยู่ด้วยกันแล้วจะช่วยทำให้ผลลัพธ์ที่ออกมาดีกว่าเดิม

งานวิจัยกลุ่มที่สาม เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Parental involvement) กับความสอดคล้องในเป้าหมาย (Self-concordance) ตัวอย่างเช่น Dietrich และ Salmela-Aro (2013) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Parental Involvement) และเป้าหมายด้านอาชีพ (Career goal pursuit) ในวัยรุ่น ช่วงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการสำรวจเกี่ยวกับแรงจูงใจด้านเป้าหมายทางอาชีพของวัยรุ่น คือรูปแบบแรงจูงใจแบบอิสระกับถูกควบคุม และการประเมินการมีเป้าหมายในด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านความพยายาม ด้านความก้าวหน้าของเป้าหมาย และด้านความกดดันหรือความเครียดที่เกิดขึ้น ที่มีผลกับการรับรู้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการสนับสนุน และด้านการขาดการสนับสนุนเกี่ยวกับอาชีพ ในช่วงการเตรียมตัวเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มวัยรุ่นประเทศฟินแลนด์จำนวน 807 คน (เป็นเพศหญิงร้อยละ 48) ร้อยละ 68 เป็นนักเรียนที่จบจากโรงเรียนสายสามัญ ร้อยละ 33 ที่เหลือเป็นนักเรียนที่จบจากโรงเรียนอาชีวะ นักเรียนทั้งหมดเข้าร่วมงานวิจัยครั้งนี้ตอนอายุ 15 ปี มีการเก็บข้อมูลทั้งหมด 3 ช่วง ช่วงแรกวัยรุ่นทำมาตรวัดเรื่องความอบอุ่นของพ่อแม่ (Parental warmth) ตอนอายุ 17 ปี ช่วงที่สองให้วัยรุ่นตอบแบบสอบถามก่อนเรียนจบระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเรื่อง เป้าหมายทางอาชีพที่เกี่ยวข้อง การรับรู้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพในช่วงอายุ 18 ปี และช่วงที่สามวัดหลังจากเรียนจบระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งวัดเรื่องเดียวกับช่วงที่สอง จำนวนวัยรุ่นที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 878 คน ในช่วงอายุ 17 และ 18 ปีวัยรุ่นอาศัยอยู่กับผู้ปกครองคิดเป็น ร้อยละ 22 และ ร้อยละ 21 ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีการสนับสนุนและความอบอุ่นสูงก่อนที่เด็กจะเรียนจบ และมีการดูแลเอาใจใส่มาก ส่งผลให้เด็กมีอิสระและสามารถควบคุมแรงจูงใจในเป้าหมายของตนเองได้ ความอบอุ่นและการมีส่วนร่วมในอาชีพของผู้ปกครองส่งผลระยะยาวกับความเครียดในการแสวงหาเป้าหมายของเด็ก ในขณะที่การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอาจจะเป็นการลดความเครียดในการแสวงหาเป้าหมายในอาชีพลง และส่วนที่ส่งผลอย่างมากต่อความเครียดของเด็กคือการขาดการดูแลเอาใจใส่ นอกจากนั้นแรงจูงใจควบคุมยังเป็นสื่อกลางผลระหว่างการรับรู้ความอบอุ่นของผู้ปกครองและความเครียดในเป้าหมาย ต่อมาผลการวิจัยยังพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการบรรลุเป้าหมายและการรับรู้การเลี้ยงดูของ

ผู้ปกครองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุน ความอบอุ่นของผู้ปกครองและการสนับสนุนช่วยให้วัยรุ่น
พัฒนาความรู้สึกของการเรียนรู้ที่สะท้อนเกี่ยวกับความคาดหวังของความสำเร็จสูง ดังนั้นวัยรุ่นที่มีการ
ประเมินเป้าหมายสูงจะแสดงผลว่ามีการสนับสนุนจากผู้ปกครองมากดังแผนภาพที่ 9

ภาพที่ 10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และเป้าหมายทางอาชีพของนักเรียน
(ที่มา : Dietrich & Salmela-Aro, 2013 หน้า 124)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุความความสอดคล้องในเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (แบบสนับสนุน แบบก้าวกาย และแบบขาดการมีส่วนร่วม) เป็นตัวแปรต้น และมีการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ เป็นตัวแปรส่งผ่าน ซึ่งเป็นการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation modeling) ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2557 ของโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนเขตในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2557 ของโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนเขตในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวม 596 คน โดยไม่จำกัดเพศ อายุ หรือศาสนา และเป็นผู้ที่สมัครใจในการตอบแบบสอบถาม

เหตุผลที่ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ได้เน้นการสำรวจอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ และการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ ที่มีต่อความสอดคล้องในเป้าหมายของตนเองด้านการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยคาดว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 น่าจะมีพัฒนาการด้านการตั้งเป้าหมายจากแรงจูงใจภายใน หรือ การรู้จักตนเองมาระดับหนึ่งแล้ว หรือ เรียกว่ามีความสอดคล้องในเป้าหมายของตนเองด้านการเลือกอาชีพระดับหนึ่งแล้ว การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ในขั้นต้น ผู้วิจัยได้สุ่มเลือกโรงเรียนต่าง ๆ จากโรงเรียนทั้งหมดในกรุงเทพมหานคร โดยให้ประกอบไปด้วยโรงเรียนของรัฐบาล จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี และ โรงเรียนวัดสังเวชโรงเรียนเอกชนจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน โรงเรียนเซนโยเซฟคอนเวนต์ และโรงเรียนเกษมพิทยา เนื่องจากโรงเรียนทั้งสองมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง มีขนาดใหญ่ หรือมีนักเรียนศึกษาจำนวนมาก และสถานที่ของโรงเรียนตั้งอยู่ในขอบเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งยังมีระดับสถานะทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกัน ทั้งนี้การเก็บข้อมูลจากทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน เพื่อเป็นการได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษา จากนั้นผู้วิจัยสุ่มเลือกกลุ่ม

ตัวอย่างนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนทั้ง 5 แห่ง โดยไม่จำกัดเพศ และเป็นผู้ที่สมัครใจในการตอบแบบสอบถาม

สำหรับการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามข้อเสนอแนะของ Tabachnick และ Fidell (1996) ว่า จำนวนตัวอย่างในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ควรมีขนาดอย่างน้อยประมาณ 200 – 300 คน โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูล 600 ชุด ซึ่งภายหลังเก็บข้อมูลแล้วพบว่า มีแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนและสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งสิ้น 594ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน (เช่น อายุ เพศ แผนการเรียน โรงเรียน ค่าใช้จ่ายต่อเดือน บุคคลที่อาศัยอยู่กับ อาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง เป็นต้น)
2. มาตรการรับรู้พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ ซึ่งผู้วิจัย พัฒนามาจากมาตรวัด Perceived Parental Career-Related Behaviors: PCB ของ Dietrich และ Kracke (2009)
3. มาตรการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจาก Career Self-Efficacy Source Scale : CSESS ของ Nasta (2007)
4. มาตรการความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายอาชีพ แบ่งเป็น 2 ตอน
 - 4.1. มาตรการความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากมาตรวัด Perceived Locus of Causality: PLOC ของ Ryan & Connell (1989)
 - 4.2. มาตรการความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาจากมาตรวัด Personal Project Analysis (PPA: Wallenius, 2000)

1. มาตรการรับรู้พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ

ผู้วิจัย พัฒนามาจากมาตรการรับรู้พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (*Perceived Parental Career-Related Behaviors: PCB*) ของ Dietrich และ Kracke (2009) สร้างมาจากการศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพของ Altman, 1997; Kracke & Noack, 2005; Oechsle et al.,

2002; Phillips et al., 2001,2002; Schultheiss et al., 2001; Young et al., 2001 Dietrich และ Kracke, (2009) (อ้างถึงใน บุญทริกา ลีวเฉลิมวงศ์, 2557) ที่ศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์การ พัฒนาอาชีพในบริบทของครอบครัว โดยโครงสร้างของข้อกระทงทั้ง 15 ข้อโดยผู้วิจัยใช้มาตรวัดการ รับรู้พฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของ บุญทริกา ลีวเฉลิมวงศ์ (2556)

มาตรวัดนี้ ประเมินการรับรู้พฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพจาก 3 แหล่งที่มาคือ ได้แก่ (1) การสนับสนุนของผู้ปกครอง (Parental support) เช่น การสนับสนุนของ ผู้ปกครองในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนและให้คำแนะนำเกี่ยวกับอาชีพที่หลากหลาย (2) การก้าวก่าย (Interference) เช่น การไม่เปิดใจและยอมรับอาชีพตามความสนใจของนักเรียน ผู้ปกครองยึดเยียดความคิดเกี่ยวกับอาชีพที่เหมาะสมโดยไม่สอบถามความสมัครใจ และ (3) การขาด การมีส่วนร่วม (Lack of engagement) เช่น ผู้ปกครองไม่สนใจเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพของ นักเรียน มาตรวัดเป็นแบบประมาณค่า 4 ระดับ (1 คือ ไม่ตรงกับตัวฉันเลย และ 4 คือ ตรงกับตัวฉัน มากที่สุด) นำไปวัดกับกลุ่มตัวอย่างเด็กนักเรียนระดับชั้นปีที่ 4 และ 6 จากโรงเรียนในเขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 1,140 คน มีค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha แต่ละด้าน ดังต่อไปนี้ ด้านการสนับสนุนด้านอาชีพ .93 ในเพศหญิง .84 ในเพศชาย; ด้านการก้าวก่าย .72 ในเพศหญิง .78 ในเพศชาย; ด้านการมีส่วนร่วม .68 ในเพศหญิง และ .75 ในเพศชาย

1.1 เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล

มาตรวัดชุดนี้ประกอบไปด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้การสนับสนุนจากผู้ปกครองด้าน อาชีพ จำนวน 18 ข้อ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 รูปแบบสนับสนุน 6 ข้อ รูปแบบที่ 2 รูปแบบก้าวก่าย 6 ข้อ และรูปแบบที่ 3 แบบขาดการมีส่วนร่วม 6 ข้อ มีลักษณะการตอบเป็นมาตรประมาณค่า 4 ช่วง ตั้งแต่ 1 ถึง 4 ไม่มีข้อกลับคะแนน มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 18-72 คะแนน การคิดคะแนนสามารถรวมคะแนน ข้อกระทงแต่ละด้านเป็นรูปแบบการรับรู้การสนับสนุนแต่ละแบบ แต่ไม่สามารถนำคะแนนแต่ละด้าน มารวมกันได้

การแปลผลคะแนนในแต่ละด้าน หากมีคะแนนสูงหมายถึง การรับรู้ว่าคุณปกครองมีรูปแบบ การสนับสนุนแบบนั้นมาก และคะแนนต่ำหมายถึง การรับรู้ว่าคุณปกครองมีรูปแบบการสนับสนุนแบบ นั้นน้อย ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้คะแนนในรูปของคะแนนดิบ เท่านั้น จึงไม่มีการ กำหนดเกณฑ์การแปลผลในเชิงคุณภาพว่าคะแนนที่ได้จัดอยู่ในกลุ่มสูงหรือต่ำ

2. มาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ

ผู้วิจัยพัฒนามาจากมาตรวัด *Career Self-Efficacy Source Scale* : CSESS ของ Nasta (2007) ที่ใช้ประเมินการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ สร้างมาจากทฤษฎีการรับรู้

ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) ของ Bandura (1977) เป็นการวัดการรับรู้ความสามารถรายบุคคลผ่านงานที่ได้รับมอบหมาย มีมิติที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 5 มิติได้แก่ (1) การเรียนรู้จากผู้อื่น (Vicarious Learning) (2) การพูดชักจูง (Verbal Persuasion) (3) การกระตุ้นอารมณ์ทางบวก (Emotional Arousal Positive) (4) การกระตุ้นอารมณ์ทางลบ (Emotional Arousal Negative) และ (5) ความสำเร็จจากการดำเนินงาน (Performance Accomplishments) มาตรฐานวัดเป็นแบบประมาณค่าการเห็นด้วย 5 ระดับ (1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และ 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

2.1 เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล

มาตรฐานวัดประกอบด้วย ข้อกระทง 23 ข้อ เป็นมาตรฐานวัดประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ มีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ ซึ่งให้คะแนนรายข้อตามความหมายของระดับความมั่นใจของผู้ตอบในแต่ละข้อ ในข้อกระทงทางบวกจะให้ 1 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง”, 2 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่เห็นด้วย” 3 คะแนน ถ้าตอบ “เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน” 4 คะแนน ถ้าตอบ “เห็นด้วย” 5 คะแนน ถ้าตอบ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ในขณะข้อกระทงทางลบจะให้ 1 คะแนน ถ้าตอบ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง”, 2 คะแนน ถ้าตอบ “เห็นด้วย” 3 คะแนน ถ้าตอบ “เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน” 4 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่เห็นด้วย” 5 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง”

คะแนนที่ได้รับจากการทดสอบจะนำมาแปลผล ผู้ที่ได้ค่าคะแนนจากมาตรฐานวัดในระดับมาก ถือว่ามีการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพสูง และผู้ที่ได้ค่าคะแนนจากมาตรฐานวัดในระดับที่น้อย ถือว่ามีการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพต่ำ ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้คะแนนดิบ จึงไม่มีการกำหนดเกณฑ์การแปลผลในเชิงคุณภาพว่าคะแนนที่ได้จัดอยู่ในกลุ่มสูงหรือต่ำ

2.2 ขั้นตอนในการพัฒนามาตรการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ

1) การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในเรื่องการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพเพื่อสร้างเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการ ในงานวิจัยฉบับนี้ การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ หมายถึง การประเมินความสามารถของบุคคลโดยเป็นการรับรู้ในศักยภาพภายในที่บุคคลมีในด้านอาชีพ เพื่อช่วยในการตัดสินใจและเลือกกำหนดพฤติกรรมในการทำงานในสายอาชีพที่บุคคลให้ความสนใจ ทั้งนี้รวมไปถึงความเชื่อมั่นในตนว่าจะสามารถกระทำงานในอาชีพที่ตรงกับความสนใจของบุคคลเอง มีองค์ประกอบ 5 ด้านได้แก่

- (1) การเรียนรู้จากผู้อื่น (Vicarious Learning) หมายถึง การรับรู้ความสามารถของบุคคลซึ่งได้รับอิทธิพลจากการสังเกตเห็นตัวอย่างจากบุคคลอื่นเมื่อสังเกตเห็นจากบุคคลอื่นที่ทำให้พฤติกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตนเองแล้วประสบความสำเร็จทำให้บุคคลตระหนักถึงความสามารถของตนเองที่จะทำงานให้สำเร็จได้และมีการโน้มน้าวตนเองให้มีความเชื่อว่ามีความสามารถที่จะทำให้ประสบความสำเร็จได้
- (2) การพูดชักจูง (Verbal Persuasion) หมายถึง บุคคลได้รับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถของตนจากเพื่อนหรือบุคคลรอบข้าง ซึ่งการรับฟังมุมมองจากผู้อื่นเกี่ยวกับความสามารถของตนในการทำงานสามารถช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง หรือลดความเชื่อมั่นในตนเองลงได้ การใช้คำพูดในการชักจูงเป็นการบอกว่าบุคคลนั้นมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้
- (3) การกระตุ้นอารมณ์ทางบวก (Positive Emotional Arousal) หมายถึง สถานการณ์ที่สามารถส่งผลกระทบต่อรับรู้ความสามารถของตน พฤติกรรมของบุคคลส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับ การตอบสนองทางอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆหรือภาระงานที่ได้รับ เพื่อที่บุคคลสามารถที่จะจัดการและกระทำโดยสำเร็จ การกระตุ้นอารมณ์ทางบวกสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ทั้งนี้ความวิตกกังวล(anxiety)ร่วมกับการกระตุ้นอารมณ์ทางบวกผ่านการทำงาน สามารถช่วยให้บุคคลมีแรงจูงใจที่จะกระทำงานให้สำเร็จและเพิ่มความรู้สึกพึงพอใจจากภาระงานนั้น
- (4) การกระตุ้นอารมณ์ทางลบ (Negative Emotional Arousal) หมายถึง สถานการณ์ที่สามารถส่งผลกระทบต่อรับรู้ความสามารถของตน พฤติกรรมของบุคคลส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับ การตอบสนองทางอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆหรือภาระงานที่ได้รับ เพื่อที่บุคคลสามารถที่จะจัดการและกระทำโดยสำเร็จ การกระตุ้นอารมณ์ทางลบส่วนใหญ่จะเป็นการลดประสิทธิภาพในการทำงาน และเป็นการตอบสนองที่เครียด ซึ่งส่งผลทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกลัวและเป็นสาเหตุที่ทำให้บุคคลสงสัยศักยภาพหรือความสามารถที่ตนมี
- (5) ความสำเร็จจากการดำเนินงาน (Performance Accomplishments) หมายถึง ประสบการณ์ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการกระทำของบุคคล ซึ่งการกระทำนี้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อในการรับรู้ความสามารถของบุคคล เมื่อบุคคลประสบความสำเร็จก็จะเพิ่มความมั่นใจในตนเอง เมื่อได้เผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับประสบการณ์เก่าที่ผ่านมา Bandura เชื่อว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง นั้นสามารถมาจากประสบการณ์โดยตรงที่

ประสบความสำเร็จทำให้เพิ่มความสามารถของตนเอง ดังนั้น ในการที่จะพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง จำเป็นที่จะต้องฝึกให้บุคคลมีทักษะเพียงพอที่จะประสบความสำเร็จได้พร้อม ๆ กับการทำให้ตนได้ตระหนักรับรู้ว่า บุคคลมีความสามารถจะกระทำการต่างๆ ซึ่งส่งผลให้บุคคลใช้ทักษะที่ได้รับการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด บุคคลที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถ จะไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ แต่จะพยายามทำงานต่างๆ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ

2) การแปลข้อกระทงเดิมและสร้างข้อกระทงในแต่ละด้านเพิ่มตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านของการรับรู้ความสามารถของตนเองผู้วิจัยแปลข้อกระทงจากมาตรวัด *Career Self-Efficacy Sources Scale (Nasta, 2007)* จำนวน 20 ข้อ และสร้างข้อกระทงเพิ่ม 13 ข้อ เพื่อให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับบริบทของนักเรียนไทย ดังนั้นข้อกระทงรวมทั้งหมดในมาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองมี 33 ข้อ

3) นำมาตรวัดให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่านตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของมาตรวัด (Content Validity) เพื่อพิจารณาและประเมินข้อคำถามที่สร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้องกับการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพตามนิยามเชิงปฏิบัติการ ปรับปรุงภาษาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและตัดข้อคำถามบางข้อที่ไม่สอดคล้องออกทำให้เหลือข้อกระทงทั้งหมด 28 ข้อ

4) เมื่อได้รับการอนุญาตจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว กลุ่มผู้วิจัยได้นำมาตรวัดจำนวน 28 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 142 คน เพื่อทดสอบหาความเที่ยงของมาตรวัด (Content Reliability) โดยหาอำนาจการจำแนกโดยการหาความแตกต่างของคะแนนจากกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73) และกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27) ซึ่งตรงกับคะแนน 110.0 และ 96.0 ตามลำดับ จากการใช้การทดสอบค่าที (Independent Samples T-Test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (หนึ่งหาง) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ค่า t-test ที่ได้คือค่าอำนาจจำแนกคุณภาพด้านอำนาจจำแนกรายข้อจะถือว่าข้อคำถามใช้ได้ก็ต่อเมื่อ t-test มีความแตกต่างตามนัยสำคัญทางสถิติหากข้อกระทงใดไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะถูกคัดออกจากมาตรวัด จากการทดสอบค่าที พบว่ามีข้อกระทง 1 ข้อ (ข้อ 6) มีคะแนนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ .05 จึงพิจารณาตัดข้อคำถามนี้ออก

5) นำมาตรวัดที่ผ่านการวิเคราะห์ค่าที่มาทดสอบหาความเที่ยงของมาตรวัดวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Measure of Internal Consistency) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient : α) ซึ่งใช้สำหรับหาค่าความเที่ยงที่การวัดที่มีค่ามากกว่า 2 ระดับโดยการ

คำนวณค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงทั้งรายข้อและรายด้านกับคะแนนรวมของข้อกระทงที่เหลือ ในมาตรวัด (Corrected Item-Total Correlation – CITC) ค่า r Critical = .254 ($df=100$, $\alpha = 0.01$, $p < .05$) พบว่า ข้อกระทงที่ 2.ฉันไม่เคยเห็นนักเรียนรุ่นพี่หรือเพื่อนนักเรียนประสบความสำเร็จในการเลือกศึกษาต่อในคณะหรือสาขาวิชาที่ชอบ ข้อกระทงข้อที่ 7.คนรอบข้างของฉันมักกดดันให้ฉันหาคณะหรือสาขาวิชาที่ได้รับความนิยม และ ข้อกระทงข้อที่ 22.ฉันรู้สึกตื่นเต้นเมื่อฉันลงมือค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับคณะหรือสาขาวิชาที่ชอบ มีค่า r critical ต่ำกว่า .254 จึงตัดออก ดังนั้นจึงเหลือข้อกระทงทั้งหมด 23 ข้อที่ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อกระทง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' s alpha) เท่ากับ .860 ซึ่งอยู่ในระดับดี (รายละเอียดการวิเคราะห์คุณภาพมาตรวัดอยู่ภาคผนวก ค)

3. มาตรวัดความสอดคล้องในตนด้านการเลือกเส้นทางอาชีพ

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนามาตรวัดความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายการเลือกอาชีพ ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 มาตรวัดความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ เป็นมาตรวัดที่ผู้วิจัยพัฒนามาจาก *Perceived Locus of Causality* (PLOC:(Ryan & Connell, 1989)) พัฒนาขึ้นเพื่อประเมินการรับรู้ความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายการเลือกอาชีพใน 4 ด้านได้แก่ด้าน (1) แรงจูงใจภายนอก (External motivation) (2) แรงจูงใจเข้าสู่ตนเอง (Introjection motivation) (3) แรงจูงใจที่ระบุชัดเจน (Identification motivation) (4) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) มาตรวัดประกอบด้วยข้อกระทง 21 ข้อ เป็นมาตรวัดประมาณค่า 4ระดับ (1 = ตรงน้อยที่สุด และ 4 = ตรงมากที่สุด)

ส่วนที่ 2 มาตรวัดความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ เป็นมาตรวัดที่ผู้วิจัยพัฒนามาจาก *Personal Project Analysis* (PPA: (Wallenius, 2000)) เพื่อประเมินความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายการเลือกอาชีพในกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มาตรวัดนี้เป็นเครื่องมือที่สามารถใช้ในการแยกความแตกต่างระหว่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีระดับความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพสูงและต่ำ รวมไปถึงสามารถแสดงให้เห็นถึงระดับความสำคัญที่นักเรียนมีต่อเป้าหมายของตน

3.1 เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล

ส่วนที่ 1 มาตรฐานประกอบด้วย ข้อกระทง 28 ข้อ เป็นมาตรฐานประมาณค่า 4 ระดับ เพื่อสอบถามความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ มีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ ซึ่งให้คะแนนรายข้อตามความหมายของระดับความมั่นใจของผู้ตอบในแต่ละข้อ ในข้อกระทงทางบวก จะให้ 1 คะแนน ถ้าตอบ “ตรงน้อยที่สุด”, 2 คะแนน ถ้าตอบ “ตรงน้อย” 3 คะแนน ถ้าตอบ “ตรงมาก” 4 คะแนน ถ้าตอบ “ตรงมากที่สุด” ในขณะที่ข้อกระทงทางลบจะให้ 1 คะแนน ถ้าตอบ “ตรงมากที่สุด”, 2 คะแนน ถ้าตอบ “ตรงมาก” 3 คะแนน ถ้าตอบ “ตรงน้อย” 4 คะแนน ถ้าตอบ “ตรงน้อยที่สุด”

มาตรฐานความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายคิดคะแนนจากการรวมคะแนนข้อย่อย 2 ด้าน เข้าด้วยกัน คือ (1) Autonomous motivation ซึ่งประกอบด้วย ด้านที่ 1 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) และ ด้านที่ 3 แรงจูงใจที่ระบุชัดเจน (Identified motivation) (2) Controlled motivation ซึ่งประกอบไปด้วยด้านที่ 2 แรงจูงใจเข้าสู่ตนเอง (Introjected motivation) และ ด้านที่ 4 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motivation) โดยนำค่าคะแนนที่ได้จาก Autonomous motivation นำมาลบกับ ค่าคะแนนที่ได้จาก Controlled motivation เพื่อให้ได้ค่าคะแนนด้านความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมาย คือ ผู้ที่ได้ค่าคะแนนจากมาตรฐานในระดับมาก ถือว่ามีความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ สูง และผู้ที่ได้ค่าคะแนนจากมาตรฐานในระดับที่น้อย ถือว่ามีความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ที่ต่ำ ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้คะแนนดิบ จึงไม่มีการกำหนดเกณฑ์การแปลผลในเชิงคุณภาพว่าคะแนนที่ได้จัดอยู่ในกลุ่มสูงหรือต่ำ

ส่วนที่ 2 มาตรฐานประกอบด้วย ข้อกระทง 11 ข้อ เป็นมาตรฐานประมาณค่า 10 ระดับ เพื่อประเมินระดับความสำคัญที่นักเรียนมีต่อเป้าหมายที่เลือก มีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ ซึ่งให้คะแนนรายข้อตามความหมายของระดับความสำคัญของผู้ตอบในแต่ละข้อ ข้อกระทงทั้งหมดเป็นทางบวก ให้ 1 คะแนน ถ้าตอบ “ระดับความสำคัญน้อย” 5 ถ้าตอบ “ระดับความสำคัญปานกลาง” 10 ถ้าตอบ “ระดับความสำคัญมาก”

คะแนนที่ได้รับจากการทดสอบจะนำมาแปลผล ผู้ที่ได้ค่าคะแนนจากมาตรฐานในระดับมาก ถือว่ามีความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพสูง และผู้ที่ได้ค่าคะแนนจากมาตรฐานในระดับที่น้อย ถือว่ามีความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพต่ำ ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้คะแนนดิบ จึงไม่มีการกำหนดเกณฑ์การแปลผลในเชิงคุณภาพว่าคะแนนที่ได้จัดอยู่ในกลุ่มสูงหรือต่ำ

3.2 ขั้นตอนในการพัฒนามาตรวัดความสอดคล้องในตนเองด้านอาชีพ

1) การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในเรื่องความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ เพื่อสร้างเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการ มาตราวัดส่วนที่ 1 ในงานวิจัยฉบับนี้ความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมาย หมายถึง การสำรวจตรวจสอบเหตุผลของบุคคลในการกระทำเพื่อบรรลุเป้าหมาย จากเป้าหมายแรกเริ่มจนไปถึงเป้าหมายสูงสุดที่ตั้งไว้ เมื่อบุคคลตั้งเป้าหมายที่มีความสอดคล้องในตนก็จะสามารถขยายความสนใจภายในตน และสามารถพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นได้ ปัจจัยที่ส่งเสริมที่บรรลุเป้าหมาย การบรรลุเป้าหมายและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของเป้าหมาย จะช่วยเปลี่ยนแปลงความสุขเชิงอัตวิสัยของแต่ละบุคคลในทางกลับกัน เมื่อบุคคลมีเป้าหมายที่ไม่สอดคล้องกับตน พวกเขากระทำพฤติกรรมเพื่อไปให้ถึงเป้าหมาย เพราะหลีกเลี่ยงความรู้สึกผิด เป้าหมายที่สอดคล้องกับค่านิยมของบุคคลที่ตั้งขึ้นตามคุณค่าที่บุคคลมี และตามความสนใจ มีแนวโน้มที่จะบรรลุเป้าหมายมากกว่าเป้าหมายที่มีการดำเนินการด้วยการกำกับแบบเปรียบเทียบ หรือเหตุผลจากปัจจัยภายนอก ความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมาย ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบคือ

องค์ประกอบที่ 1 แรงจูงใจภายนอก (External motivation) แรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอกในการตัดสินใจทำ เช่น แรงเสริม คำชมเชย ของรางวัลที่มาจากบุคคล หรือลักษณะของเหตุการณ์ที่มาจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เป็นต้น แรงจูงใจภายนอกนี้มีที่มาจากหลายสาเหตุ ซึ่งอาจจะมาจากความต้องการ แรงขับ สิ่งเร้า หรือความคาดหวังของบุคคล การจูงใจให้เกิดพฤติกรรมไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอน แรงจูงใจอย่างเดียวกันอาจทำให้เกิดผลลัพธ์ของพฤติกรรมที่ต่างกัน บุคคลกระทำพฤติกรรมต่างๆเพราะต้องการเงินรางวัล คำชมเชย หรือต้องการหลีกเลี่ยงการลงโทษ

องค์ประกอบที่ 2 แรงจูงใจเข้าสู่ตนเอง (Introjected motivation) หมายถึงแรงจูงใจภายนอกที่ถูกควบคุมโดยปัจจัยอื่นในการตัดสินใจทำพฤติกรรมอยู่ค่อนข้างน้อย โดยแรงจูงใจชนิดนี้มีลักษณะคือ บุคคลกระทำพฤติกรรมเพื่อแสดงคุณค่าของตนเองตอบสนองอีโก้ (Ego) ของตน และเพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกผิดหรือความวิตกกังวล

องค์ประกอบที่ 3 แรงจูงใจที่ระบุชัดเจน (Identification motivation) หมายถึงแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมภายในจากการรับรู้ค่านิยมส่วนตนและสิ่งที่ตนให้ความสำคัญ บุคคลกระทำพฤติกรรมต่างๆเพราะพฤติกรรมนั้นสำคัญต่อเป้าหมายหรือค่านิยมของตน และกระทำพฤติกรรมเพราะเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำ อาจจะไม่มีความสุขในการกระทำพฤติกรรมต่างๆก็เป็นได้

องค์ประกอบที่ 4 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่มาจากภายในบุคคล เป็นแรงขับที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมโดยไม่คาดหวังรางวัลหรือแรงเสริมภายนอก พฤติกรรมจากแรงจูงใจภายในจะเกิดขึ้นเองโดยไม่จำเป็นต้องมีรางวัล เพราะเป็นพฤติกรรม

ที่เกิดจากความสนใจของบุคคลตามกระบวนการธรรมชาติทางจิตวิทยา แรงจูงใจภายในที่เกิดจากการที่บุคคลนั้นได้กำหนดเป้าหมายด้วยตนเองหรือเคยได้ลองทำกิจกรรมนั้นมาก่อน และให้คุณค่ากับการทำกิจกรรมนั้นอย่างเต็มที่จนเป็นเป้าหมายของตน เป็นแรงจูงใจที่มีอิสระในการตัดสินใจมากที่สุด ซึ่งมีลักษณะคือบุคคลกระทำพฤติกรรมนั้นเพราะอยากทำ ทำแล้วสนุกและมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมนั้น

2) การแปลข้อกระทงเดิมและสร้างข้อกระทงในแต่ละด้านเพิ่มตามองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านของความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ส่วนที่ 1 ผู้วิจัยแปลข้อกระทงจากมาตรวัด Perceived Locus of Causality (PLOC:(Ryan & Connell, 1989)) จำนวน 18 ข้อ และสร้างข้อกระทงเพิ่ม 14 ข้อ เพื่อให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับบริบทของนักเรียนไทย ดังนั้นข้อกระทงรวมทั้งหมดในมาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองมี 32 ข้อและ ส่วนที่ 2 ผู้วิจัยแปลข้อกระทงจากมาตรวัด Personal Project Analysis (PPA:(Wallenius, 2000))จำนวน 18 ข้อ ผู้วิจัยไม่ได้สร้างข้อคำถามเพิ่มในส่วนที่ 2

3) นำมาตรวัดให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่านตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของมาตรวัด (Content Validity) เพื่อพิจารณาและประเมินข้อคำถามที่สร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้องกับการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพตามนิยามเชิงปฏิบัติการ ปรับปรุงภาษาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและตัดข้อคำถามบางข้อที่ไม่สอดคล้องออกทำให้มาตรวัดส่วนที่ 1 เหลือข้อกระทงทั้งหมด 30 ข้อและส่วนที่ 2 ยังคงข้อคำถามเดิมทั้งหมด 18 ข้อ

4) เมื่อได้รับการอนุญาตจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว กลุ่มผู้วิจัยได้นำมาตรวัดไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 142 คน เพื่อทดสอบหาความเที่ยงของมาตรวัด (Content Reliability) โดยหาอำนาจการจำแนกโดยการหาความแตกต่างของคะแนนจากกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73) และกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27) จากการใช้การทดสอบค่าที (Independent Samples T-Test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (หนึ่งหาง) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ค่า t-test ที่ได้คือค่าอำนาจจำแนกคุณภาพด้านอำนาจจำแนกรายข้อจะถือว่าข้อคำถามใช้ได้ก็ต่อเมื่อ t-test มีความแตกต่างตามนัยสำคัญทางสถิติ หากข้อกระทงใดไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะถูกคัดออกจากมาตรวัด ในมาตรวัดส่วนที่ 1 พบว่ามีข้อกระทง 1 ข้อ (ข้อ 5) มีคะแนนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ .05 จึงพิจารณาตัดข้อคำถามนี้ออกและในมาตรวัดส่วนที่ 2 วัดจากการทดสอบค่าที พบว่ามีข้อกระทงทั้ง 6 ข้อ (ข้อ 4, 6, 8, 14, 16, และ 18) มีคะแนนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ .05 จึงพิจารณาตัดข้อคำถามนี้ออก

5) นำมาตรวัดที่ผ่านการวิเคราะห์ค่าที่มาทดสอบหาความเที่ยงของมาตรวัดวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Measure of Internal Consistency) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient : α) ซึ่งใช้สำหรับหาค่าความเที่ยงที่การวัดที่มีค่ามากกว่า 2 ระดับโดยการคำนวณหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงทั้งรายข้อและรายด้านกับคะแนนรวมของข้อกระทงที่เหลือในมาตรวัด (Corrected Item-Total Correlation – CITC) r Critical = .254 (df=100, $\alpha=0.01$) ในมาตรวัดส่วนที่ 1 พบว่า ไม่มีข้อกระทงที่มีค่าต่ำกว่า r critical แต่พบว่าข้อ 4 มีเนื้อหาซ้ำซ้อน จึงตัดข้อคำถามออก ดังนั้นข้อกระทงทั้งหมด 28 ข้อที่ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อกระทง มาตรวัดมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) เท่ากับ .829 ในส่วนที่ 2 ไม่มีข้อกระทงใดที่มีค่าต่ำกว่าค่า r ที่กำหนด แต่ผู้วิจัยเลือกตัดข้อกระทงที่ 3 และ 7 เพื่อให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเพิ่มขึ้น ข้อมูลใหม่ที่คำนวณได้หลังจากตัดข้อ 3 และ 7, ออกไปแล้วนั้นทำให้ค่า Cronbach's Alpha จากเดิมที่คำนวณได้เท่ากับ .853 เพิ่มขึ้นเป็น .880 รายละเอียดการวิเคราะห์คุณภาพมาตรวัดอยู่ภาคผนวก ข

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยเสนอโครงการวิจัยต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในคนกลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับผลการพิจารณาอนุมัติเป็นที่เรียบร้อย ตามเอกสารคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนที่ได้แนบไว้ในภาคผนวก โดยมีรหัสโครงการวิจัยที่ 099.1/57
- 2) ผู้วิจัยได้ติดต่อผู้อำนวยการโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือในการวิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าเก็บข้อมูลกับนักเรียน ทั้งในโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร จากนั้นจะได้ติดต่ออาจารย์แนะแนวและอาจารย์ประจำชั้นของโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลวิจัย
- 3) เมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียนแล้ว ผู้วิจัยได้แนะนำโครงการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยแก่นักเรียนที่สนใจ รวมทั้ง อาจารย์แนะแนวและอาจารย์ประจำชั้นของนักเรียน โดยได้อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับงานวิจัยและตอบคำถามต่าง ๆ ให้นักเรียนเข้าใจ พร้อมทั้งให้นักเรียนได้อ่านหรือฟังข้อมูลสำหรับผู้ร่วมการวิจัยและข้อมูลในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยที่ผู้วิจัยเป็นผู้อ่านให้ฟัง หากนักเรียนแสดงความสนใจที่จะร่วมการวิจัย ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

4) หลังจากที่นักเรียนได้ลงนามยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม ในวันเวลาและสถานที่ที่ได้นัดหมายไว้ 1 ครั้ง โดยนักเรียนใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที โดยการตอบแบบสอบถามนี้ โดยไม่มีการระบุชื่อของนักเรียนในแบบสอบถามดังกล่าว

5) เมื่อนักเรียนตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดเพื่อนำไปวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อคำถามในแบบวัด (corrected item-total correlation) หาค่าอำนาจจำแนกด้วยสถิติ t

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของกลุ่มตัวอย่างอันได้แก่ จำนวน และร้อยละ วิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยายของตัวแปร (descriptive statistic) ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สัมประสิทธิ์การกระจาย ($C.V.$) ค่าความเบ้ (SK) และความโด่ง (KU) ของคะแนนจากตัวแปรทั้ง 4 ตัว

3) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามในการวิจัยด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ (แบบสนับสนุน แบบก้าวท้าว และแบบขาดการมีส่วนร่วม) เป็นตัวแปรต้น และมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน ผู้วิจัย แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสถิติพื้นฐานของตัวแปรในงานวิจัย

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการวิจัย

ส่วนที่ 4 การตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัด

ส่วนที่ 5 การตรวจสอบความตรงของโมเดลความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพและความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรสังเกตได้

PISP	แทน	ตัวแปรสังเกตการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบสนับสนุน
PIIN	แทน	ตัวแปรสังเกตการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบก้าวท้าว
PILE	แทน	ตัวแปรสังเกตการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบขาดการมีส่วนร่วม
CSE	แทน	ตัวแปรสังเกตการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ
PLOC	แทน	ตัวแปรสังเกตความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเส้นทางอาชีพ
PP	แทน	ตัวแปรสังเกตความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพ

ตัวแปรแฝง

SP	แทน	ตัวแปรแฝงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบสนับสนุน
----	-----	---

IN	แทน	ตัวแปรแฝงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบก้าวถ่าง
LE	แทน	ตัวแปรแฝงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบขาดการมีส่วนร่วม
SE	แทน	ตัวแปรแฝงการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ
SCON	แทน	ตัวแปรแฝงความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพ
GA	แทน	ตัวแปรแฝงความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพ

สัญลักษณ์ทางสถิติ

M	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
χ^2	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย
r	แทน	ค่าความสัมพันธ์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทำนายของสมการทำนายในรูปคะแนนดิบ
SC	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน
SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
df	แทน	ค่าองศาอิสระ
p	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ
GFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index)
AGFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลเชิงพรรณนาของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ นำเสนอผลการวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ของลักษณะกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาล และเอกชน โรงเรียนรัฐบาล 2 แห่ง (โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กับ โรงเรียนวัดสังเวช) และโรงเรียนเอกชน 3 แห่ง (โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ และโรงเรียนเกษมพิทยา) ผู้วิจัยแจกมาตรฐานวัดไปยังโรงเรียนดังกล่าวรวมทั้งหมด 700 ชุด และ

ได้รับมาตรวัดกลับคืนจำนวน 650 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92 ก่อนนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลพิจารณาและคัดเลือกมาตรวัดที่ไม่สมบูรณ์ออก คงเหลือกลุ่มตัวอย่างที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งสิ้น 594 คนคิดเป็นร้อยละ 85 จากจำนวนมาตรวัดที่แจกทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 50.8 เป็นเพศหญิงร้อยละ 49.8 กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 16 – 20 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 17.37 ปี (SD = .55) โดยส่วนใหญ่มีอายุ 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.3 รองลงมาคือ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.5 อายุ 16 และ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.5 และช่วงอายุ 20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 0.2 โดยมีสายการเรียนคือ สายการเรียนวิทย์-คณิตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.9 รองลงมาคือสายการเรียนศิลป์-คำนวณฯ คิดเป็นร้อยละ 35.5 สายการเรียนศิลป์-ภาษา คิดเป็นร้อยละ 14.1 และสายการเรียนอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 6.4 สำหรับเกรดเฉลี่ยรวมของกลุ่มตัวอย่างมีค่า 3.03 (SD = .45) ข้อมูลจำนวนและค่าร้อยละการจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปร ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปร (N = 594)

	รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	302	50.8
	หญิง	292	49.2
อายุ (ปี)	16	9	1.5
	17	361	61.3
	18	209	35.5
	19	9	1.5
	20	1	0.2
โรงเรียน	รัฐบาล		
	โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี	178	30.0
	โรงเรียนวัดสังเวช	68	11.4
	เอกชน		
	โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน	152	25.6
โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์	57	9.6	
โรงเรียนเกษมพิทยา	139	23.4	
แผนการเรียน			

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แผนการเรียนวิทย์ – คณิต	261	43.9
แผนการเรียนศิลป์ – คำนวณ	211	35.5
แผนการเรียนศิลป์ – ภาษา	84	14.1
แผนการเรียนอื่น	38	6.4
เกรดเฉลี่ยสะสม		
1.50 – 2.00	9	1.5
2.01 – 2.50	69	11.6
2.51 – 3.00	161	27.1
3.01 – 3.50	135	22.7
3.51 – 4.00	220	37.0
ผู้ปกครองหลัก		
ทั้งบิดาและมารดา	451	76.7
บิดาหรือมารดา	115	19.5
อื่นๆ	22	3.7
การศึกษาของบิดา		
มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า	227	39.6
ปวช./ปวส.	101	17.6
ปริญญาตรี	171	29.8
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	74	12.9
การศึกษาของมารดา		
มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า	254	43.7
ปวช./ปวส.	84	14.5
ปริญญาตรี	192	33.0
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	51	8.8
อาชีพของบิดา		
รับราชการ	94	16.6
พนักงานเอกชน	62	10.9
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	3.2

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รับจ้าง	125	22.0
เกษตรกรกรรม	11	1.9
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	225	39.7
พ่อบ้าน	7	1.2
อื่นๆ	25	4.4
อาชีพของมารดา		
รับราชการ	44	7.5
พนักงานเอกชน	62	10.6
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	19	3.2
รับจ้าง	95	16.2
เกษตรกรกรรม	12	2.0
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	199	34.0
แม่บ้าน	138	23.5
อื่นๆ	17	2.9
รายได้ประจำครอบครัวต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	45	7.7
10,001 – 20,000 บาท	141	24.3
20,001 – 30,000 บาท	107	18.4
30,001 – 40,000 บาท	48	8.3
40,001 – 50,000 บาท	55	9.5
50,001 – 100,000 บาท	77	13.3
มากกว่า 100,000 บาท	107	18.4
ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ		
ครอบครัว	544	92.4
เพื่อน	5	0.8
คนเดียว	18	3.1
อื่นๆ	22	3.7

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิจัย

ก่อนการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบข้อมูลขาดหายและพบว่ามีข้อมูลขาดหายเพียงร้อยละ 0.2 และได้ทำการทดแทนข้อมูลขาดหายด้วยค่าเฉลี่ย ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิจัยการรายงานสถิติพื้นฐานจะประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สัมประสิทธิ์การกระจาย ($C.V.$) คะแนนต่ำสุด (Min) คะแนนสูงสุด (Max) ค่าความเบ้ (SK) และค่าความโด่ง (KU)

ผลการวิเคราะห์พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ แต่ละด้านมีช่วงคะแนนระหว่าง 1 ถึง 4 โดยรูปแบบการสนับสนุนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 2.91 รองลงมาคือรูปแบบก้าวท้าว และแบบขาดการมีส่วนร่วมมีค่า 2.20 และ 1.88 ตามลำดับ ตัวแปรการสนับสนุนมีค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้เป็นลบ ส่วนรูปแบบก้าวท้าวและแบบขาดการมีส่วนร่วมมีค่ามีค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้เป็นค่าบวก การสนับสนุนแบบก้าวท้าวและการขาดการมีส่วนร่วมมีค่าสัมประสิทธิ์ความโด่งเป็นลบ ส่วนการสนับสนุนของผู้ปกครองมีสัมประสิทธิ์ความโด่งเป็นบวก

การรับรู้ความสามารถของตนในด้านอาชีพ แต่ละด้านมีช่วงคะแนนระหว่าง 1 ถึง 5 โดยมีด้านการกระตุ้นอารมณ์ทางบวกเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 3.82 รองลงมาคือด้านการเรียนรู้จากผู้อื่น และ การพูดชักจูง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.64 และ 3.48 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเรื่องความเบ้ พบว่าองค์ประกอบในการรับรู้ความสามารถของตนในด้านอาชีพทั้ง 5 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้เป็นค่าลบ ยกเว้นด้านความสำเร็จจากการดำเนินงานที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้เป็นค่าบวก เมื่อพิจารณาคะแนนรวมของการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ พบว่ามีค่าเฉลี่ยคะแนนรวมเท่ากับ 17.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .84 มีค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้เป็นลบ และค่าสัมประสิทธิ์ความโด่งเป็นบวก

ความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ มีช่วงคะแนนระหว่าง 1 ถึง 4 ในแต่ละด้าน การคิดคะแนนสามารถคิดคะแนนโดยการแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) แรงจูงใจควบคุมซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรแรงจูงใจภายนอก และแรงจูงใจกำกับเปรียบเทียบ มีค่าเฉลี่ยในกลุ่มนี้เท่ากับ 4.11 2) แรงจูงใจกำหนดตนเองประกอบไปด้วยแรงจูงใจระบุชัดเจน กับแรงจูงใจภายใน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.26 หลังจากนั้นนำค่าคะแนนของทั้ง 2 กลุ่มมาลบกันเพื่อหาค่าความสอดคล้องในตนด้านอาชีพ ค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 2.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.70 ค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้เป็นค่าลบและค่าสัมประสิทธิ์ความโด่งเป็นลบด้วยเช่นกัน

ความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ มีช่วงคะแนนระหว่าง 1 ถึง 10 การคิดคะแนนคิดแบบรวมเพื่อประเมินถึงระดับความตั้งใจในการดำเนินการตามเป้าหมายคือ คณะ

หรือสาขาวิชาที่เลือก ตัวแปรการบรรลุเป้าหมายมีค่ามัชฌิมเลขคณิต 7.23 มีค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้เป็นลบ และค่าสัมประสิทธิ์ความโด่งเป็นบวก

ถึงแม้ว่าการกระจายของข้อมูลจะมีความเบ้และความโด่งของตัวแปรซึ่งแสดงถึงปัญหาการกระจายของข้อมูลไม่เป็นโค้งปกติ แต่เนื่องจากข้อมูลชุดนี้มีขนาดใหญ่เพียงพอจึงมั่นใจได้ว่าข้อมูลน่าจะมี ความแกร่งต่อการนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010) รายละเอียดค่าสถิติพื้นฐานจําแนกตามตัวแปรในการวิจัยแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางแสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิจัย (N = 594)

ตัวแปร	ค่าที่เป็นไปได้	ค่าต่ำสุด – ค่าสูงสุด	M	SD	C.V.	SK	KU
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ							
แบบสนับสนุน	1 - 4	1 - 4	2.91	.49	16.83	-.38	.37
แบบก้าวก่าย	1 - 4	1 - 4	2.20	.51	23.18	.46	-.53
แบบขาดการมีส่วนร่วม	1 - 4	1 - 4	1.88	.64	34.04	.62	-.21
รวม							
การรับรู้ความสามารถของตนในด้านอาชีพ							
การเรียนรู้จากผู้อื่น	1 - 5	1-5	3.64	.70	19.23	-.13	-.11
การพูดชักจูง	1 - 5	1.33-5	3.48	.60	17.24	.28	-.18
การกระตุ้นอารมณ์	1 - 5	1-5	3.82	.84	21.99	-.43	-.47
ทางบวก							
การกระตุ้นอารมณ์	1 - 5	1 - 5	2.94	.95	32.31	-.03	-.35
ทางลบ							
ความสำเร็จจากการดำเนินงาน	1 - 5	1.17 - 5	3.30	.65	19.70	.08	.06
ความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพ							
ความสอดคล้องในตน	1 - 4	(-2.16) - 2.99	1.19	.81	68.07	-.34	-.16
ด้านแรงจูงใจเลือก							
เป้าหมายเส้นทางอาชีพ							
แรงจูงใจควบคุม	1 - 4	1.88 - 7.86	4.11	1.15	27.98	.29	-.29
แรงจูงใจภายนอก	1 - 4	1 - 4	2.03	.62	30.54	.38	-.23
แรงจูงใจกำกับ	1 - 4	1 - 4	2.08	.65	31.25	.19	-.52

ตัวแปร	ค่าที่เป็นไปได้	ค่าต่ำสุด – ค่าสูงสุด	M	SD	C.V.	SK	KU
เปรียบเทียบ							
แรงจูงใจกำหนดตนเอง	1 – 4	1 - 4	6.26	1.16	18.53	-.74	.25
แรงจูงใจระบุชัดเจน	1 – 4	1 - 4	3.06	.57	18.63	-.52	-.03
แรงจูงใจภายใน	1 – 4	1 - 4	3.20	.70	21.88	-.75	.08
ความสอดคล้องในตนเอง	1 - 10	1.83 – 10.00	7.23	1.32	18.26	-.42	.06
ด้านการมีเป้าหมาย							
เส้นทางอาชีพ							

หมายเหตุ : ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของความเบ้ = 0.106; ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของความโด่ง = .211

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม ประกอบด้วยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม และการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงของตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม พบว่าตัวแปรต้นส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นตัวแปรระหว่างความสอดคล้องในตนเองด้านอาชีพกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบสนับสนุนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีตัวแปร 2 คู่ที่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญคือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบก้าวก่ายกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบสนับสนุน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบขาดการมีส่วนร่วมกับการบรรลุเป้าหมาย ตัวแปรการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในรูปแบบการสนับสนุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ ($r = .30$) ความสอดคล้องในตนเองด้านอาชีพ ($r = .09$) และเป้าหมายด้านอาชีพส่วนบุคคล ($r = .28$) ตัวแปรการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในรูปแบบการก้าวก่ายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในรูปแบบการขาดการมีส่วนร่วม ($r = .40$) แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ ($r = -.25$) กับ ความสอดคล้องในตนเองด้านอาชีพ ($r = -.40$) และเป้าหมายด้านอาชีพส่วนบุคคล ($r = .14$) ตัวแปรการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบขาดการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ทางลบกับการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ ($r = -.37$) ความสอดคล้องในตนเองด้านอาชีพ ($r = -.32$) และเป้าหมายด้านอาชีพส่วนบุคคล ($r = -.22$) ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพมี

ความสัมพันธ์ทางบวกกับความสอดคล้องในตนเองด้านอาชีพ ($r = .47$)และเป้าหมายด้านอาชีพส่วนบุคคล ($r = .56$) และสุดท้ายตัวแปรความสอดคล้องในตนเองด้านอาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเป้าหมายด้านอาชีพส่วนบุคคล ($r = .37$) สรุปได้ว่าตัวแปรต่างๆมีการแปรผันตรง ยกเว้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทั้งแบบก้าวท้าวและขาดการมีส่วนร่วมแปรผกผันกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบสนับสนุน การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ ความสอดคล้องในตนเองด้านอาชีพและเป้าหมายด้านอาชีพส่วนบุคคลการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงที่ใช้ในการวิจัย (N=594)

ตัวแปรแฝง	1	2	3	4	5	6
1.การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบสนับสนุน(SP)	(.89)					
2.การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบก้าวท้าว (IN)	.04	(.92)				
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบขาดการมีส่วนร่วม (LE)	-.20**	.40**	(.86)			
4.การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ (CSE)	.30**	-.25**	-.37**	(.91)		
5.ความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ (PLOC)	.09*	-.40**	-.32**	.47**	(.98)	
6.ความสอดคล้องในตนเองด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ (GA)	.28**	-.14**	-.22**	.56**	.37**	(.88)

หมายเหตุ ** $p < .01$ * $p < .05$

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยตัวแปรแฝงแต่ละตัวมีตัวแปรสังเกตได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพทั้ง 3 รูปแบบมีตัวแปรสังเกตได้อย่างละ 1 ตัวแปร คือ แบบสนับสนุน แบบก้าวท้าว และแบบขาดการมีส่วนร่วม
2. การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ มีตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวคือ การเรียนรู้จากผู้อื่น การพูดชักจูง การกระตุ้นอารมณ์ทางบวก การกระตุ้นอารมณ์ทางลบ และความสำเร็จจากการทำงาน
3. ความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ มีตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวคือ แรงจูงใจควบคุม(แรงจูงใจภายนอก กับ แรงจูงใจกำกับ) แรงจูงใจกำหนดตนเอง(แรงจูงใจระบุชัดเจน กับ แรงจูงใจภายใน)

4. ความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ มีตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัวแปรคือ การรักษาเป้าหมาย

ตารางที่ 5 เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวิจัย (N=594)

ตัวแปร	PS			CSE					PLOC			GA
	SP	IN	LE	VC	VP	EAP	EAN	PA	CTM	ATM	PP	
PS	1. SP											
	2. IN	.04										
	3. LE	-.20**	.40**									
CSE	4. VC	.22**	-.20**	-.34**								
	5. VP	.33**	-.20**	-.32**	.46**							
	6. EAP	.24**	-.20**	-.20**	.47**	.50**						
	7. EAN	.03	-.04	-.02	.05	.03	.04					
	8. PA	.21**	-.10**	-.18*	.34**	.37**	.43**	-.03				
PLOC	9. CTM	.06	.37**	.23**	-.17**	-.11**	-.15**	.01	.03			
	10. ATM	.21**	-.21**	-.23**	.47**	.43**	.53**	.08*	.33**	-.09*		
GA	11. PP	.28**	-.14**	-.22**	.35**	.38**	.41**	.11**	.46**	-.16**	.41**	

หมายเหตุ **p<.01 *p<.05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบสนับสนุน กับ ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัวของการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 4 คู่ที่เป็นบวก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 มีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ .21 ถึง .33 แต่ด้านการกระตุ้นอารมณ์ทางลบไม่มีความสัมพันธ์ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่เดียวกันการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบสนับสนุน มีความสัมพันธ์ทางบวกความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ แบบกำหนดตนเอง มีค่าสหสัมพันธ์ .21 แต่ไม่มีความสัมพันธ์ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติกับความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ แบบควบคุม นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบสนับสนุนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ มีค่าสหสัมพันธ์ .28 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ดังนั้นแสดงว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบสนับสนุนจะแปรผันตรงกับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ ยกเว้นองค์ประกอบด้านการกระตุ้นอารมณ์ทางลบ นอกจากนี้ยังแปรผันตรงกับความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพแบบกำหนดตนเอง และเป้าหมายส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบก้าวก่ายที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 กับตัวแปรสังเกตได้ของการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพทั้ง 5 ตัว พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 4 คู่มีทิศทางลบ มีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ -.10 ถึง -.20 แต่ด้านการกระตุ้นอารมณ์ทางลบไม่มีความสัมพันธ์ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่เดียวกันการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบก้าวก่าย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ แบบควบคุม มีค่าสหสัมพันธ์ .37 แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ แบบกำหนดตนเอง มีค่าสหสัมพันธ์ -.21 รวมทั้งยังมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ -.14 แสดงว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบก้าวก่ายแปรผกผันกับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพยกเว้นด้านองค์ประกอบกระตุ้นอารมณ์ทางลบ ในขณะเดียวกันแปรผกผันกับความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ แบบกำหนดตนเอง กับความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ แต่แปรผันตรงกับความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ แบบควบคุม

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบขาดการมีส่วนร่วมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 กับตัวแปรสังเกตได้ของการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพทั้ง 5 ตัว พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 4 คู่มีทิศทางลบ มีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ -.18 ถึง -.34 แต่ด้านการกระตุ้นอารมณ์ทางลบไม่มีความสัมพันธ์ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะเดียวกันการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

แบบขาดการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือก เป้าหมายเส้นทางอาชีพแบบควบคุม ค่าสหสัมพันธ์ .23 แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพแบบกำหนดตนเอง และความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ มีค่าสหสัมพันธ์-.19 กับ-.22 ตามลำดับ แสดงว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบขาดการมีส่วนร่วมแปรผกผันกับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ ความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพแบบกำหนดตนเองและความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ในขณะที่เดียวกันแปรผันตรงกับความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพแบบควบคุม

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพทั้ง 5 องค์ประกอบ กับความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ ที่มีตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว ทั้งหมด 10 คู่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ แบบกำหนดตนมีค่าความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพทุกด้านโดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .08 ถึง .53 ยกเว้นการกระตุ้นอารมณ์ทางลบที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .08 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ในส่วน ความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพแบบควบคุมมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเรียนรู้จากผู้อื่น การพูดชักจูง และการกระตุ้นอารมณ์ทางบวกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 มีค่าสหสัมพันธ์ -.17 - .11 และ-.15แต่ไม่พบความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และ .05 ในองค์ประกอบ การกระตุ้นอารมณ์ทางลบกับประสบการณ์ที่ผ่านมา ผลจากการวิเคราะห์แสดงความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพแบบกำหนดตนเองแปรผันตรงกับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพทั้ง 5 องค์ประกอบและความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพแบบควบคุมแปรผกผันกับการเรียนรู้จากผู้อื่น การพูดชักจูง และการกระตุ้นอารมณ์ทางบวก

ผลวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพทั้ง 5 องค์ประกอบกับความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ทั้งหมด 5 คู่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 พบว่า ทุกองค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .11 ถึง .46 แสดงว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพทุกองค์ประกอบแปรผันตรงกับความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพ

ผลวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ของความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพแบบควบคุม กับ แบบกำหนดตนกับความสอดคล้องในตนด้านการมี

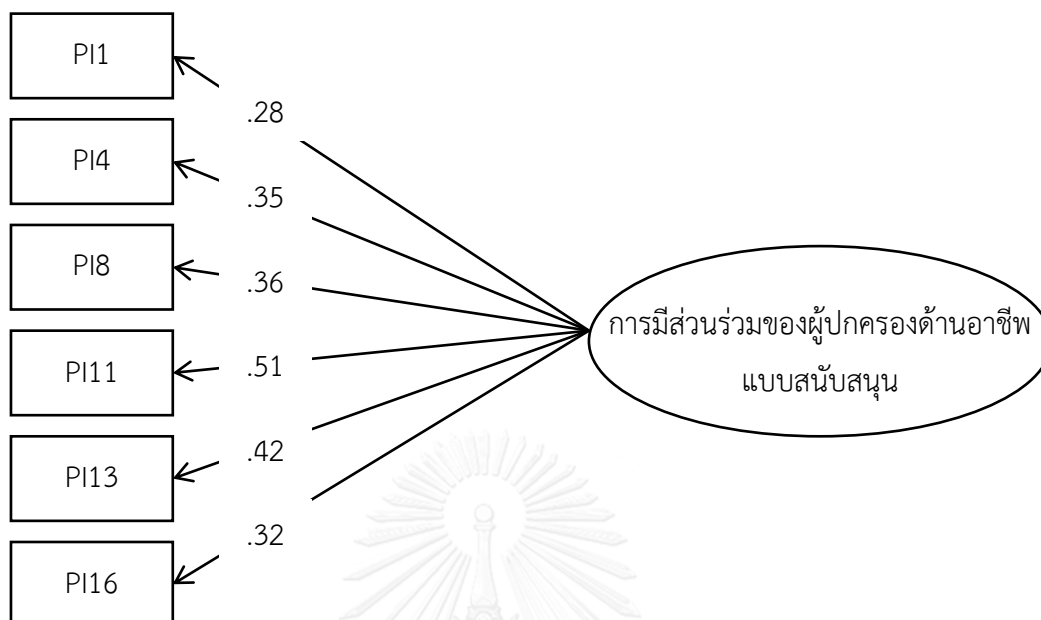
เป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ 2 คู่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 พบว่า ความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพแบบกำหนดตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสอดคล้องในตนเองด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .41 และความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพแบบควบคุมมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสอดคล้องในตนเองด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ -.16 จากผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพแบบกำหนดตนเองแปรผันตรงกับ ความสอดคล้องในตนเองด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ และแรงจูงใจควบคุมแปรผกผันกับความสอดคล้องในตนเองด้านการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพ

ผลการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรต้นทั้งหมด 55 คู่ พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง -.32 ถึง .53 ซึ่งมีค่าไม่เกิน .80 จึงสรุปได้ว่าข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ ไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัด

ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดของตัวแปรแฝงทั้ง 5 ตัว พบว่า โมเดลการวัดของตัวแปรแฝงทุกตัวสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โมเดลการวัดตัวแปรแฝงแต่ละตัว มีรายละเอียดดังนี้

โมเดลการวัดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสลับสนุน

$$\chi^2 = 9.02 (df = 8, p = .341) \text{ RMSEA} = .015$$

ภาพที่ 11 โมเดลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสลับสนุน

โมเดลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวก่ายมีข้อคำถามในมาตรวัดจำนวน 6 ข้อ ผลการวิเคราะห์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานทั้ง 6 ข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง .28 ถึง .51 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการทดสอบค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 9.02 โดยมีค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .341 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 8 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001ดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .99 ดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .99ค่าดัชนีของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ(RMR) เท่ากับ .015และค่าประมาณความคลาดเคลื่อนดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ(RMSEA) เท่ากับ .015และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 รายละเอียดค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังตารางที่ 6

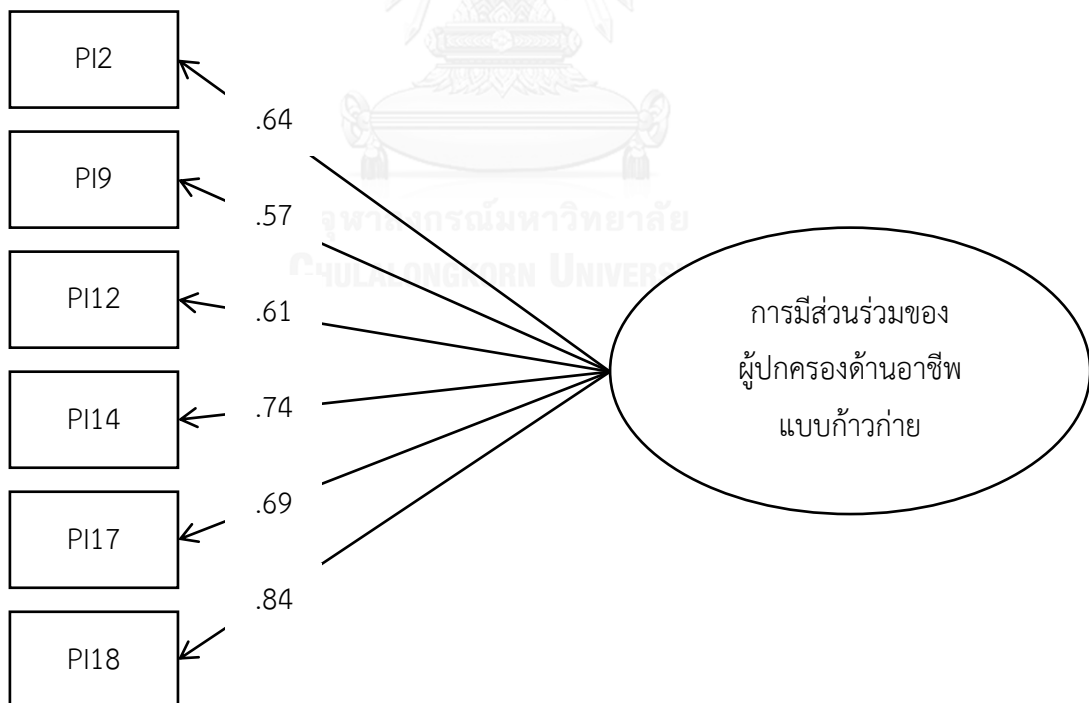
ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบ
 สนับสนุน

ตัวแปรสังเกตได้	b	SE	t	R ²
PI1	.28	.04	7.31**	.15
PI4	.35	.04	7.99**	.17
PI8	.36	.04	8.83**	.19
PI11	.51	.04	12.10**	.42
PI13	.42	.04	9.35**	.23
PI16	.32	.05	6.56**	.11

$\chi^2 = 9.02$, $df = 8$, $p = .341$, $GFI = .99$, $AGFI = .99$, $RMSEA = .015$, $CFI = 1.00$

หมายเหตุ : b = น้ำหนักองค์ประกอบ, SE = ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน, t = ค่าสถิติทดสอบที, R² = ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย, **p < 0.001, *p < 0.05

1) โมเดลการวัดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวก้าว

$\chi^2 = 12.52$ ($df = 8$, $p = .129$) $RMSEA = .031$

ภาพที่ 12 โมเดลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวก้าว

โมเดลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวก่ายมีข้อคำถามในมาตรวัดจำนวน 6 ข้อ ผลการวิเคราะห์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานทั้ง 6 ข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง .57 ถึง .84 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการทดสอบค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 12.52 โดยมีค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .129 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 8 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .99 ดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .98 ค่าดัชนีของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ .014 และค่าประมาณความคลาดเคลื่อนดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (RMSEA) เท่ากับ .031 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 รายละเอียดค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังตารางที่ 7

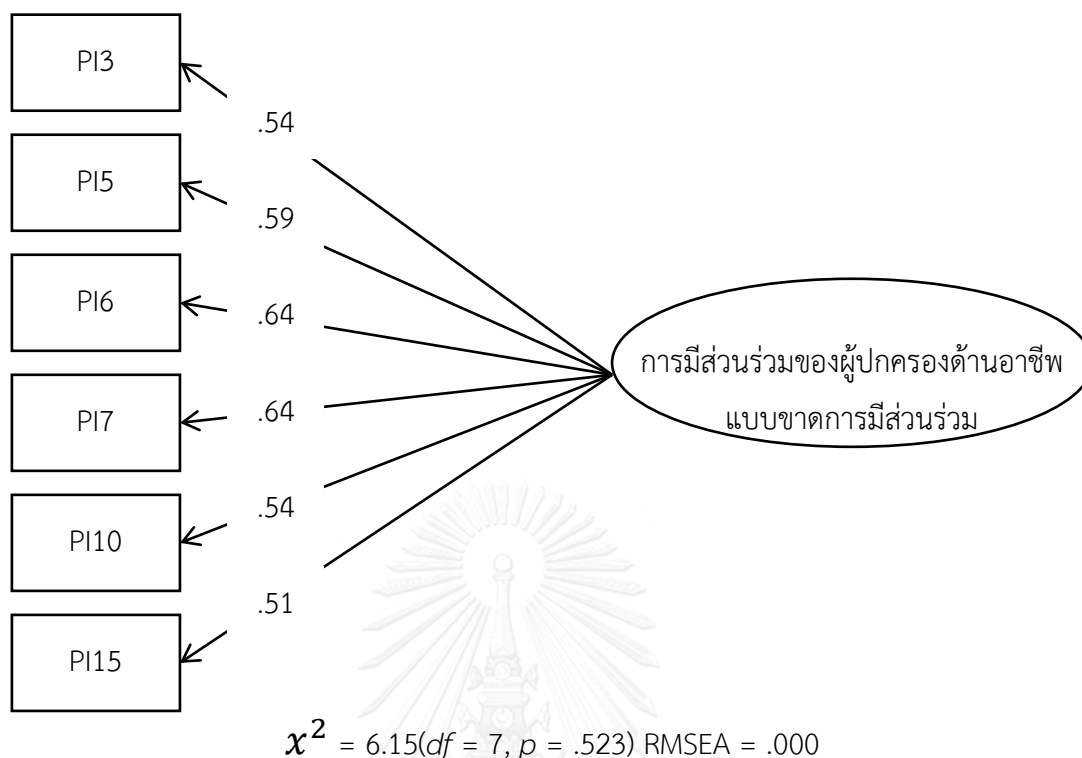
ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบก้าวก่าย

ตัวแปรสังเกตได้	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	R^2
PI2	.64	.04	16.64**	.42
PI9	.57	.03	17.30**	.44
PI12	.61	.04	16.13**	.40
PI14	.74	.04	20.36**	.57
PI17	.69	.03	20.55**	.57
PI18	.84	.04	24.19**	.72

$\chi^2 = 12.52$, $df = 8$, $p = .129$, GFI = .99, AGFI = .98, RMSEA = .031, CFI = 1.00

หมายเหตุ : b = น้ำหนักองค์ประกอบ, SE = ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน, t = ค่าสถิติทดสอบที่, R^2 = ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย, ** $p < 0.001$, * $p < 0.05$

โมเดลการวัดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม

ภาพที่ 13 โมเดลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม

โมเดลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วมมีข้อคำถามในมาตรวัดจำนวน 6 ข้อ ผลการวิเคราะห์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานทั้ง 6 ข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง .51 ถึง .64 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการทดสอบค่าสถิติไค-สแควร์(χ^2) มีค่าเท่ากับ 6.15 โดยมีค่าความน่าจะเป็น(p) เท่ากับ .523 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 7 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.00 ดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .99 ค่าดัชนีของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ .001 และค่าประมาณความคลาดเคลื่อนดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (RMSEA) เท่ากับ .000 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 รายละเอียดค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังตารางที่ 8

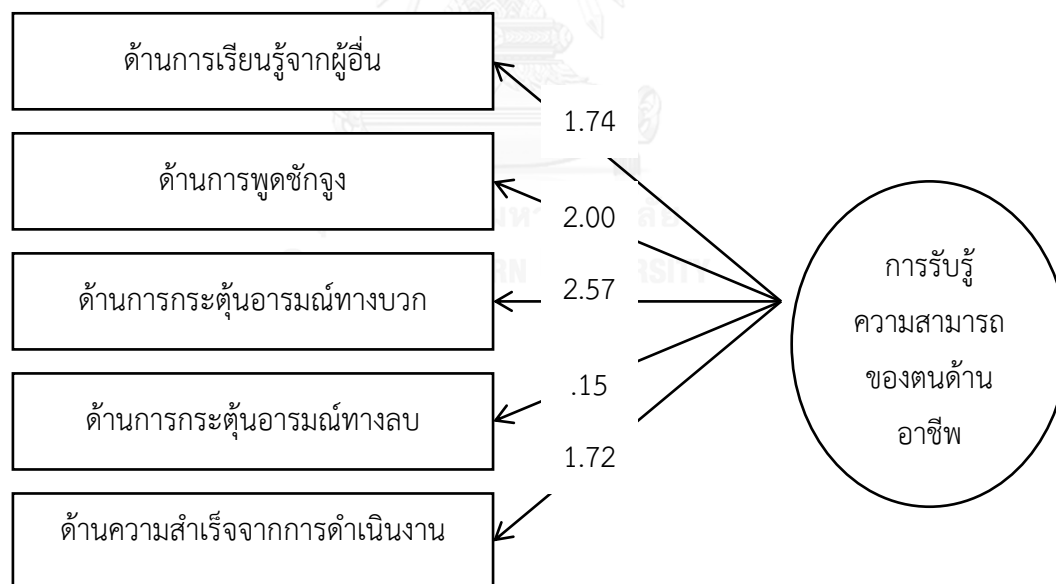
ตารางที่ 8 แสดงผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบขาดการมีส่วนร่วม

ตัวแปรสังเกตได้	b	SE	t	R ²
PI3	.54	.04	15.37**	.39
PI5	.59	.04	15.90**	.44
PI6	.64	.04	17.38**	.52
PI7	.64	.04	17.77**	.50
PI10	.54	.04	14.32**	.35
PI15	.51	.04	13.76**	.34

$\chi^2 = 6.15, df = 7, p = .523, GFI = 1.00, AGFI = .99, RMSEA = .000, CFI = 1.00$

หมายเหตุ : b = น้ำหนักองค์ประกอบ, SE = ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน, t = ค่าสถิติทดสอบที่, R² = ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย, **p < 0.001, *p < 0.05

2) โมเดลการวัดการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ

$\chi^2 = 4.45 (df = 3, p = .217) RMSEA = .029$

ภาพที่ 14 โมเดลการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ

โมเดลการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพประกอบไปด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัว ผลการวิเคราะห์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานทั้ง 5 ด้านซึ่งค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของการเรียนรู้จากผู้อื่น การพูดชักจูง การกระตุ้นอารมณ์ทางบวก การกระตุ้นอารมณ์ทางลบ และความสำเร็จจากการดำเนินงาน มีค่าอยู่ระหว่าง 1.72 ถึง 2.57 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ยกเว้นการกระตุ้นอารมณ์ทางลบที่ไม่สอดคล้อง ผลการทดสอบค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 4.45 โดยมีค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .217 ที่องศาอิสระ(df) เท่ากับ 3 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001ดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.00 ดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .99ค่าดัชนีของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ .15 และค่าประมาณความคลาดเคลื่อนดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (RMSEA) เท่ากับ .029 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 รายละเอียดค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังตารางที่ 9

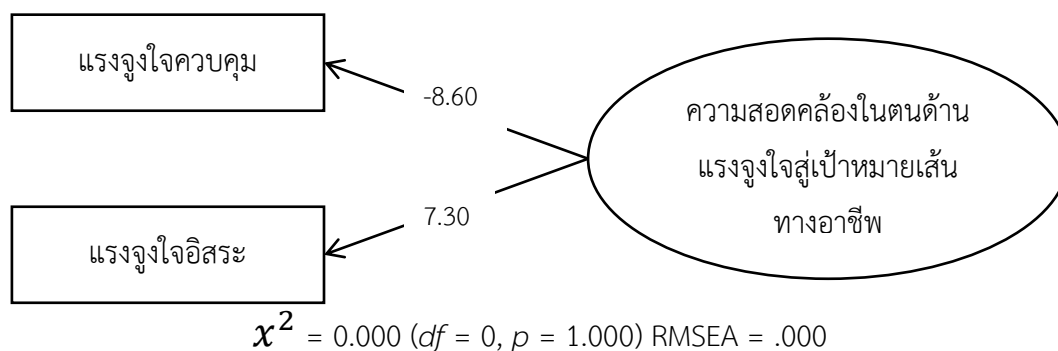
ตารางที่ 9 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ

ตัวแปรสังเกตได้	b	SE	t	R^2
การเรียนรู้จากผู้อื่น	1.74	.12	14.16**	.38
การพูดชักจูง	2.00	.13	15.00**	.46
การกระตุ้นอารมณ์ทางบวก	2.57	.15	16.93**	.58
การกระตุ้นอารมณ์ทางลบ	0.15	.14	1.10	.003
ความสำเร็จจากการดำเนินงาน	1.72	.18	9.58**	.21

$$\chi^2 = 4.45, df = 3, p = .217, GFI = 1.00, AGFI = .99, RMSEA = .029, CFI = 1.00$$

หมายเหตุ : b = น้ำหนักองค์ประกอบ, SE = ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน, t = ค่าสถิติทดสอบที่, R^2 = ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย, ** $p < 0.001$, * $p < 0.05$

3) โมเดลการวัดความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพ

ภาพที่ 15 โมเดลความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพ

โมเดลความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ ประกอบไปด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว ผลการวิเคราะห์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานทั้ง 2 ด้านซึ่งค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของแรงจูงใจควบคุมและความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพกำหนดตนเอง มีค่า-8.60 กับ 7.30 ตามลำดับมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการทดสอบค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 0.000 โดยมีค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 1.000 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 0 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และค่าประมาณความคลาดเคลื่อนดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ(RMSEA) เท่ากับ .000 รายละเอียดค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังตารางที่ 10

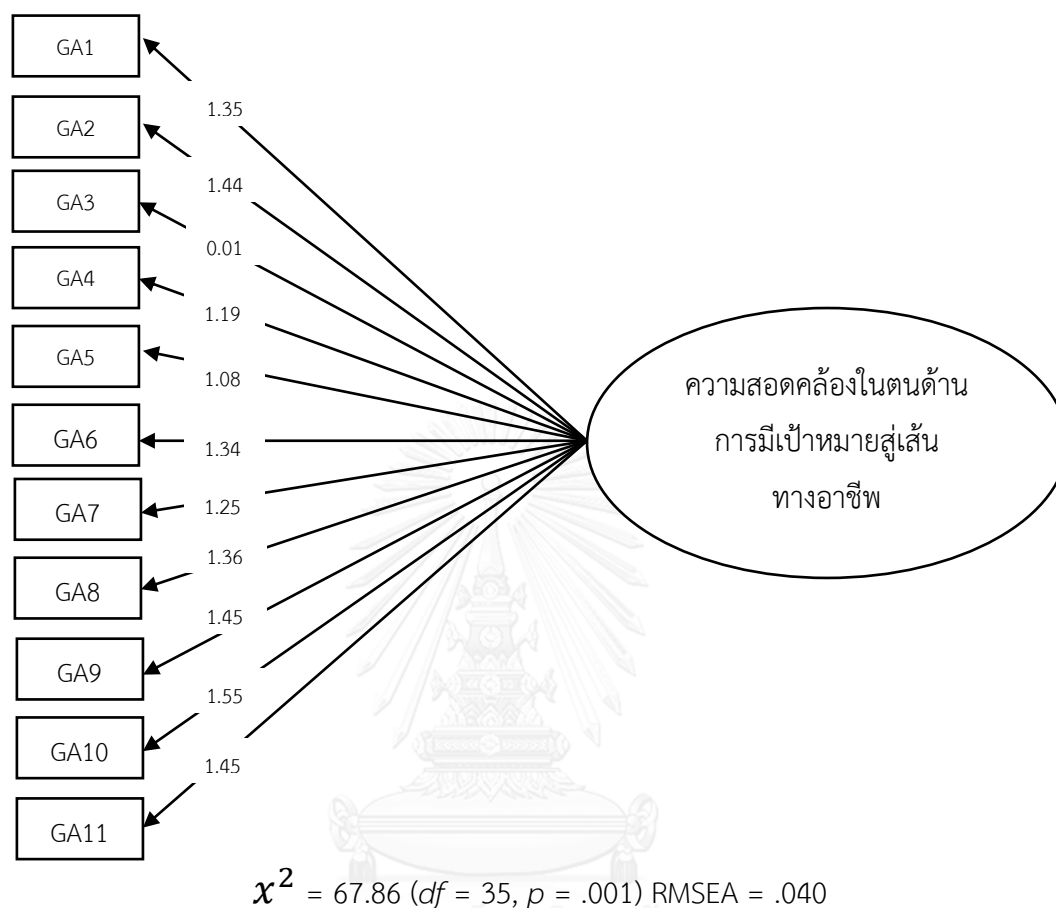
ตารางที่ 10 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพ

ตัวแปรสังเกตได้	b	SE	t	R^2
1.ความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพควบคุม	-8.60	.25	-33.98**	.99
2.ความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพกำหนดตนเอง	7.30	.22	33.80**	.98

$\chi^2 = 0.000$, $df = 0$, $p = 1.000$, RMSEA = .000

หมายเหตุ : b = น้ำหนักองค์ประกอบ, SE = ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน, t = ค่าสถิติทดสอบที, R^2 = ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย, ** $p < 0.001$, * $p < 0.05$

4) โมเดลการวัดความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพ

ภาพที่ 16 โมเดลความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพ

โมเดลความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ มีข้อคำถามในมาตรวัดจำนวน 11 ข้อ ผลการวิเคราะห์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานทั้ง 11 ข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง .01 ถึง 1.55 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ยกเว้นข้อที่ GA3 ที่ไม่สอดคล้อง ผลการทดสอบค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 67.86 โดยมีค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .001 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 35 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .98 ดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .96 ค่าดัชนีของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ .012 และค่าประมาณความคลาดเคลื่อนดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (RMSEA) เท่ากับ .040 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 รายละเอียดค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพ

ตัวแปรสังเกตได้	b	SE	t	R ²
GA1	1.31	.08	16.40**	.41
GA2	1.44	.07	19.42**	.52
GA3	0.01	.09	.10	.00
GA4	1.19	.07	16.50**	.41
GA5	1.06	.07	14.30**	.32
GA6	1.34	.08	17.78**	.45
GA7	1.25	.09	14.58**	.34
GA8	1.36	.07	18.83**	.50
GA9	1.46	.07	21.84**	.63
GA10	1.55	.07	23.01**	.67
GA11	1.45	.08	19.20**	.51

$\chi^2 = 67.86, df = 35, p = .001, GFI = .99, AGFI = .96, RMSEA = .040, CFI = 1.00$

หมายเหตุ : b = น้ำหนักองค์ประกอบ, SE = ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน, t = ค่าสถิติทดสอบที, R² = ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย, **p < 0.001, *p < 0.05

ส่วนที่ 5 การตรวจสอบความตรงของโมเดลความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพและความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพและความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และการประมาณค่าค่าชานาอิทธิพลทางตรงอิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างตัวแปรแฝงในโมเดล

การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโมเดลเชิงสาเหตุความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพและความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พิจารณาตามเกณฑ์ 3 ข้อ ดังนี้

1. พิจารณาความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยตรวจสอบจากค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 5.31 และพิจารณาร่วมกับค่าความน่าจะเป็น(p)

เท่ากับ .257 ซึ่งมากกว่า .05 หรือค่าไคสแควร์สัมพันธ์ (x^2/df) ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 4 มีค่าน้อยกว่า 2 ดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.00 ดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .98 ค่าดัชนีของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ .65 และค่าประมาณความคลาดเคลื่อนดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (RMSEA) เท่ากับ .023 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์พิจารณา .95

2. พิจารณาค่าพารามิเตอร์แต่ละเส้นว่าแตกต่างจากศูนย์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติทดสอบที่ (t-value) โดยค่าพารามิเตอร์จะมีค่าแตกต่างจากศูนย์ที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ .05 เมื่อค่าสมบูรณ์ของสถิติทดสอบที่มากกว่า 1.96 และที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ .01 เมื่อค่าสมบูรณ์ของสถิติทดสอบที่มากกว่า 2.58 ซึ่งค่าพารามิเตอร์ทุกเส้นในโมเดลความสอดคล้องในตนเองด้านอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทุกเส้นมีค่ามากกว่าสถิติทดสอบที่ 2.58
3. พิจารณาความสมเหตุสมผลของขนาดและทิศทางของค่าพารามิเตอร์แต่ละเส้นโดยจะเน้นที่ความสมเหตุสมผลของทิศทางว่าเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากสถิติทดสอบไค-สแควร์ (x^2) ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้ในการทดสอบภาวะสารรูปสนิทธิ (Goodness of fit) โดยที่ค่าไค-สแควร์ (x^2) ที่คำนวณได้จะมีค่าตั้งแต่ศูนย์ขึ้นไป ในที่นี้โมเดลมีค่าไค-สแควร์ (x^2) ที่คำนวณได้เท่ากับ 5.31 จึงสรุปได้ว่าโมเดลมีความสมเหตุสมผลในด้านขนาด ส่วนด้านทิศทางของค่าพารามิเตอร์ ผู้วิจัยได้ทบทวนกับทฤษฎีพบว่าทิศทางของเส้นพารามิเตอร์ทุกเส้นสอดคล้องกับทฤษฎีที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ผลการประมาณค่าขนาดและอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมระหว่างตัวแปรแฝงในโมเดลเชิงสาเหตุความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพและความสอดคล้องในตนเองด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดล ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน แบบก้าวก่าย และแบบขาดการมีส่วนร่วม การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพที่มีต่อความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพและความสอดคล้องในตนเองด้านการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจ
สู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพและความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (N = 594)

ตัวแปร ผล	SP				IN				LE				CSE				SCON			
	DE	IE	TE	DE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	
R2 สหสัมพันธ์																				
CSE	0.21	-	.26	-	.16	-	-.16	-.25	-	-.25	-	-.25	-	-	-	-	-	-	-	-
SE	.04	-	.04	-	.04	-	.04	.04	-	.04	-	.04	-	-	-	-	-	-	-	-
t	6.8	-	6.80	-	4.1	-	4.1	6.00	-	6.00	-	6.00	-	-	-	-	-	-	-	-
SCON	0.31	.10	.10	-	.07	-	.36	-	.10	-.10	-	.40	.40	-	-	-	-	-	-	-
SE	.04	.02	.02	-	.02	.04	.04	-	.02	.02	-	.04	.04	-	-	-	-	-	-	-
t	-8.2	5.8	5.8	-	-3.8	-	9.3	-	-5.3	-5.3	-	11.2	11.2	-	-	-	-	-	-	-
GA	0.35	.13	.27	-	.13	-.13	-.13	-	-.13	-.13	.45	.06	.51	.15	-	-	.15	-	-	.15
SE	.04	.02	.04	-	.02	.02	.02	-	.02	.02	.04	.02	.04	.04	-	-	.04	-	-	.04
t	3.76	6.2	6.8	-	-5.2	-	5.2	-	-5.5	-5.5	11.6	3.65	14.5	3.9	-	-	3.9	-	-	3.9
Chi-Square = 5.31, df = 4, p = .257, GFI = 1.00, AGFI = .98, RMSEA = .023, CFI = 1.00																				

หมายเหตุ : TE = อิทธิพลรวม, IE = อิทธิพลทางอ้อม, DE = อิทธิพลทางตรง, **p < 0.01, *p < 0.05

จากตาราง 12 พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 2 ปัจจัย คือการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบสนับสนุน มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ -0.30 และการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพมีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ $.40$ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ มี 3 ปัจจัย โดยเรียงลำดับค่าอิทธิพลโดยรวมมากที่สุดคือการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบก้าวถ่วง มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ $-.36$ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบสนับสนุน มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ $.10$ และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบขาดการมีส่วนร่วม มีค่าอิทธิพลเท่ากับ $-.10$ ค่าอิทธิพลของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$

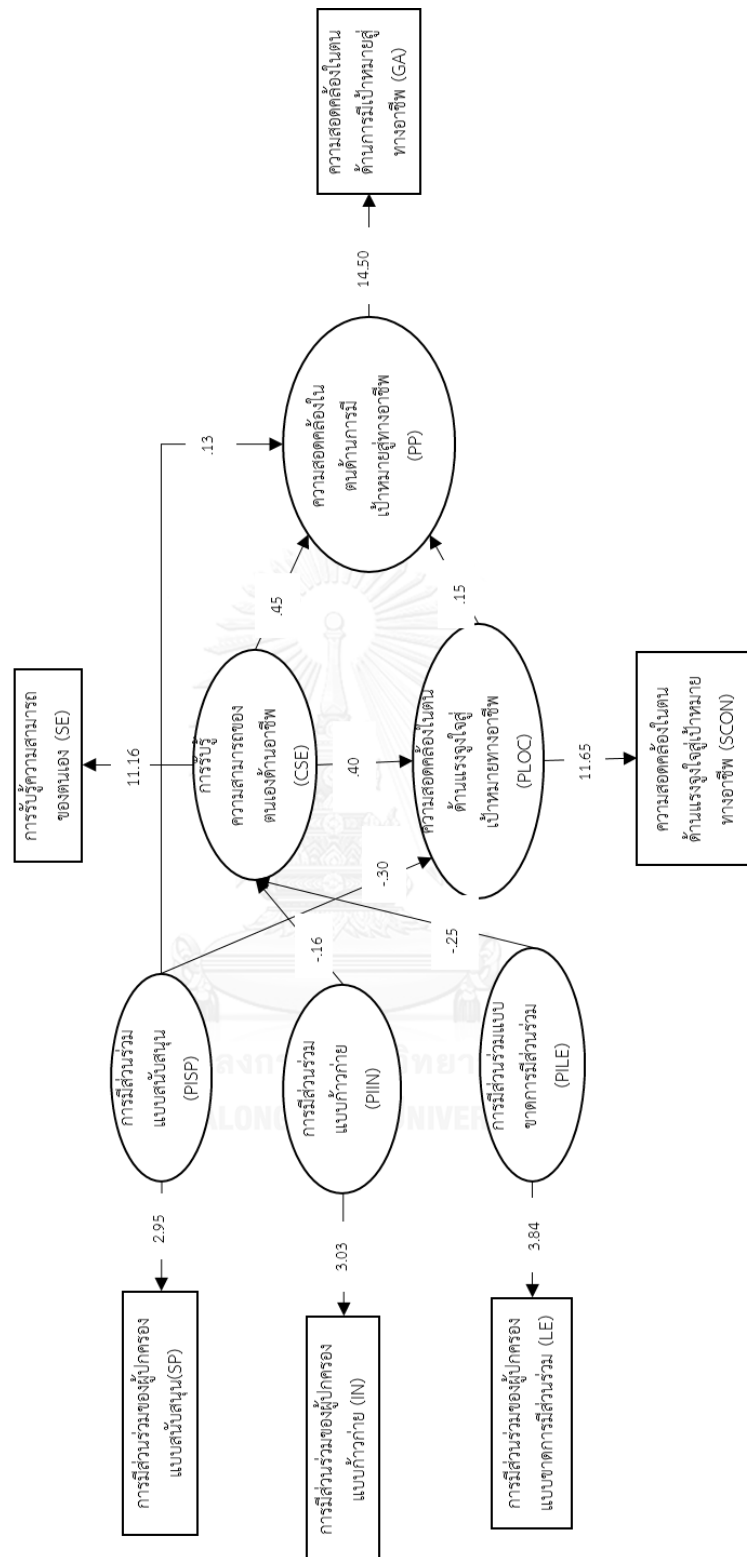
ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3 ปัจจัย โดยเรียงลำดับค่าอิทธิพลทางตรงมากที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ $.45$ ความสอดคล้องในตนด้านอาชีพ มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ $.15$ และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบสนับสนุน มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ $.13$ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับค่าอิทธิพลทางโดยรวมมากที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถด้านอาชีพ มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ $.51$ รองลงมาคือการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ $.27$ ความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ $.15$ สุดท้ายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวถ่วงและขาดการมีส่วนร่วมมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากันคือ $-.13$ ค่าอิทธิพลของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$

ปัจจัยอื่นๆมีอิทธิพลต่อกันโดยที่ค่าอิทธิพลของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ ดังนี้

1. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุนส่งผลทางตรงกับการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ $.26$ ส่งผลทางตรงไปยังความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ -0.30 และส่งผลทางตรงไปยังความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ $.13$ นอกจากนั้นปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุนส่งผลทางอ้อมไปยังความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ มีค่าอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ $.10$ และส่งผลทางอ้อมไปความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ มีค่าอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ $.13$

อาชีพ ความสอดคล้องในตนเองด้านอาชีพส่งผลทางตรงกับ ความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมาย
การเลือกเส้นทางอาชีพ

ภาพที่ 17 โมเดลการความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ กับความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจและด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ กล่าวคือ ข้อที่ 1 เป็นการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยมีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ (แบบสนับสนุนแบบก้าวก้าว และแบบขาดการมีส่วนร่วม) เป็นตัวแปรต้น และมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน และ ข้อที่ 2 เป็นการศึกษาอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ และการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ ที่มีต่อความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและด้านการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก 5 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ลงทะเบียนในปีการศึกษา 2557 จำนวน 594 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 50.8 เพศหญิงร้อยละ 49.2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) มาตรการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ 3 แบบ ได้แก่ แบบสนับสนุน แบบก้าวก้าว และแบบขาดการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยพัฒนามาจากมาตรการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ (Parental Career-related Behaviors: PCB) ของ Dietrich et al.(2006) ในการศึกษาครั้งนี้ มีค่าความเที่ยงมาตรการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุนเท่ากับ .684 แบบก้าวก้าวเท่ากับ .859 และแบบขาดการมีส่วนร่วมเท่ากับ .753 (2) มาตรการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากมาตรวัด Career Self-Efficacy Source Scale : CSESS ของ Nasta (2007) ในการศึกษาครั้งนี้ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .860 (3) มาตรการความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ (Self-concordance in career-related goal motivation) ผู้วิจัยพัฒนามาจาก Perceived Locus of Causality (PLOC) ของ Ryan และ Connell (1989) ในการศึกษาครั้งนี้ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .882 และ (4) มาตรการความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ (Self-concordance in career-related goal appraisals) ผู้วิจัยพัฒนามาจาก Personal Project Level of Abstraction (PP) ของ Wallenius (2000) ในการศึกษาครั้งนี้ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .880

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการผ่านคุณครูแนะแนว และคุณครูประจำชั้นแต่ละโรงเรียน โดยขอความอนุเคราะห์ทำการเก็บข้อมูลไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียน และได้นำมาตรวจวัดไปส่งให้กับคุณครูแนะแนวและคุณครูประจำชั้น เพื่อทำการแจกจ่ายให้นักเรียนในชั่วโมงเรียนแนะแนว หรือชั่วโมงประชุมระดับ พร้อมทั้งอธิบายวิธีการตอบมาตรวัดในแต่ละส่วนอย่างละเอียด และเมื่อทางโรงเรียนแจ้งว่านักเรียนตอบมาตรวัดครบแล้ว ผู้วิจัยเข้าไปรับและนำมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของการกรอกข้อมูล เพื่อคัดแยกชุดข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ออก ก่อนนำข้อมูลทั้งหมดมาใส่ลงในโปรแกรม SPSS และทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลอีกครั้งก่อนที่จะดำเนินการในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบข้อมูลขาดหาย และทำการทดแทนด้วยวิธีการทางสถิติ จากนั้นคำนวณหาค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามในการวิจัยด้วยวิธีการสร้างสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL)

ผลการวิจัยหลักพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและด้านการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยมีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ (แบบสนับสนุน แบบก้าวถอย และแบบขาดการมีส่วนร่วม) เป็นตัวแปรต้น และมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 5.31, df = 4, p = .257, GFI = 1.00, RMR = .65, RMSEA = .023$) และเมื่อพิจารณาอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ และการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ ที่มีต่อความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ 3 แบบ และการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ มีอิทธิพลต่อความสอดคล้องในตน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ แบบสนับสนุน เป็นด้านเดียวที่มี ทั้งมีอิทธิพลทางตรง (ทางลบ) ต่อความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพ ($\beta = -.22$) และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ ($\beta = 1.00$) ทำนองเดียวกัน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ แบบสนับสนุน มีอิทธิพลตรง (ทางบวก) กับความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ($\beta = .13$) และอิทธิพลทางอ้อมผ่านการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ ($\beta = .45$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ แบบก้าวถอย มีเฉพาะอิทธิพลทางอ้อม เท่านั้น ต่อความสอดคล้องในตน กล่าวคือมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสอดคล้องในตนด้าน

แรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพผ่านการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ ($\beta=1.00$) และมีอิทธิพลทางอ้อมกับความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ($\beta=.45$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ แบบขาดการมีส่วนร่วม มีเฉพาะอิทธิพลทางอ้อม เท่านั้นต่อความสอดคล้องในตน กล่าวคือมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพผ่านการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ ($\beta=1.00$) และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ($\beta=.45$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษาที่พบข้างต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ระดับของความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ 3 แบบ (แบบสนับสนุน แบบก้าวก่าย และแบบขาดการมีส่วนร่วม) และ การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1.1 ความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพ ค่อนข้างสูง ซึ่งตามทฤษฎีโมเดลความสอดคล้องในตน (Self-Concordance Model : SCM) กล่าวได้ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในการศึกษาครั้งนี้ มีแรงจูงใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ที่มาจากการกำหนดตนเอง (Autonomous Motivation) กล่าวคือ นักเรียนมีการรับรู้เป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพสำคัญที่มาจากความสนใจ และความถนัดของตนเอง มากกว่าจะเป็น *แรงจูงใจแบบควบคุม (Controlled Motivation)* ที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ เพราะแรงกดดันจากภายนอก หรือความรู้สึกผิดความละอายใจ หรือ หลีกเลียงการลงโทษดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยคะแนนความสอดคล้องในด้านแรงจูงใจการเลือกเส้นทางอาชีพที่มีระดับสูง ($M=2.17, SD=1.70$ ค่าที่เป็นไปได้เท่ากับ 1.00-4.00) อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าการกระจาย หรือส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งค่าค่อนข้างกว้าง (ประมาณ ร้อยละ 60 มีช่วงคะแนน ระหว่าง 0.97 ถึง 3.87 คะแนน) แสดงถึงว่า พบว่า นักเรียนกลุ่มดังกล่าว คะแนนความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ ที่มีค่าตั้งแต่ต่ำ ไปจนถึง สูง

ส่วนด้าน ความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ (Self-concordance in career-related goal appraisal) ซึ่งหมายถึงการที่นักเรียนมีเป้าหมายที่จะเลือกคณะหรือสาขาวิชา

ที่สนใจชัดเจนตรงกับความสนใจ ความชอบ ค่านิยมและความสามารถของนักเรียนของตนเองอย่างชัดเจน ซึ่งความสอดคล้องด้านการมีเป้าหมายนี้ จะช่วยให้นักเรียนประเมินและกำกับตนเองด้านความก้าวหน้าของเป้าหมายด้านอาชีพของตนด้วย พบว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ระดับ ปานกลาง ถึงค่อนข้างสูง ($M=7.23$, $SD=1.32$ ค่าที่เป็นไปได้ เท่ากับ 1.00-10.00)

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าองค์ประกอบของความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายด้านอาชีพ ที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดคือด้านแรงจูงใจกำกับตน ($M=6.62$, $SD=1.16$) รองลงมาคือด้านแรงจูงใจควบคุม ($M=4.11$, $SD=1.15$) ข้อค้นพบนี้อธิบายได้ว่าการตัดสินใจเลือกคณะหรือสาขาวิชาที่นักเรียนสนใจมีแรงจูงใจกำกับตนซึ่งประกอบไปด้วยแรงจูงใจภายในกับแรงจูงใจระบุชัดเจนที่นักเรียนสามารถเลือกและตัดสินใจเลือกคณะหรือสาขาวิชาตามความสนใจและค่านิยมของตนเองมากกว่าปัจจัยอื่นภายนอกโดยปัจจัยภายนอกในที่นี้คือแรงจูงใจควบคุมซึ่งประกอบด้วยแรงจูงใจภายนอกกับแรงจูงใจกำกับเปรียบเทียบ

ผลจากการวิจัยข้างต้น สนับสนุนโดย ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของ Super (1996) ที่กล่าวถึงพัฒนาการอาชีพของเด็กในช่วงวัย 15-17 ปีที่ตรงกับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นวัยที่นักเรียนเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของอาชีพเป็นช่วงสำรวจตนเองอาชีพที่สนใจโดยพิจารณาจากความต้องการ ความสนใจ ค่านิยมและความสามารถตามช่วงพัฒนาการนี้ นักเรียนยังมีความสับสนและลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพเนื่องจากมีปัจจัยทั้งภายในตนเองและภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกปรารณา (ปรารณา พลอภิชาติ, 2553) ระบุว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นช่วงที่ประสบความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพอยู่ในระดับสูง

1.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ 3 แบบ (แบบสนับสนุน แบบก้าวท้าว และแบบขาดการมีส่วนร่วม) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มนี้ รายงานว่าตนมีคะแนนสูงสุดในด้าน การรับรู้แบบสนับสนุน ($M=2.91$, $SD=.49$ ค่าที่เป็นไปได้ เท่ากับ 1.00-4.00) โดยเป็นการรับรู้การมีส่วนร่วมแบบสนับสนุนสูง หมายความว่านักเรียนรับรู้ถึงการสนับสนุนจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกคณะหรือสาขาวิชาที่จะเรียนต่อของตน นักเรียนรับรู้ถึงการสนับสนุนในกระบวนการพัฒนาทางอาชีพจากผู้ปกครองว่าเอื้อให้พวกเขาได้สำรวจความสามารถและความสนใจด้านอาชีพและแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของตัวเลือกทางอาชีพ การสนับสนุนของผู้ปกครอง (Parental support) เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความแตกต่างในมุมมองของกลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับอนาคตและความคาดหวังที่ต้องการพัฒนาหากกลุ่มนักเรียนรายงานการรับรู้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบสนับสนุนมากก็จะส่งผลให้พวกเขามีมุมมองทางบวกเกี่ยวกับอนาคตของตนเองมากขึ้นด้วย การมีส่วนร่วมแบบสนับสนุนของผู้ปกครองแสดงออกโดยการที่ผู้ปกครองพูดคุย ให้กำลังใจ และสนับสนุนในการตัดสินใจเลือก

คณะหรือสาขาวิชาที่สนใจทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า ผู้ปกครองให้ความสนใจและใส่ใจในการศึกษา และการเลือกเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาของเด็กสูง

สำหรับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง อีก 2 แบบ คือ แบบก้าวก้าว และแบบขาดการมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 2.20 (SD=.51) และ 1.88 (SD=.64) ตามลำดับ โดยจะพบว่าค่าคะแนนดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง หมายความว่านักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่รับรู้ว่าคุณปกครองของตนมีส่วนร่วมแบบ การก้าวก้าว หรือการขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง อีกนัยหนึ่งคือนักเรียนเหล่านี้รับรู้ว่าคุณปกครองของตนเข้ามากำหนด บังคับ จัดการ การเลือกคณะหรือสาขาวิชาที่นักเรียนสนใจโดยไม่ได้สอบถามความเห็นชอบจากนักเรียน หรือไม่สนใจว่าสิ่งที่ผู้ปกครองเลือกให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน รวมทั้งนักเรียนรับรู้ถึงความคาดหวัง และความกดดัน ต่อเป้าหมายคณะหรือสาขาวิชาที่ตนเองจะต้องเลือก และนักเรียนจำนวนหนึ่งรับรู้ว่าคุณปกครองของตนไม่สนใจการเลือกเส้นทางอาชีพของตน ไม่มีการถามไถ่ พูดคุย หรือการให้กำลังใจ กล่าวอีกในนัยหนึ่งคือผู้ปกครองไม่สนใจและคิดว่านักเรียนสามารถจัดการและตัดสินใจเลือกได้เองโดยไม่ต้องมีการคำแนะนำหรือความเห็นใดๆเพิ่มเติมจากผู้ปกครองอีก ทั้งนี้ Roger (1972, อ้างถึงใน ธีรรัตน์ วิวรรณกุลฤติ, 2555) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบก้าวก้าว คือนักเรียนมีความรู้สึกว่าคุณบังคับให้ทำตามความต้องการของพ่อแม่ และพ่อแม่มักใช้คำพูดที่นักเรียนรู้สึกอาย และการมีส่วนร่วมแบบขาดการมีส่วนร่วม คือการอบรมเลี้ยงดูที่นักเรียนรู้สึกว่าตนเองได้รับการตามใจ และไม่ได้ได้รับความเอาใจใส่หรือไม่ให้คำแนะนำช่วยเหลือ

1.3 การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพในระดับสูง ($M=17.18$, $SD=2.20$ ค่าที่เป็นไปได้ เท่ากับ 1.00-25.00) อธิบายได้ว่า นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่รับรู้ได้ว่าตนรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ โดยองค์ประกอบที่มีคะแนนสูงสุด คือด้านการกระตุ้นอารมณ์ทางบวก ($M=3.82$, $SD=.84$) หมายความว่านักเรียนรับรู้สถานการณ์ที่สามารถส่งผลกระทบต่อรับรู้ความสามารถของตน การกระตุ้นอารมณ์ทางบวกสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในตัดสินใจเลือกคณะหรือสาขาวิชาที่นักเรียนสนใจรองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้จากผู้อื่น ($M=3.64$, $SD=.70$) นั่นคือนักเรียนสังเกตจากบุคคลอื่นตัดสินใจเลือกคณะหรือสาขาวิชาที่คล้ายคลึงกับตนเองแล้วประสบความสำเร็จ ทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสามารถของตนเองที่จะประสบความสำเร็จในการเลือกและมีการโน้มน้าวตนเองให้มีความเชื่อว่าจะมีความสามารถที่จะทำให้ประสบความสำเร็จได้ลำดับถัดมาคือ การพูดชักจูง ความสำเร็จจากการดำเนินงาน และการกระตุ้นอารมณ์ทางลบ ($M=3.48$, 3.30 และ 2.94 , $SD=.60$, $.95$ และ $.65$ ตามลำดับ) หมายความว่า นักเรียนได้รับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถของตนจากเพื่อนหรือบุคคลรอบข้าง ซึ่งการรับฟังมุมมองจากผู้อื่นเกี่ยวกับความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพของ

ตนเองสามารถช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง ถัดมาคือประสบการณ์ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนักเรียน ซึ่งการกระทำนี้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อในการรับรู้ความสามารถของนักเรียน นักเรียนที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถ จะไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ แต่จะพยายามทำงานต่างๆ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ และองค์ประกอบสุดท้ายการกระตุ้นอารมณ์ทางลบส่วนใหญ่จะเป็นการลดประสิทธิภาพการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพและเป็นการตอบสนองที่เครียด ซึ่งส่งผลทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกกลัวและเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนสงสัยศักยภาพหรือความสามารถที่ตนมี

สำหรับผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ มีบทบาทเป็นตัวแปรส่งผ่านในความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ กับ ความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเส้นทางอาชีพและความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ผู้วิจัยจะได้อภิปราย ในประเด็นที่ 2 ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่าง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ 3 แบบ การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ และความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาและตรวจสอบโมเดลเชิงสาเหตุความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพและความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยมีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ (แบบสนับสนุน แบบก้าวถอย และแบบขาดการมีส่วนร่วม) เป็นตัวแปรต้น และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($X = 5.31$, $df = 4$, $p = .257$, $GFI = 1.00$, $RMR = .65$, $RMSEA = .023$) หมายความว่า การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ เป็นตัวแปรส่งผ่าน ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพกับความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพ ในนักเรียนกลุ่มตัวอย่างนี้

เมื่อพิจารณาอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ และการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ ที่มีต่อความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ 3 แบบ และการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ มีอิทธิพลต่อความสอดคล้องในตน ผู้วิจัยได้ อภิปราย ดังต่อไปนี้

2.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุนเป็นด้านเดียวที่มี ทั้งมีอิทธิพลทางตรง (ทางลบ) ต่อความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพและมี

อิทธิพลทางอ้อมผ่านการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ ทำนองเดียวกัน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ แบบสนับสนุน มีอิทธิพลตรง(ทางบวก) กับความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพและอิทธิพลทางอ้อมผ่านการรับรู้ความสามารถของตนด้าน ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับงานวิจัยของทวิ ทิวาพัฒน์ (2547) ได้ศึกษาครอบครัวที่สนับสนุนนักเรียนต่อความรับผิดชอบในเรื่องการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบสนับสนุนและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด โดยแนวโน้มการเลี้ยงดูแบบสนับสนุนเข้าใจและรับฟัง มีแนวโน้มจะทำให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความรับผิดชอบไปในทางบวก ส่วนการเลี้ยงดูแบบก้าวท้าวและขาดการมีส่วนร่วมมีแนวโน้มจะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ และความรับผิดชอบไปในทิศทางลบ

2.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวท้าว มีเฉพาะอิทธิพลทางอ้อม เท่านั้นต่อความสอดคล้องในตน กล่าวคือมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพผ่านการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ และมีอิทธิพลทางอ้อมกับความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ (สุขุมภรณ์ เอี่ยมสุภาชิต, 2551) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียนคือ ความเชื่อมั่นในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครองและความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วมมีเฉพาะอิทธิพลทางอ้อม เท่านั้นต่อความสอดคล้องในตน กล่าวคือมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพผ่านการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน(2538, หน้า 36) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอบรมดูแลลูกว่า ไม่ควรเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก ควรฝึกให้นักเรียนรู้จักตัดสินใจในปัญหาต่างๆด้วยตนเอง ไม่ควรขาดการมีส่วนร่วมเพราะจำทำให้นักเรียนขาดความเชื่อฟัง ขาดความรับผิดชอบ ขาดสมาธิ

เป็นที่น่าสังเกตว่าการมีส่วนร่วมแบบสนับสนุนอย่างเดียวก่อให้เกิดความสอดคล้องทั้งทางตรงและทางอ้อมกับความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและการมีเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบ ส่วนแบบก้าวท้าวและขาดการมีส่วนร่วมไม่มีอิทธิพลทางตรง แต่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการรับรู้ความสามารถของตนด้านการเลือกอาชีพเท่านั้น ทั้งนี้ อาจเป็นได้ว่า การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมแบบสนับสนุนทำให้นักเรียนรู้สึกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจจนเกินไปและเข้มงวดกวดขันจนเกินไป ยอมรับและรับฟังความสามารถ

และความคิดเห็นของนักเรียน ให้ความร่วมมือกับนักเรียนตามโอกาสสมควรยิ่งเป็นการเพิ่มความมั่นใจในตนเองให้กับนักเรียนส่งผลให้นักเรียนมีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบนี้จึงส่งเสริมให้นักเรียนมีความมั่นใจในการค้นหาตนเองว่าอยากเรียนอะไร อยากประกอบอาชีพอะไรในอนาคต แต่สิ่งที่ต้องระวังว่าการสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียนจะมองว่าเป็นการยึดเยียดความคิดเห็น หรือค่านิยมจนนักเรียนไม่ยากค้นหาตัวเอง กลายเป็นลดแรงจูงใจภายในในการค้นหาตนเองไป นอกจากนี้ผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน มีอิทธิพลต่อความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจและการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ ผ่านการรับรู้ความสามารถของตนด้าน แสดงให้เห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบการสนับสนุนมีอิทธิพลทางลบกับความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่ายิ่งนักเรียนรับรู้การมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองมากเท่าไร ยิ่งเป็นการลดความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพมากเท่านั้น

อีกประเด็นที่น่าสนใจคือ เมื่อการรับรู้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบมีส่วนร่วม ผ่านการรับรู้ความสามารถของตนเองไปยัง ความสอดคล้องในตนด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพและความสอดคล้องในตนด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ เป็นการช่วยให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อกลุ่มนักเรียนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ เพราะได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง และมีการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพอย่างชัดเจนส่งผลให้มีความสอดคล้องทั้งด้านแรงจูงใจและด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ประเด็นสุดท้าย เป็นที่น่าสังเกตว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบสนับสนุน กับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบก้าวท้าว ในบริบทของผู้ปกครองในเมืองไทยมีความใกล้เคียงกันมากซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่าในบริบทสังคมไทย การสนับสนุนของผู้ปกครองกับการก้าวท้าวของผู้ปกครองมีความใกล้เคียงกันหรือแบ่งได้ไม่ชัดเจน จากการศึกษาของสมหมาย เลหาะจินดา กับ สนิดา พุ่มไพศาล (2543) ได้แยกให้เห็นลักษณะรูปแบบการเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบสนับสนุนและแบบก้าวท้าวไว้ชัดเจน ซึ่งในด้านรูปแบบการสนับสนุนเน้นว่าผู้ปกครอง นักเรียนต้องการให้ผู้ปกครองปฏิบัติกับตนดังนี้คือการแสดงความรักความอบอุ่น การเอาใจใส่ไต่ถามทุกข์สุข คอยสนับสนุนช่วยเหลือยามลูกมีปัญหา ให้ความสำคัญกับลูก ทำกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ เป็นคนมีเหตุผลรับฟังความคิดเห็นของลูก ปล่อยให้ลูกทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันด้วยตนเองให้รางวัลเมื่อลูกทำดี ส่วนในด้านรูปแบบก้าวท้าวเป็นลักษณะที่ผู้ปกครองคอยติดตามนักเรียนไปไหนต้องตามไปด้วยแทบไม่ให้คลาดสายตา ไม่ไว้ใจก้าวท้าวเรื่องส่วนตัวของมากเกินไป ชอบตำว่าลูกเป็นประจำ ชอบตำหนิ นิินทาลูกให้คนอื่นฟังเข้าไยยุ่งเกี่ยวกับการตัดสินใจและตัดสินใจแทนนักเรียนทุกอย่าง แนวโน้มสังคมไทยผู้ปกครองจะมีแนวโน้มการเลี้ยงดูแบบก้าวท้าวเส้นที่แบ่งชัดระหว่างแบบสนับสนุนกับแบบก้าวท้าวยังไม่ชัดเจน ถ้านักเรียน

รับรู้ในรูปแบบการมีส่วนร่วมผ่านการรับรู้ของตนเอง ก็จะส่งผลต่อเป้าหมายที่ชัดเจนด้วย เช่นเดียวกับรูปแบบของก้าวก้าว แม้รูปแบบการมีส่วนร่วมแบบก้าวก้าวจะมีส่งผลทางตรงกับเป้าหมายแต่ส่งผลทางอ้อมในทิศทางบวกผ่านการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพไปสู่ความสอดคล้องในเป้าหมายด้านแรงจูงใจกับด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ นอกจากนี้ลักษณะกลุ่มผู้ปกครองในกลุ่มนักเรียนตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูง คาดว่าจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วม 3 รูปแบบ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า พ่อแม่มีรูปแบบสนับสนุน ($M = 2.91$) อยู่ในระดับสูงจากระดับช่วงคะแนน 1 – 4 แบบก้าวก้าว รองลงมา ($M = 2.2$) และสุดท้ายแบบขาดการมีส่วนร่วม ($M = 1.88$) ที่อยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย

ข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้

การวิจัยในครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยคัดเลือกจากนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครทั้งเอกชนและรัฐบาล ทั้งเพศชายและหญิงทั้งนี้ในการเก็บข้อมูลแบ่งเก็บในโรงเรียนรัฐบาล และเอกชน โรงเรียนรัฐบาล 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กับ โรงเรียนวัดสังเวช และโรงเรียนเอกชน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ และโรงเรียนเกษมพิทยา ด้วยเหตุนี้การนำผลการวิจัยไปใช้อ้างอิง หรือ อธิบายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีอื่นๆ หรือ ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตพื้นที่อื่น ควรกระทำด้วยความระมัดระวัง และควรมีการตรวจสอบผลการศึกษาค้ำ

ข้อเสนอแนะ

ประกอบด้วย

1. ผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบมีส่วนร่วม ผ่านการรับรู้ความสามารถของตนเองไปยัง ความสอดคล้องในตนเองด้านแรงจูงใจการเลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพ และความสอดคล้องในตนเองด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพ โดยที่การมีส่วนร่วมแบบก้าวก้าวและการมีส่วนร่วมแบบขาดการมีส่วนร่วม ทำให้ค้นพบข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับนักจิตวิทยาหรืออาจารย์แนะแนวสามารถทำงานกับโรงเรียนได้ ดังนี้

- (1) เสนอแนะให้ควรมีการจัดการให้ความรู้หรือการอบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ ที่ส่งผลต่อความสอดคล้องด้านแรงจูงใจและเป้าหมายสู่อาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแก่นักเรียนและผู้ปกครอง

- (2) เสนอแนะให้นักจิตวิทยาการปรึกษาจัดการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลหรือรายกลุ่มให้กับผู้ปกครอง เพื่อให้เข้าใจรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อนักเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเอง และแรงจูงใจในการเลือกอาชีพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่

- (1) ตัวแปรที่เลือกศึกษาซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ สามารถอธิบายความสอดคล้องด้านแรงจูงใจด้านอาชีพได้ร้อยละ 31 และความสอดคล้องในเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพร้อยละ 35 จะเห็นว่าโมเดลยังขาดปัจจัย ที่อธิบายไม่ได้ อีกมากกว่าร้อยละ 60 ทั้งนี้การวิจัยครั้งต่อไป อาจจะได้พิจารณา ตัวแปรที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางอาชีพของนักเรียน เช่น การกำกับตนเองเพื่อไปสู่เป้าหมายเส้นทางอาชีพ เป็นต้น
- (2) งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่เน้นศึกษาถึงอิทธิพลของตัวแปรโดยดำเนินตามบทบาทของการรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพที่เป็นตัวเชื่อมต่อระหว่าง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กับ ความสอดคล้องด้านแรงจูงใจด้านอาชีพ และความสอดคล้องในเป้าหมายสู่เส้นทางอาชีพที่ทำเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ทำให้ การนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับอธิบายกลุ่มตัวอย่างอื่น พึ่งทำด้วยความระมัดระวัง นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังอาจมีความเฉพาะในด้านเศรษฐกิจสถานะของผู้ปกครองที่ค่อนข้างดี งานวิจัยต่อไปจึงควรได้มีการตรวจสอบโมเดลนี้ซ้ำ ในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ปีที่ 4 และ 5 รวม ทั้งกลุ่มตัวอย่างในภูมิภาคอื่นๆ ที่มีการกระจายตัวของ ชั้นปี ภูมิภาค และเศรษฐกิจสถานะของผู้ปกครอง เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เฉลิมพล พลมุข. (2555). เด็กชิว: วิกฤตหรือโอกาส สักวันเขาอาจเป็นช้างเผือก. Retrieved 09 มกราคม, 2557, from <http://www.matichon.co.th>
- เนติมา กมลเลิศ. (2549). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในเครือคณะเซนต์คาเบรียล เขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ญพร ทองคำสุก. (2553). ตัวแบบสมการโครงสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เอี่ยมสำอางค์, ส. (2552). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความ รับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรีเขต 3. (ปริณณานิพนธ์ปริญญา กศ.ม.ตม), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2538). การกำหนดปัญหาการวิจัยและการพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย : ด้าน พฤติกรรมจริยธรรมและด้านอื่นๆ ครั้งที่ 2 วิธีการวิจัยและเขียนรายงานการวิจัย. Paper presented at the การประชุมทางวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ถิรรัตน์ วิวรรธนกุลรติ. (2555). การศึกษาองค์ประกอบความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดพิษณุโลก. (ปริณณานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขา วิจัยและประเมินผลการศึกษา), มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- นิตยา พิษณุโยธิน. (2551). โมเดลการวัดโปรไฟล์การตัดสินใจเลือกอาชีพและผลต่อพัฒนาการทาง อาชีพของผู้ใหญ่ตอนต้น : การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของโมเดลแข่งขัน. (ปริณณานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- บุญเรือน ชุ่มแจ่ม. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบริบทในการทำงาน กับการเสริมสร้างพลัง อำนาจด้านจิตใจของพยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยวิกฤต โรงพยาบาลศูนย์. (ปริณณญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- บุญทริกา ลิวเฉลิมวงศ์. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และ ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการ

รับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรารธนา พลอภิชาติ. (2553). โมเดลเชิงสาเหตุของความลังเลใจในการเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร /ปรารธนา พลอภิชาติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริกุล อิศรานุรักษ์, และ ปราณี สุทธิสุนทร. (2550). การอบรมเลี้ยงดูเด็ก. วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา, 5(1), 105-118.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2556). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม (Vol. 8). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมหมาย เลหาะจินดา, และ วนิตา พุ่มไพศาล. (2543). ลักษณะการเลี้ยงดูของพ่อแม่กับความคิดฆ่าตัวตายของเด็กวัยรุ่น [Press release]

สุขุมารมณ์ เอี่ยมสุภาษิต. (2551). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3. (ปริณยานิพนธ์ปริญญา กศ.ม.ตม), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สุนงษา ห่วงทอง, นพวรรณ เปี้ยชื่อ, และ จุฬารักษ์ กวีวิรัชชัย. (2556). กรณีศึกษา: พฤติกรรมปัญหาและอุปสรรคในการควบคุมความดันโลหิตของผู้ที่มีความดันโลหิตสูงระดับรุนแรงในชุมชน. วารสารสุรางค์ โค้วตระกูล.

ภาษาอังกฤษ

Anderson, S. L., & Betz, N. E. (2001). Sources of Social Self-Efficacy Expectations: Their Measurement and Relation to Career Development. *Journal of Vocational Behavior*, 58(1), 98-117. doi: <http://dx.doi.org/10.1006/jybe.2000.1753>

Antl, S. M. (2011). *Is two always better than one?: A moderation analysis of self-concordance and self-efficacy on well-being and goal progress.* (Master's Thesis), University of Ottawa.

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychol Rev*, 84(2), 191-215.

Bandura, A. (1985). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory.* Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control.* New York: Freeman.

- Betz, N. E., & Hackett, G. (2006). Career Self-Efficacy Theory: Back to the Future. *Journal of Career Assessment, 14*(1), 3-11. doi: 10.1177/1069072705281347
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of human development: Experiments by Nature and Design*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
- Bronfenbrenner, U. (1994). Ecological models of human development. In 2 (Ed.), *International Encyclopedia of Education* (Vol. 3). Oxford: Elsevier.
- Chowa, G. A. N., Masa, R. D., & Tucker, J. (2013). The effects of parental involvement on academic performance of Ghanaian youth: Testing measurement and relationships using structural equation modeling. *Children and Youth Services Review, 35*(12), 2020-2030. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2013.09.009>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Plenum.
- Dietrich, J., & Kracke, B. (2009). Career-specific parental behaviors in adolescents' development. *Journal of Vocational Behavior, 75*(2), 109-119. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jvb.2009.03.005>
- Dietrich, J., Kracke, B., & Nurmi, J.-E. (2011). Parents' role in adolescents' decision on a college major: A weekly diary study. *Journal of Vocational Behavior, 79*(1), 134-144. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jvb.2010.12.003>
- Dietrich, J., & Salmela-Aro, K. (2013). Parental involvement and adolescents' career goal pursuit during the post-school transition. *Journal of Adolescence, 36*(1), 121-128. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.adolescence.2012.10.009>
- Epstein, J. L. (1990). School and Family Connections. *Marriage & Family Review, 15*(1-2), 99-126. doi: 10.1300/J002v15n01_06
- Epstein, J. L. (2001). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools*. Oxford: Westvies.
- Evans, R., I. (1989). *Albert Bandura: The man and his ideas*. New York: Praeger.
- Gaudreau, P., Carraro, N., & Miranda, D. (2012). From goal motivation to goal progress: the mediating role of coping in the Self-Concordance Model. *Anxiety Stress Coping, 25*(5), 507-528. doi: 10.1080/10615806.2011.628015

- Gibbons, M., & Shoffner, M., F. (2004). Prospective first-generation college students: Meeting their needs through social cognitive career theory. *Professional School Counseling, 8*, 91-97.
- Gibson, C. B. (1999). Do they do what they Believe they can? Group Efficacy and Group Effectiveness Across Tasks and Cultures. *Academy of Management Journal, 42*(2), 138-152. doi: 10.2307/257089
- Ginzberg, E. L. I. (1952). Toward a Theory of OCCUPATIONAL CHOICE. *Occupations: The Vocational Guidance Journal, 30*(7), 491-494. doi: 10.1002/j.2164-5892.1952.tb02708.x
- Gladding, S., T. (2008). *Counseling: A Comprehensive Profession (6th Edition)*. Upper Saddle River, NJ: Pearson.
- Govindji, R., & Linley, P. A. (2007). *Strengths use, self-concordance and well-being: Implications for Strengths Coaching and Coaching Psychologists*.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis (7th Edition)*. NJ, Yagan, S: A Global Perspective.
- Havighurst, R. J. (1948). *Developmental Tasks and Education*. New York: Longman.
- House, J. S., Umberson, D., & Landis, K. R. (1988). Structures and Processes of Social Support. *Annual Review of Sociology, 14*(1), 293-318. doi: doi:10.1146/annurev.so.14.080188.001453
- Krumboltz, J. D. (2009). The Happenstance Learning Theory. *Journal of Career Assessment, 17*(2), 135-154. doi: 10.1177/1069072708328861
- Kuperminc, G. P., Darnell, A. J., & Alvarez-Jimenez, A. (2008). Parent involvement in the academic adjustment of Latino middle and high school youth: Teacher expectations and school belonging as mediators. *Journal of Adolescence, 31*(4), 469-483. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.adolescence.2007.09.003>
- Lent, R. W., Brown, S. D., & Hackett, G. (1994). Toward a Unifying Social Cognitive Theory of Career and Academic Interest, Choice, and Performance. *Journal of Vocational Behavior, 45*(1), 79-122. doi: <http://dx.doi.org/10.1006/jvbe.1994.1027>

- Lent, R. W., Brown, S. D., & Hackett, G. (2000). Contextual supports and barriers to career choice: A social cognitive analysis. *Journal of Counseling Psychology, 47*(1), 36-49. doi: 10.1037/0022-0167.47.1.36
- Lent, R. W., Brown, S. D., Nota, L., & Soresi, S. (2003). Testing social cognitive interest and choice hypotheses across Holland types in Italian high school students. *Journal of Vocational Behavior, 62*(1), 101-118. doi: [http://dx.doi.org/10.1016/S0001-8791\(02\)00057-X](http://dx.doi.org/10.1016/S0001-8791(02)00057-X)
- Lent, R. W., & Hackett, G. (1987). Career self-efficacy: Empirical status and future directions. *Journal of Vocational Behavior, 30*(3), 347-382. doi: [http://dx.doi.org/10.1016/0001-8791\(87\)90010-8](http://dx.doi.org/10.1016/0001-8791(87)90010-8)
- Little, B. R., & Chambers, N. C. (2008). Personal Project Pursuit: On Human Doings and Well-Beings *Handbook of Motivational Counseling* (pp. 65-82): John Wiley & Sons, Ltd.
- Mills, L. R. (2009). *Applying social cognitive career theory to college science majors*. (Master of Science Graduate Theses and Dissertations), Iowa State University.
- Nasta, K. A. (2007). *Influence of career self-efficacy beliefs on career exploration behaviors*. (Master of Science in Mental Health Counseling), The State University of New York.
- Nicaio, M. S. (2013). Differences in the Influence of Parental Career-Related Behaviors on Outcome Expectations and Career Decision Certainty. *Philippine Journal of Counseling Psychology, 15*(1), 1-13.
- Niles, S. G., & Sowa, C. J. (1992). Mapping the Nomological Network of Career Self-Efficacy. *The Career Development Quarterly, 41*(1), 13-21. doi: 10.1002/j.2161-0045.1992.tb00351.x
- Nota, L., Ferrari, L., Solberg, V. S. H., & Soresi, S. (2007). Career Search Self-Efficacy, Family Support, and Career Indecision With Italian Youth. *Journal of Career Assessment, 15*(2), 181-193. doi: 10.1177/1069072706298019
- Oettingen, G., Bulgarella, C., Henderson, M., & Gollwitzer, P. M. (2004). The self-regulation of goal pursuit. In *Motivational Analyses of Social Behavior: Building on Jack Brehm's Contributions to Psychology*, 225-244.

- Palys, T. S., & Little, B. R. (1983). Perceived life satisfaction and the organization of personal project systems. *J Pers Soc Psychol*, 44(6), 1221-1230.
- Porumbu, D., & Necşoi, D. V. (2013). Relationship between Parental Involvement/Attitude and Children's School Achievements. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 76(0), 706-710. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.04.191>
- Roach, K. L. (2010). *The role of perceived parental influences on the career self-efficacy of college students*. (Counselor Education Master 's Theses), State University of New York.
- Rogers, C. (1961). *On becoming a person*: Houghton Mifflin.
- Ryan, R. M., & Connell, J. P. (1989). Perceived locus of causality and internalization: examining reasons for acting in two domains. *J Pers Soc Psychol*, 57(5), 749-761.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *Am Psychol*, 55(1), 68-78.
- Sheldon, K. M., & Elliot, A. J. (1999). Goal striving, need satisfaction, and longitudinal well-being: the self-concordance model. *J Pers Soc Psychol*, 76(3), 482-497.
- Sheldon, K. M., & Houser-Marko, L. (2001). Self-concordance, goal attainment, and the pursuit of happiness: can there be an upward spiral? *J Pers Soc Psychol*, 80(1), 152-165.
- Sheldon, K. M., & Kasser, T. (1998). Pursuing Personal Goals: Skills Enable Progress, but Not all Progress is Beneficial. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 24(12), 1319-1331. doi: 10.1177/01461672982412006
- Steinberg, L. (1999). *Adolescence (5th ed.)*. Boston: McGraw-Hill.
- Super, D. E. (1980). A life-span, life-space approach to career development. *Journal of Vocational Behavior*, 16(3), 282-298. doi: [http://dx.doi.org/10.1016/0001-8791\(80\)90056-1](http://dx.doi.org/10.1016/0001-8791(80)90056-1)
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (1996). *Using Multivariate Statistics (3rd Edition)*. New York: Harper Collins.

- Thomas, J. W. (2000). A review of research on project-based learning. Retrieved May 20, 2006, from <http://www.bie.org/pdf/researchreviewPBL.pdf>
- Vignoli, E., Croity-Belz, S., Chapeland, V., de Fillipis, A., & Garcia, M. (2005). Career exploration in adolescents: The role of anxiety, attachment, and parenting style. *Journal of Vocational Behavior, 67*(2), 153-168. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jvb.2004.08.006>
- Vohs, K. D., Baumeister, R. F., & Ciarocco, N. J. (2005). Self-regulation and self-presentation: regulatory resource depletion impairs impression management and effortful self-presentation depletes regulatory resources. *J Pers Soc Psychol, 88*(4), 632-657. doi: 10.1037/0022-3514.88.4.632
- Wallenius, M. (2000). Personal project level of abstraction and project conflict: relations to psychological well-being. *European Journal of Personality, 14*(2), 171-184. doi: 10.1002/(SICI)1099-0984(200003/04)14:2<171::AID-PER352>3.0.CO;2-D
- Wright, R. A., Greenberg, J., & Brehm, S. S. (2007). *Motivational Analyses of social behavior: building on lack Brehm's Contributions to Psychology*. New Jersey: Lawrence Erlbaum associates.
- Zhao, X., Lim, V. K. G., & Teo, T. S. H. (2012). The long arm of job insecurity: Its impact on career-specific parenting behaviors and youths' career self-efficacy. *Journal of Vocational Behavior, 80*(3), 619-628. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jvb.2012.01.018>

ภาคผนวก ก
เอกสารผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 โทร.0-2-1843147
ที่ จว 586/57 วันที่ 24 กันยายน 2557
เรื่อง แจ้งผลผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะจิตวิทยา

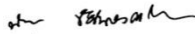
สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารแจ้งผ่านการรับรองผลการพิจารณา

ตามที่นิสิต/บุคลากรในสังกัดของท่านได้เสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นั้น ในกรณี กรรมการผู้ทบทวนหลักได้เห็นสมควรให้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยได้ ดังนี้

โครงการวิจัยที่ 099.1/57 เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ การรับรู้ความสามารถของคนด้านอาชีพและความสอดคล้องในคนด้านเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (PARENTAL CAREER-SPECIFIC INVOLVEMENT, CAREER SELF-EFFICACY, AND SELF-CONCORDANCE IN CAREER-RELATED GOALS AMONG HIGH SCHOOL STUDENTS) ของนางสาวกัญญาภัทร เสนีวงศ์ ณ อยุธยา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

โทร. ผอ.ฝ่ายบริหาร
 ผู้อำนวยการเพื่อโปรด
 ทราบ
 ที่พิจารณา
 ดำเนินการ
 อนุมัติ
 O.K.

 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทรี ชัยชนะวงศาโรจน์)
 กรรมการและเลขานุการ
 คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน
 กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัทมา ทน(ชว)จิตร (๑หัวคิด)
 เกื้อโปรดทราบ/เค: อธิ/พิมพ์
 No. 1
 29 ก.ย. 57

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสถาบัน ชูคดี 1 โทร.0-2-188147
 ที่ จว 586/57 วันที่ 24 กันยายน 2557
 เรื่อง แจ้งผลผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

เรียน คณบดีคณะจิตวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารแจ้งผ่านการรับรองผลการพิจารณา

ตามที่นิสิต/บุคลากรในสังกัดของท่านได้เสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย กลุ่มสถาบัน ชูคดี 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นั้น ในการนี้ กรรมการผู้ทบทวนหลักได้เห็นสมควรให้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยได้ ดังนี้

โครงการวิจัยที่ 099.1/57 เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ การรับรู้ความสามารถของคนด้านอาชีพและความสอดคล้องในคนด้านเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (PARENTAL CAREER-SPECIFIC INVOLVEMENT, CAREER SELF-EFFICACY, AND SELF-CONCORDANCE IN CAREER-RELATED GOALS AMONG HIGH SCHOOL STUDENTS) ของนางสาวกัญญาภัทร เสนิงวงศ์ ณ อยุธยา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

☐ มอบ ผอ.ฝ่ายบริหาร ☐ มอบหมายเพื่อโปรด ☒ ทราบ ☐ ที่พิจารณา ☐ ดำเนินการ ☐ อนุมัติ ☒ <i>[Signature]</i>
--

[Signature]
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทรี ชัยชนะวงศาโรจน์)
 กรรมการและเลขานุการ
 คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน
 กลุ่มสถาบัน ชูคดี 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

[Signature] *[Signature]*
 ผอ.ค.พ. (กหวัดแดง)
 เพื่อโปรดทราบ/เค: อธิวิมล
 29 ก.ย. 57

ที่ ศธ 0512.7/ 1316

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาคารบรมราชชนนีศรีศตวรรษ ชั้น 7
ถนนพระราม 1 วังใหม่ ปทุมวัน
กรุงเทพฯ 10330

3 กรกฎาคม 2557

เรื่อง ขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายนิรันดร์ สุวรรณ์

เนื่องด้วยนางสาวกัญญาภัทร เสนีวงศ์ ณ อยุธยา เลขประจำตัวนิต 557 76133 38 นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา แขนงวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำวิทยานิพนธ์หัวข้อ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านอาชีพ การรับรู้ความสามารถของตนด้านอาชีพ และความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย/PARENTAL CAREER-SPECIFIC INVOLVEMENT, CAREER SELF-EFFICACY, AND SELF-CONCORDANCE IN CAREER-RELATED GOALS AMONG HIGH SCHOOL STUDENT โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.อริยญา ต้อยคำภีร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ในการนี้คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีผู้วิจัย คือ นางสาวกัญญาภัทร เสนีวงศ์ ณ อยุธยา ทั้งนี้หากมีข้อสงสัยต้องการทราบรายละเอียดงานวิจัยเพิ่มเติม สามารถติดต่อนิตได้ที่ 086-397-5255 ตามวันและเวลาที่ท่านสะดวก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คันนาค มณีศรี)

คณบดีคณะจิตวิทยา

งานบริการการศึกษา
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โทร. 02-218-1184 โทรสาร.02-218-1184

ที่ ศธ 0512.7/ 1469

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาคารบรมราชชนนีศรีศศพรฯ ชั้น 7
ถนนพระราม 1 วังใหม่ ปทุมวัน
กรุงเทพฯ 10330

30 กรกฎาคม 2557

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

ด้วยนางสาวกัญญาภัทร เสนีวงศ์ ณ อยุธยา รหัสประจำตัวนิสิต 557 76133 38 นิสิตหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา แขนงวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านอาชีพ การรับรู้ความสามารถของตน
ด้านอาชีพ และความสอดคล้องในคนด้านเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอน
ปลาย" (PARENTAL CAREER-SPECIFIC INVOLVEMENT, CAREER SELF-EFFICACY, AND SELF-
CONCORDANCE IN CAREER-RELATED GOALS AMONG HIGH SCHOOL STUDENT)" โดยมี
รองศาสตราจารย์ ดร. อริวิฎฐา สุกคำศิริ เป็นอาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ในการนี้คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นางสาวกัญญาภัทร
เสนีวงศ์ ณ อยุธยา สามารถเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัยนี้ โดยนิสิตเก็บข้อมูลแบบสอบถามในนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 160 คน ซึ่งนักเรียนจะใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนกันยายน ถึง
ธันวาคม พ.ศ.2557 โดยนิสิตจะเป็นผู้ประสานงานกับท่านและอาจารย์ฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนหรืออาจารย์
ประจำชั้นเกี่ยวกับการนัดหมายวันและเวลาต่อไป ทั้งนี้หากท่านมีข้อสงสัยต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติม
สามารถติดต่อได้ที่ นางสาวกัญญาภัทร เสนีวงศ์ ณ อยุธยา โทรศัพท์ 086 397 5255

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

มณีนชรี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณางค์ มณีนชรี)

คณบดีคณะจิตวิทยา

งานบริการการศึกษา
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โทร. 02-218-1184 โทรสาร.02-218-1184

ดร.กัญญาภัทร เสนีวงศ์ ณ อยุธยา
นางสาวกัญญาภัทร เสนีวงศ์ ณ อยุธยา
ดร.คณางค์ มณีนชรี

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านอาชีพการ
รับรู้ความสามารถของตนในด้านอาชีพและความสอดคล้องในตนเองด้านเป้าหมายการเลือกเส้นทาง
อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 1: ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ปี
3. ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6
4. แผนการเรียน วิทยาศาสตร์ ศิลป์-คำนวณ ศิลป์-ภาษา
 อื่นๆ โปรดระบุ.....
5. GPAX (เกรดเฉลี่ยสะสม)..... (เต็ม 4.00)
6. โรงเรียน
7. ผู้ปกครองหลักของนักเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อให้ตรงตามความเป็นจริง)
 ทั้งบิดาและมารดา บิดาคนเดียว มารดาคนเดียว
 อื่นๆโปรดระบุ.....
8. การศึกษาของบิดา มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า ปวส./ปวช.
ปริญญาตรี ปริญญาโทหรือสูงกว่า
9. การศึกษาของมารดา มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า ปวส./ปวช.
ปริญญาตรี ปริญญาโทหรือสูงกว่า
10. อาชีพของบิดา รับราชการ พนักงานบริษัทเอกชน
 พนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้าง
 เกษตรกรรม ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 พ่อบ้าน อื่นๆ (โปรดระบุ.....)
11. อาชีพของมารดา รับราชการ พนักงานบริษัทเอกชน
 พนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้าง
 เกษตรกรรม ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 แม่บ้าน อื่นๆ (โปรดระบุ.....)
12. รายได้ประจำของครอบครัวต่อเดือน
 ต่ำกว่า 10,000 บาท 10,001 - 20,000 บาท 20,001 - 30,000 บาท
 30,001 - 40,000 บาท 40,001 - 50,000 บาท 50,001 - 100,000 บาท
 มากกว่า 100,000 บาท
13. ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ ครอบครัว เพื่อน
 คนเดียว อื่นๆโปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 โปรดทำเครื่องหมาย X ในช่องคำตอบเพื่อประเมินว่าข้อความต่อไปนี้ตรงกับตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด

ข้อระหวง	ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด	ตรงกับตัวนักเรียน	ไม่ตรงกับตัวนักเรียนบ้าง	ไม่ตรงกับตัวนักเรียนเลย
1. ผู้ปกครองของดิฉันคุยกับดิฉันถึงความสนใจด้านอาชีพหรือความสามารถของดิฉัน	4	3	2	1
2. ผู้ปกครองของดิฉันพยายามชักนำให้ดิฉันเลือกอาชีพตามที่ท่านตัดสินใจ	4	3	2	1
3. ผู้ปกครองของดิฉันไม่ใส่ใจเกี่ยวกับการเตรียมตัวด้านอาชีพของดิฉัน	4	3	2	1
4. ...	4	3	2	1
5. ...	4	3	2	1
6. ...	4	3	2	1
7. ...	4	3	2	1
8. ...	4	3	2	1
9. ...	4	3	2	1
10. ...	4	3	2	1
11. ...	4	3	2	1
12. ...	4	3	2	1
13. ...	4	3	2	1
14. ...	4	3	2	1
15. ...	4	3	2	1
16. ...	4	3	2	1
17. ...	4	3	2	1
18. ...	4	3	2	1

ตอนที่ 3 โปรดทำเครื่องหมาย X ในช่องคำตอบเพื่อประเมินว่าข้อความต่อไปนี้ตรงกับนักเรียนมากน้อยเพียงใด

ข้อความ	ตรงน้อยที่สุด 1	ตรงน้อย 2	ตรงมาก 3	ตรงมากที่สุด 4
1. ฉันเลือกคณะหรือสาขาศึกษาตามที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องการถ้าไม่เช่นนั้นฉันคงพบความยุ่งยากอย่างมาก	1	2	3	4
2. ฉันเลือกคณะหรือสาขาศึกษาตามที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องการเพราะไม่อยากให้ท่านตำหนิ	1	2	3	4
3. ...	1	2	3	4
4. ...	1	2	3	4
5. ...	1	2	3	4
6. ...	1	2	3	4
7. ...	1	2	3	4
8. ...	1	2	3	4
9. ...	1	2	3	4
10. ...	1	2	3	4
11. ...	1	2	3	4
12. ...	1	2	3	4
13. ...	1	2	3	4
14. ...	1	2	3	4
15. ...	1	2	3	4
16. ...	1	2	3	4
17. ...	1	2	3	4
18. ...	1	2	3	4

ข้อความ	ตรงน้อย ที่สุด 1	ตรงน้อย 2	ตรงมาก 3	ตรงมาก ที่สุด 4
19. ...	1	2	3	4
20. ...	1	2	3	4
21. ...	1	2	3	4
22. ...	1	2	3	4
23. ...	1	2	3	4
24. ...	1	2	3	4
25. ...	1	2	3	4
26. ...	1	2	3	4
27. ...	1	2	3	4
28. ...	1	2	3	4

ตอนที่ 4 โปรดทำเครื่องหมาย X ในช่องคำตอบเพื่อประเมินว่าข้อความต่อไปนี้ท่านเห็นด้วยมากน้อยเพียงใด

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง 1	ไม่เห็น ด้วย 2	เห็นด้วย และไม่เห็น ด้วยพอๆกัน 3	เห็นด้วย 4	เห็นด้วย อย่างยิ่ง 5
1. ฉันเห็นนักเรียนรุ่นพี่ที่เรียนสาขาหรือแผนการเรียนเดียวกันได้เข้าเรียนต่อคณะหรือสาขาที่ชอบหลังจากเรียนจบแล้ว	1	2	3	4	5
2. คนในครอบครัวของฉันไม่มีใครประสบความสำเร็จในการเลือกเรียนคณะหรือสาขาวิชาที่ชอบ	1	2	3	4	5
3. ฉันเห็นเพื่อนหรือนักเรียนรุ่นพี่ที่เรียนแผนการเรียนเดียวกันได้ฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆจนสอบเอาทรานส์ดีด	1	2	3	4	5
4. ...	1	2	3	4	5
5. ...	1	2	3	4	5
6. ...	1	2	3	4	5
7. ...	1	2	3	4	5
8. ...	1	2	3	4	5
9. ...	1	2	3	4	5
10. ...	1	2	3	4	5
11. ...	1	2	3	4	5
12. ...	1	2	3	4	5
13. ...	1	2	3	4	5
14. ...	1	2	3	4	5
15. ...	1	2	3	4	5
16. ...	1	2	3	4	5

17. ...	1	2	3	4	5
18. ...	1	2	3	4	5
19. ...	1	2	3	4	5
20. ...	1	2	3	4	5
21. ...	1	2	3	4	5
22. ...	1	2	3	4	5
23. ...	1	2	3	4	5

ตอนที่ 5 ตอนนี้นำประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วนคือส่วนที่ 1 เป็นการเขียนตอบและส่วนที่ 2 เป็นการประเมินว่าข้อความต่อไปนี้ตรงกับตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด

5.1 ให้นักเรียนเลือกคณะหรือสาขาที่สนใจเลือกเป็นเป้าหมายในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามา 1 คณะหรือสาขาวิชา

คณะหรือสาขาวิชาที่นักเรียนสนใจ 1 คณะ/สาขา

คือ.....

5.2 ให้นักเรียน นึกถึง เป้าหมายคือคณะหรือสาขา ที่สนใจเลือกเป็นเป้าหมายในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในข้อ 5.1 จากนั้นให้ทำเครื่องหมาย X ลงบนตัวเลขที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ไม่สำคัญ เลย	ปานกลาง	สำคัญมากที่สุด
1 เป้าหมายที่ฉันเลือกข้างต้นมีความสำคัญกับฉันในตอนนี้	1 2 3	4 5 6	7 8 9 10
2 ฉันเพลิดเพลินกับการลงมือทำเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายข้างต้น	ไม่เพลิดเพลิน	ปานกลาง	เพลิดเพลินมากที่สุด
3 สำหรับฉันการทำให้เป้าหมายข้างต้นเกิดขึ้นได้เป็นเรื่องยากลำบาก	ไม่ยากลำบากเลย	ปานกลาง	ยากลำบากมาก
4 ...	จัดการไม่ได้เลย	ปานกลาง	จัดการได้ดีมาก
5 ...	ไม่เคยคาดหวังเลย	ปานกลาง	คาดหวังมากที่สุด
6 ...	ไม่ตรงเลย	ปานกลาง	ตรงกับตัวฉันมาก
7 ...	ไม่มีใครทราบเลย	ปานกลาง	เป็นที่ทราบกันดี
8 ...	ไม่มีใครทราบเลย	ปานกลาง	เป็นที่ทราบกันดี
9 ...	ไม่ก้าวหน้าเลย	ปานกลาง	มีความก้าวหน้ามาก
10 ...	ไม่เคยทุ่มเทและลงมือทำ	ปานกลาง	ทุ่มเทและลงมือทำมากที่สุด
11 ...	ทำให้สำเร็จไม่ได้	ปานกลาง	สามารถทำให้สำเร็จได้

ภาคผนวก ค

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

มาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพตรวจสอบค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในของมาตรวัดนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแอลฟาของ Conbrach' Alpha เท่ากับ .855

มาตรวัดความสอดคล้องในตนเองด้านเป้าหมายการเลือกอาชีพส่วนที่ 1 ตรวจสอบค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในของมาตรวัดนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแอลฟาของ Conbrach' Alpha เท่ากับ .882

มาตรวัดความสอดคล้องในตนเองด้านเป้าหมายการเลือกอาชีพส่วนที่ 2 ตรวจสอบค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในของมาตรวัดนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแอลฟาของ Conbrach' Alpha เท่ากับ .880

ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

จากการนำมาตรวัดการรับรู้ความสามารถในด้านการเรียนไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 142 คน ของโรงเรียนสตรีวิทยา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 66.2 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 23.3 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 89.23

ตารางที่ 1 ตารางจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัด

ตัวแปร		จำนวน	%
เพศ			
	ชาย	33	23.2
	หญิง	109	76.8
อายุ			
	16	39	27.5
	17	84	59.2
	18	19	13.4

ระดับชั้น			
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	48	33.8
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	94	66.2
แผนการเรียน			
	วิทย์-คณิต	56	39.4
	ศิลป์ - (คำนวณและภาษา)	84	60.6
ระดับการศึกษาพ่อ			
	ระดับมัธยมศึกษา	21	14.8
	ระดับปวชหรือปวส.	23	16.2
	ระดับปริญญาตรี	77	54.2
	สูงกว่าปริญญาตรี	17	12.0
ระดับการศึกษาแม่			
	ระดับมัธยมศึกษา	23	16.2
	ระดับปวชหรือปวส.	26	18.3
	ระดับปริญญาตรี	75	52.8
	สูงกว่าปริญญาตรี	15	10.6
อาชีพพ่อ			
	ข้าราชการ	21	14.8
	พนักงานบริษัท	17	12.0
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	9	6.3
	ลูกจ้าง	18	12.7
	เกษตรกร	4	2.8
	ธุรกิจส่วนตัว	65	45.8
	อื่นๆ	5	3.5
อาชีพแม่			
	ข้าราชการ	17	12.0
	พนักงานบริษัท	20	14.1
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	6	4.2
	ลูกจ้าง	18	12.7

	เกษตรกรรม	4	2.8
	ธุรกิจส่วนตัว	52	36.6
	อื่นๆ	22	15.5
อาศัยอยู่กับ			
	ครอบครัว	138	97.2
	คนเดียว	1	0.7
	อื่นๆ	3	2.1

การตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ

มาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพมีการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ .95 จากการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 142 คนในโรงเรียนสตรีวิทยา 2 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคในมาตรวัดนี้มีค่าเท่ากับ .860

การหาคุณภาพของมาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ

1. นำมาตรวัดให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่านตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของมาตรวัด (Validity) เมื่อได้รับการอนุญาตจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว กลุ่มผู้วิจัยได้นำมาตรวัดไปทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 142 คน เพื่อทดสอบหาความเที่ยงของมาตรวัด (Reliability)
2. นำมาตรวัดมาหาอำนาจการจำแนกโดยการหาความแตกต่างของคะแนนจากกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73) และกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27) จากการใช้การทดสอบค่าที่ (Independent Samples T-Test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (หนึ่งหาง) หากข้อกระทงใดไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะถูกคัดออกจากมาตรวัด จากการทดสอบค่าที่ พบว่ามีข้อกระทง 1 ข้อ (ข้อ 6) มีคะแนนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ .05 จึงพิจารณาตัดข้อคำถามนี้ออก
3. นำมาตรวัดที่ผ่านการวิเคราะห์ค่าที่มาทดสอบหาความเที่ยงของมาตรวัดโดยการคำนวณหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงทั้งรายข้อและรายด้านกับคะแนนรวมของข้อกระทงที่เหลือในมาตรวัด (Corrected Item-Total Correlation – CITC) ค่า r Critical = .254 ($df=100$, $\alpha = 0.01$) พบว่า ข้อกระทงที่ 2, 7 และ 22 มีค่า r critical ต่ำกว่า .254 จึงตัดออก ดังนั้น จึงเหลือข้อกระทงทั้งหมด 22 ข้อที่ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อกระทง มาตรวัดมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) เท่ากับ .860

การตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมมาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ

ผู้พัฒนามาตรนำมาตราวัดการรับรู้ความสามารถด้านการเลือกอาชีพจำนวน 28 ข้อไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 142 คนเพื่อนำมาตรวจสอบหาค่าอำนาจจำแนกและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามโดยใช้สถิติ t-test จะใช้กับแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกพบว่าข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ คือมีค่าเฉลี่ยรายข้อแตกต่างกันระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแบ่งกลุ่มสูงที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 และกลุ่มต่ำ 27 ตรงกับคะแนน 110.0 และ 96.0 ตามลำดับ

คำนวณโดยใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ค่า t-test ที่ได้คือค่าอำนาจจำแนกคุณภาพด้านอำนาจจำแนกรายข้อจะถือว่าข้อคำถามใช้ได้ก็ต่อเมื่อ t-test มีความแตกต่างตามนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2

ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อและด้านของข้อคำถามในแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนด้านการเลือกอาชีพ

ข้อ	ข้อคำถาม	การวิเคราะห์ข้อมูลทาง วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				P value	ผ่านสถิติ ทดสอบ	CITC					
		กลุ่มต่ำ (N =)		กลุ่มสูง (N =)				ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2			
		M	SD	M	SD			รายตัว 28 ข้อ	รวมข้อ 28 ข้อ	รายตัว 25 ข้อ	รวมข้อ 25 ข้อ		
ส่วนที่ 1 การเรียนรู้จากผู้อื่น (Vicarious Learning : CSEVC)													
1	ฉันเห็นนักเรียนรุ่นพี่ที่เรียนสาขาหรือแผนการเรียนเดียวกัน ได้ เข้าเรียนต่อคณะหรือสาขาที่ชอบหลังจากเรียนจบแล้ว	3.6	1.00	4.60	0.60	4.93	.000**	✓	0.38	0.34	0.43	0.35	✓
2	ฉันไม่ค่อยเห็นนักเรียนรุ่นพี่หรือเพื่อนที่อยากเรียนคณะ ความสนใจในการเลือกศึกษาคือไม่คณะหรือสาขาวิชาที่ชอบ	3.9	0.89	4.40	0.90	2.47	.0160*	✓	0.28	0.16	-	-	-
3	คนในครอบครัวของฉันไม่มีใครประสบความสำเร็จในการเลือก เรียนคณะ หรือสาขาวิชาที่ชอบ	3.6	1.01	4.30	0.80	3.45	0.001*	✓	0.32	0.29	0.23	0.27	✓
4	...	3.5	1.17	4.60	0.60	5.45	.000**	✓	0.60	0.47	0.63	0.49	✓
5	...	3.3	0.84	4.40	0.70	6.23	.000**	✓	0.53	0.45	0.59	0.45	✓
									α	0.664	0.675		
* หมายเหตุ ข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์พิจารณาจาก (1) ค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเท่ากับ t ($df = 140, \alpha = 0.05$) = 1.29 (2) ค่า CITC สูงกว่าค่าวิกฤต r ($df = 140, \alpha = 0.05$) = .218													

ข้อ	ชื่อคำถาม		กลุ่มค่า		t	P volu e	ผ่านสถิติ ทดสอบ	CITC				
	M	SD	M	SD				ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ข้อ การชั่ง ที่เลือก
								รวมข้อ 28 ข้อ	รวมข้อ 25 ข้อ	รวมข้อ 28 ข้อ	รวมข้อ 25 ข้อ	
ด้านที่ 2 การพูดชักจูง												
6	2.8	1.04	3.1	1.1	1.11	0.269	X	-0.88	0.13	-	-	-
7	3	1.28	3.9	1.3	3.27	.002*	✓	0.17	0.18	-	-	-
8	3.1	0.88	4.5	0.8	7.65	.000**	✓	0.47	0.48	0.48	0.50	✓
9	3.5	1.03	4.6	0.7	5.99	.000**	✓	0.42	0.40	0.43	0.40	✓
10	3.5	0.85	4.6	0.6	7.29	.000**	✓	0.27	0.38	0.28	0.40	✓
11	3.2	1.03	4.5	1	5.73	.000**	✓	0.26	0.36	0.25	0.33	✓
* หมายเหตุ ข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์การมาจาก (1) ค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเท่ากับ t (df = 140, $\alpha = 0.05$) = 1.29 (2) ค่า CITC สูงกว่าค่าวิกฤต r (df = 140, $\alpha = 0.05$) = .218												

ข้อ	ข้อคำถาม	วิธีการสุ่มสูง-กลุ่มต่ำ		P value	ผ่าน สถิติ ทพรส อบ	CITC				ข้อ กระทบ ที่เลือก			
		กลุ่มต่ำ (N =)	กลุ่มสูง (N =)			ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2					
						รายด้าน 28 ข้อ	รวมข้อ 28 ข้อ	ราย ด้าน 25 ข้อ	รวมข้อ 25 ข้อ				
12	...	3.1	0.98	4.1	0.9	4.79	.000**	✓	0.43	0.31	0.44	0.33	✓
13	...	3	0.81	3.8	0.9	4.34	.000**	✓	0.35	0.22	0.40	0.27	✓
ตัวที่ 3 การขยายตัวอารมณ์ทางบวก								α	0.639		0.641		
14	ฉันรู้สึกดีมากๆ เมื่อได้ค้นหาคณะหรือสาขาวิชาที่อยากเรียน	3.5	1.09	4.9	0.4	7.55	.000**	✓	0.59	0.60	0.67	0.61	✓
15	ฉันสนใจเกี่ยวกับการเลือกเรียนต่อหรือได้งานที่ดีไม่ได้รู้สึกกังวลกับมันมากนักไป	2.9	1.09	4.1	1.1	4.98	.000**	✓	0.38	0.35	0.34	0.35	✓
16	ฉันรู้สึกพึงพอใจเมื่อได้ค้นหาคณะ สาขาวิชาหรืองานที่ชอบ	3.5	1.1	4.8	0.4	7.19	.000**	✓	0.60	0.58	0.70	0.61	✓
17	...	3.8	0.83	4.8	0.4	7.01	.000**	✓	0.63	0.56	0.69	0.59	✓
18	...	2.8	0.96	4.2	0.9	6.72	.000**	✓	0.17	0.41	-	-	
								α	0.698		0.774		
* หมายเหตุ ข้อละหนึ่งทีผ่านเกณฑ์พิจารณาจาก (1) ค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเท่ากับ t ($df = 140$, $\alpha = 0.05$) = 1.29 (2) ค่า CITC สูงกว่าค่าวิกฤต r ($df = 140$, $\alpha = 0.05$) = .218													

ข้อ	ข้อคำถาม	การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงทาง วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				P value	ผ่าน สถิติ ททดสอบ	CTC				ข้อ ที่ เลือก	
		กลุ่มต่ำ (N =)		กลุ่มสูง (N =)				ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2			
		M	SD	M	SD			รายด้าน 28 ข้อ	รวมข้อ 25 ข้อ	รายด้าน 28 ข้อ	รวมข้อ 25 ข้อ		
ด้านที่ 4 การทรงตัวอารมณ์ทางลบ													
19	ฉันกังวลใจในการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับคณะหรือสาขาวิชา ที่ขอยื่นต่อ	2.7	0.89	3.6	1.2	9.81	.000***	✓	0.32	0.19	-	-	-
20	ฉันรู้สึกหงุดหงิดเกี่ยวกับการเลือกคณะหรือสาขาวิชาที่ ขอยื่นรายชื่อนี้หรือไม่ออก	2.9	1.21	4.2	1	5.53	.000***	✓	0.58	0.41	0.68	0.34	✓
21	ฉันรู้สึกกังวลในการเลือกเขียนต่อคณะหรือสาขาวิชาที่ ขอยื่นรายชื่อนี้หรือไม่สมใจ	3	1.1	4.2	0.8	6.04	.000***	✓	0.55	0.48	0.68	0.45	✓
22	...	3.2	1.17	3.7	1.3	1.55	.036*	✓	-0.15	0.13	-	-	-
								α	0.492	0.87			
ด้านที่ 5 ความสำนึกจากกรดำเนินการ													
23	ฉันไม่เคยมีประสบการณ์ความสำนึกที่คอยทักมา ทำให้ฉัน รู้สึกว่าคุณไม่มีความสามารถพอในการค้นหาคำตอบ เกี่ยวกับคณะหรือสาขาวิชาที่ขอยื่นได้	3.1	1.1	4.4	0.7	6.51	.000***	✓	0.40	0.46	0.40	0.43	✓
24	ฉันเคยประสบความสำนึกในการเลือกแผนการเรียนที่ เหมาะสมกับตนเอง	2.9	1.1	4.2	1	5.48	.000***	✓	0.36	0.41	0.36	0.41	✓
* หมายเหตุ ข้อระวางที่ผ่านเกณฑ์พิจารณาจาก (1) ค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเท่ากับ t (df = 140, $\alpha = 0.05$) = 1.29 (2) ค่า CTC สูงกว่าค่าวิกฤต r (df = 140, $\alpha = 0.05$) = .218													

ข้อ	ข้อคำถาม	การวิเคราะห์ถ้อยคำทางวิธี		t	P value	ผ่านสถิติทดสอบ	CITC				ข้อ กระทบ ที่เลือก		
		กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ					ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2			จำนวนข้อ ที่เลือก	
		กลุ่มต่ำ (N =)	กลุ่มสูง (N =)				รายด้าน 28 ข้อ	รวมข้อ 28 ข้อ	รายด้าน 25 ข้อ	รวมข้อ 25 ข้อ			
		M	SD				M	SD	M	SD			
25	ฉันเชื่อว่า ฉันฉลาดในหลายๆเรื่องต้องทำอย่างนี้เพื่อให้ได้ เขียนก่อนในคอมพิวเตอร์สาขาวิชาที่สนใจ	3.0	1.01	4.20	0.80	6.22	.000**	✓	0.61	0.47	0.61	0.46	✓
26	...	3.0	0.88	4.00	1.00	4.94	.000**	✓	0.67	0.44	0.67	0.43	✓
27	...	2.9	0.8	4.10	0.90	6.42	.000**	✓	0.71	0.53	0.71	0.54	✓
28	...	3.1	0.91	4.30	0.80	6.52	.000**	✓	0.59	0.60	0.59	0.56	✓
							α		0.79	0.85	0.79	0.86	
* หมายเหตุ ข้อกระทบที่ผ่านเกณฑ์พิจารณาจาก (1) ค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเท่ากับ t (df = 140, $\alpha = 0.05$) = 1.29 (2) ค่า CITC สูงกว่าค่าวิกฤต r (df = 140, $\alpha = 0.05$) = .218													

การตรวจสอบความเที่ยงมาตรวัดการรับรู้ความสามารถด้านการเลือกอาชีพ

ผู้พัฒนามาตรวัดนำแบบทดสอบการรับรู้ความสามารถในการเรียนจำนวน 28 ข้อไปวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Measure of Internal Consistency) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient : α) ซึ่งใช้สำหรับหาค่าความเที่ยงที่การวัดที่มีค่ามากกว่า 2 ระดับ การวิเคราะห์พบว่าค่าความเที่ยงของมาตรวัดรายข้อทั้งฉบับมีค่า .855

หลังจากคำนวณค่า CITC รายด้าน แล้วเปิดตาราง Critical Value เพื่อหาค่า r critical ที่ (df 100, $\alpha=0.01$)จะได้ค่า r เท่ากับ .254 เมื่อเทียบกับค่า CITC ที่คำนวณได้พบว่าข้อ 3 ที่มีค่า r < .256 ซึ่งต่ำกว่าค่า r critical ที่กำหนดจึงตัดข้อ 2, 7 และ 22 แล้วทำการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟารายข้อใหม่

ข้อมูลใหม่ที่คำนวณได้หลังจากตัดข้อ 2, 7 และ 22 ออกไปแล้วนั้นทำให้ค่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟารายข้อจากเดิมที่คำนวณได้เท่ากับ .850 เพิ่มขึ้นเป็น .860

การตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายการเลือกอาชีพส่วนที่ 1

มาตรวัดความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายการเลือกอาชีพมีการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ .95 จากการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 142 คนในโรงเรียนสตรีวิทยา 2 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคในมาตรวัดนี้มีค่าเท่ากับ .829

การหาคุณภาพของมาตรวัดความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายการเลือกอาชีพ

1. นำมาตรวัดให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่านตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของมาตรวัด (Validity) เมื่อได้รับการอนุญาตจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วกลุ่มผู้วิจัยได้นำมาตรวัดไปทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 142 คนเพื่อทดสอบหาความเที่ยงของมาตรวัด (Reliability)
2. นำมาตรวัดมาหาอำนาจการจำแนกโดยการหาความแตกต่างของคะแนนจากกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73) และกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27) จากการใช้การทดสอบค่าที่ (Independent Samples T-Test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (หนึ่งหาง) หากข้อกระทงใดไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะถูกคัดออกจากมาตรวัดจากการทดสอบค่าที่พบว่าข้อกระทง 1 ข้อ(ข้อ 5) มีคะแนนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ .05 จึงพิจารณาตัดข้อคำถามนี้ออก
3. นำมาตรวัดที่ผ่านการวิเคราะห์ค่าที่มาทดสอบหาความเที่ยงของมาตรวัดโดยการคำนวณหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงทั้งรายข้อและรายด้านกับคะแนนรวมของข้อกระทงที่เหลือในมาตรวัด (Corrected Item-Total Correlation – CITC) $r_{\text{Critical}} = .254$ ($df=100$, $\alpha=0.01$) พบว่า ไม่มีข้อกระทงที่มีค่าต่ำกว่า r_{critical} จึงไม่ได้ตัดข้อคำถามใดออก ดังนั้นข้อกระทงทั้งหมด 29 ข้อที่ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อกระทง มาตรวัดมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) เท่ากับ .829

การตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมมาตรวัดความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายการเลือกอาชีพส่วนที่ 1

ผู้พัฒนามาตรนำมาตรวัดความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายการเลือกอาชีพจำนวน 30 ข้อไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 142 คนเพื่อนำมาตรวจสอบหาค่าอำนาจจำแนกและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามโดยใช้สถิติ t-test จะใช้กับแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การวิเคราะห์รายข้อหาค่าอำนาจการจำแนกพบว่าข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์คือมีค่าเฉลี่ยรายข้อแตกต่างกันระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแบ่งกลุ่มสูงที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 และกลุ่มต่ำ 27 ตรงกับคะแนน 66.0 และ 77.0 ตามลำดับ

คำนวณโดยใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ค่า t-test ที่ได้คือค่าอำนาจจำแนกคุณภาพด้านอำนาจจำแนกรายข้อจะถือว่าข้อคำถามใช้ได้ก็ต่อเมื่อ t-test มีความแตกต่างตามนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3

ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อและด้านของข้อคำถามในมาตรวัดความสอดคล้องในตนเองด้านเป้าหมายการเลือกเส้นทางอาชีพ ส่วนที่ 1

ข้อ	ข้อคำถาม	กลุ่มต่ำ		กลุ่มสูง		t	P value	ผ่านสถิติทดสอบ	CTC			ข้อการวางที่เลือก
		M	SD	M	SD				รายข้อ (ครั้งที่ 1)	รายข้อ (ครั้งที่ 2)	รายข้อ (ครั้งที่ 2)	
คำถามที่ 1 แรงสูงใจภายนอก												
ด้านเลือกคือหรือสาขาตามที่ตนเองหรือ												
1	ผู้ปกครองต้องการถ้าไม่เช่นนั้นฉันคงพบความยุ่งยากอย่างมาก	1.4	0.6	1.88	0.94	2.65	.010*	✓	0.226	0.566		✓
ด้านเลือกคือหรือสาขาตามที่ตนเองหรือ												
2	ผู้ปกครองต้องการเพราะไม่ยากให้กินตัวนี้	1.23	0.5	1.8	0.94	3.45	.001*	✓	0.57	0.66		✓
ด้านเลือกคือหรือสาขาที่เรียนเพราะเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับ												
3		1.83	0.8	2.98	0.7	7.12	.000**	✓	0.491	0.604		✓
4	...	1.03	0.2	1.25	0.49	2.75	.007*	✓	0.185	0.927		✓
5	...	1.85	0.7	2.15	0.89	1.64	0.105	X	-	-		-
6	...	1.92	1	2.6	0.96	3.15	0.002**	✓	0.27	0.603		✓
7	...	1.2	0.6	1.8	0.91	3.46	.001**	✓	0.352	0.578		✓
**หมายเหตุ ข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์การมาจาก (1) ค่าอำนาจใจนกลุ่มสูงกว่าเท่ากับ t (df = 140, $\alpha = 0.05$) = 1.29 (2) ค่า CTC สูงกว่าค่าวิกฤต r (df = 140, $\alpha = 0.05$) = .218												

ข้อ	การวิเคราะห์ความถี่ของข้อผิดพลาด												
	ข้อคำถาม		คู่-คู่กัน		t	p value	ค่าเฉลี่ย	OTC				ข้อผิดพลาด	
			กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2				รวม	รวม	รวม	รวม		
	(N =)	(N =)	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	
8	...	1.73	0.8	2.7	0.72	5.78	.000**	✓	0.432	0.638	✓	✓	
9	...	1.26	0.6	1.63	0.77	2.57	.020*	✓	0.513	0.517	✓	✓	
									α				0.533
ส่วนที่ 2 แยกใจเปรียบเทียบ													
10	ฉันเลือกเฉพาะหรือคนที่เรียนเพราะอยากได้เงินเดือน ว่าฉันเป็นนักเรียนที่ดี	1.1	0.3	1.45	0.71	2.85	.006*	✓	0.251	0.335	✓	✓	
11	ฉันเลือกเฉพาะหรือคนที่เรียนเพราะอยากได้เพื่อน หรือผู้ปกครองชื่นชมฉัน	1.45	0.7	2.58	1.06	5.66	.000**	✓	0.539	0.546	✓	✓	
12	ฉันเลือกเฉพาะหรือคนที่เรียนเพราะไม่ชอบที่ผู้เรียน หากไม่ทำ	1.48	1.5	3.03	1.07	7.48	.000**	✓	0.532	0.649	✓	✓	
13	...	1.98	1.4	2.6	1.11	5.8	.000**	✓	0.502	0.721	✓	✓	
14	...	1.18	1.2	1.65	0.7	3.38	.001*	✓	0.388	0.41	✓	✓	
15	...	1.85	1.9	2.8	0.97	4.82	.000**	✓	0.346	0.541	✓	✓	
16	...	1.28	1.3	2.03	0.92	4.23	.000**	✓	0.482	0.6	✓	✓	
* หมายถึง ข้อความที่อ่านแล้วเกิดอาการ (1) ค่าอำนาจสัมพันธ์ของค่า t (df = 140, α = 0.05) = 1.29 (2) ค่า OTC สูงกว่าค่าวิกฤต t (df = 140, α = 0.05) = .218													

ข้อ	การวิเคราะห์ข้อกรรณหรือกลุ่ม										ข้อ
	สูง-กลุ่มต่ำ					ผ่าน					
	กลุ่มต่ำ		กลุ่มสูง		t	P value	สถิติทดสอบ U	CITC		รายการที่เลือก	
	M	SD	M	SD				รายการข้อ (ครั้งที่ 1)	รายการข้อ (ครั้งที่ 2)		
17	...	1.95	2	2.98	0.89	5.22	.000**	✓	0.404	0.419	✓
ค่าน้ำ 3											
18	...	3.13	0.9	3.68	0.62	3.05	.003*	✓	0.326	0.438	✓
19	...	3	0.8	3.68	0.53	4.44	.000**	✓	0.361	0.382	✓
20	...	2.95	0.8	3.48	0.75	2.96	.004*	✓	0.24	0.413	✓
21	...	2.75	0.8	3.5	0.6	4.88	.000**	✓	0.391	0.33	✓
22	...	2.97	0.8	3.65	0.53	4.36	.000**	✓	0.212	0.317	✓
23	...	2.44	1	3.4	0.71	4.87	.000**	✓	0.308	0.262	✓
24	...	2.92	0.9	3.58	0.81	3.32	.001*	✓	0.229	0.327	✓
25	...	2.34	1	3.58	0.59	6.83	.000**	✓	0.416	0.402	✓
* หมายเหตุ ข้อกระหนงที่ผ่านเกณฑ์การมาจาก (1) ค่าอำนาจจำแนกสูงกว่เท่ากับ t (df = 140, $\alpha = 0.05$) = 1.29 (2) ค่า CITC สูงกว่ค่าวิกฤต r (df = 140, $\alpha = 0.05$) = .218											

ข้อ	ข้อคำถาม	การวิเคราะห์ข้อกรงทางวิธีกลุ่มสูง- กลุ่มต่ำ				t	p value	ผ่าน สถิติ				ข้อ กรงที่ เลือก
		กลุ่มต่ำ (N =)		กลุ่มสูง (N =)				CITC				
		M	SD	M	SD			รายข้อ (ครั้งที่ 1) 29 ข้อ	รายข้อ (ครั้งที่ 2) 29 ข้อ	รายข้อ (ครั้งที่ 1) 29 ข้อ	รายข้อ (ครั้งที่ 2) 29 ข้อ	
ส่วนที่ 4 แรงจูงใจภายใน												
26	ฉันเลือกคณะหรือสาขาที่เรียนเพราะอยากเรียนและรู้สึกสนุก ที่ได้เรียนสิ่งที่ชอบ	3.15	0.8	3.78	0.42	4.28	.000**	✓	0.338	0.68	✓	✓
27	ฉันเลือกคณะหรือสาขาที่เรียนเพราะเรียนแล้วรู้สึกสนุกกับภา เรียน ไม่น่าเบื่อ	3	0.9	3.6	0.71	3.32	.001*	✓	0.255	0.665	✓	✓
28	ฉันเลือกคณะหรือสาขาที่เรียนเพราะได้เรียนตรงกับความถนัด ของฉัน	3.03	1	3.65	0.58	3.51	.001*	✓	0.285	0.801	✓	✓
29	...	3.23	1	3.23	0.51	2.74	.008*	✓	0.242	0.686	✓	✓
30	...	2.87	0.9	2.87	0.6	3.53	.001*	✓	0.234	0.754	✓	✓
								α	0.829	0.882		

การตรวจสอบความเที่ยงมาตรวัดการรับรู้ความสามารถด้านการเลือกอาชีพ

ผู้พัฒนามาตรวัดนำแบบทดสอบการรับรู้ความสามารถในการเรียนจำนวน 28 ข้อไปวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Measure of Internal Consistency) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient : α) ซึ่งใช้สำหรับหาค่าความเที่ยงที่การวัดที่มีค่ามากกว่า 2 ระดับ การวิเคราะห์พบว่าค่าความเที่ยงของมาตรวัดทั้งฉบับมีค่า .882

หลังจากคำนวณค่า CITC แล้วเปิดตาราง Critical Value เพื่อหาค่า r Critical = .254 ($df=100$, $\alpha=0.01$) จะได้ค่า r เท่ากับ .254 เมื่อเทียบกับค่า CITC ที่คำนวณได้พบว่าไม่มีข้อกระทงใดมีค่าต่ำกว่าค่า r critical จึงไม่ต้องตัดข้อกระทงใดออก

การตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายการเลือกอาชีพส่วนที่ 2

มาตรวัดความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายการเลือกอาชีพมีการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ .95 จากการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 142 คนในโรงเรียนสตรีวิทยา 2 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคในมาตรวัดนี้มีค่าเท่ากับ

.880

การหาคุณภาพของมาตรวัดความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายการเลือกอาชีพส่วนที่ 2

1. นำมาตรวัดให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่านตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของมาตรวัด (Validity) เมื่อได้รับการอนุญาตจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วกลุ่มผู้วิจัยได้นำมาตรวัดไปทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 142 คนเพื่อทดสอบหาความเที่ยงของมาตรวัด (Reliability)
2. นำมาตรวัดมาหาอำนาจการจำแนกโดยการหาความแตกต่างของคะแนนจากกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73) และกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27) จากการใช้การทดสอบค่าที (Independent Samples T-Test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (หนึ่งหาง) หากข้อกระทงใดไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะถูกคัดออกจากมาตรวัดจากการทดสอบค่าทีพบว่าข้อกระทงทั้ง 6 ข้อ (ข้อ 4, 6, 8, 14, 16, และ 18) มีคะแนนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ .05 จึงพิจารณาตัดข้อคำถามนี้ออก
3. นำมาตรวัดที่ผ่านการวิเคราะห์ค่าที่มาทดสอบหาความเที่ยงของมาตรวัดโดยการคำนวณหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อกระทงที่เหลือในมาตรวัด (Corrected Item-Total Correlation – CITC) $r_{\text{Critical}} = .254$ ($df=100$, $\alpha=0.01$) พบว่าไม่มีข้อกระทงใดที่มีค่าต่ำกว่าค่า r ที่กำหนด แต่ผู้วิจัยเลือกตัดข้อกระทงที่ 3 และเพื่อให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเพิ่มขึ้น จาก .853 เป็น .880 ดังนั้นจึงเหลือข้อกระทงทั้งหมด 10 ข้อ

การตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมมาตรวัดความสอดคล้องในเป้าหมายการเลือกอาชีพ

ผู้พัฒนามาตรนำมาตราวัดความสอดคล้องในเป้าหมายการเลือกอาชีพจำนวน 18 ข้อไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 142 คนเพื่อนำมาตรวจสอบหาค่าอำนาจจำแนกและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามโดยใช้สถิติ t-test จะใช้กับแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การวิเคราะห์รายข้อหาค่าอำนาจการจำแนกพบว่าข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์คือมีค่าเฉลี่ยรายข้อแตกต่างกันระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแบ่งกลุ่มสูงที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 และกลุ่มต่ำ 27 ตรงกับคะแนน 134.78 และ 112.0 ตามลำดับ

คำนวณโดยใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ค่า t-test ที่ได้คือค่าอำนาจจำแนกคุณภาพด้านอำนาจจำแนกรายข้อจะถือว่าข้อคำถามใช้ได้ก็ต่อเมื่อ t-test มีความแตกต่างตามนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4

ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อคำถามในมาตรวัดความสอดคล้องในตนด้านเป้าหมายการเลือกอาชีพส่วนที่ 2

ข้อ	ข้อคำถาม	การวัดความเข้าใจการทวงวิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				t	p value	ผ่านสถิติทดสอบ	CITC		
		กลุ่มต่ำ (N =)		กลุ่มสูง (N =)					รายข้อ (ครั้งที่ 1)	รายข้อ (ครั้งที่ 2)	ข้อ
		M	SD	M	SD						
1	ความสำคัญ : บัญชีที่มีเงินเสียทั้งตัวมีความสำคัญกับฉันในตอนนี้	8.02	1.83	9.07	1.4	2.95	.004*	✓	0.5	0.537	✓
2	ความเลืงเสริม : ฉันเลืงเสริมกับการเลืงเสริมเพื่อไม่ให้ไปถึงบัญชีตัว	6.64	1.89	7.9	1.54	3.36	.001**	✓	0.647	0.649	✓
3	ความยากลำบาก : สำหรับฉัน การทำบัญชียากลำบาก	3.46	1.78	5.45	2.57	4.09	.000**	✓	0.266	-	-
4	...	6.05	2.61	7.12	2.46	1.93	0.057	✗	-	-	-
5	...	6.26	1.78	7.26	1.67	2.66	0.01*	✓	0.598	0.504	✓
6	...	6.83	2.05	7.69	2.11	1.89	0.063	✗	-	-	-
7	...	2.55	2.09	3.81	2.62	2.42	0.018	✓	0.259	-	-

* หมายเหตุ ข้อละทางที่ผ่านเกณฑ์พิจารณาจาก (1) สำเนาจำนวนสูงกว่าเท่ากับ $t(df = 140, \alpha = 0.05) = 1.29$ (2) ค่า CITC สูงกว่าค่าวิกฤต $t(df = 140, \alpha = 0.05) = .218$

ข้อ	ข้อคำถาม		กลุ่มต่ำ		กลุ่มสูง		t	P (2-tailed)	ผ่านสถิติทดสอบ	CITC			
			กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ		M	SD				รายข้อ (ครั้งที่ 1)	รายข้อ (ครั้งที่ 2)	รายข้อ 30 ข้อ	การหาข้อเลือกที่ใช้
			M	SD									
8	...	5.52	2.12	4.76	2.09	-1.66	0.101	X	-	-	-	-	
9	...	7.36	2.16	8.67	1.63	3.13	0.002*	✓	0.471	0.598	✓	✓	
10	...	6.95	2.05	8.57	1.77	3.88	0.000**	✓	0.627	0.669	✓	✓	
11	...	6.79	2.46	8.1	2.07	2.64	0.010*	✓	0.546	0.591	✓	✓	
12	...	6.71	2.06	8.07	1.69	3.3	0.001*	✓	0.691	0.732	✓	✓	
13	...	6.4	1.86	7.29	1.66	2.29	0.025*	✓	0.602	0.629	✓	✓	
14	...	7.26	2.1	7.83	2.02	1.26	0.213	X	-	-	-	-	
15	...	6.17	2.06	8.07	1.69	3.44	0.001*	✓	0.621	0.667	✓	✓	
16	...	6.24	2.33	6.95	2.32	1.39	0.168	X	-	-	-	-	

* ทนเกณฑ์ข้อกระจ่างที่ผ่านเกณฑ์พิจารณาจาก (1) ค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเท่ากับ t (df = 140, $\alpha = 0.05$) = 1.29 (2) ค่า CITC สูงกว่าค่าวิกฤต r (df = 140, $\alpha = 0.05$) = .218

ข้อ	ข้อคำถาม	การวิเคราะห์ข้อคำถามวิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				t	p (2-tailed)	ผ่าน สถิติ ทดสอบ u	CITC		ข้อระบง ที่เลือกใช้
		กลุ่มต่ำ (N =)		กลุ่มสูง (N =)					รายข้อ (ครั้งที่ 1)	รายข้อ (ครั้งที่ 2)	
		M	SD	M	SD				30 ข้อ	ข้อ	
17	...	6.67	2.51	8.27	2.01	3.22	0.002*	✓	0.578	0.582	✓
18	...	6.52	2.57	7.34	1.73	1.71	0.92	x	-	-	-
								$\alpha =$	0.853	0.88	
* หมายเหตุข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์พิจารณาจาก (1) ค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเท่ากับ t (df = 140, $\alpha = 0.05$) = 1.29 (2) ค่า CITC สูงกว่าค่าวิกฤต r (df = 140, $\alpha = 0.05$) = .218											

การตรวจสอบความเที่ยงมาตรวัดการรับรู้ความสามารถด้านการเลือกอาชีพ

ผู้พัฒนามาตรวัดนำแบบทดสอบการรับรู้ความสามารถในการเรียนจำนวน 28 ข้อไปวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Measure of Internal Consistency) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ซึ่งใช้สำหรับหาค่าความเที่ยงที่การวัดที่มีค่ามากกว่า 2 ระดับการวิเคราะห์พบว่าค่าความเที่ยงของมาตรวัดทั้งฉบับมีค่า .880

หลังจากคำนวณค่า CITC แล้วเปิดตาราง Critical Value เพื่อหาค่า r Critical = .254 ($df=100, \alpha=0.01$) เมื่อเทียบกับค่า CITC ที่คำนวณได้พบว่าไม่มีข้อกระทงใดที่มีค่าต่ำกว่าค่า r ที่กำหนด แต่ผู้วิจัยเลือกตัดข้อกระทงที่ 3 และ เพื่อให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเพิ่มขึ้น ข้อมูลใหม่ที่คำนวณได้หลังจากตัดข้อ 3 และ 7, ออกไปแล้วนั้นทำให้ค่า Cronbach's Alpha จากเดิมที่คำนวณได้เท่ากับ .853 เพิ่มขึ้นเป็น .880

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อตรวจสอบโมเดลความสอดคล้องในต้นด้านแรงจูงใจการ
เลือกเป้าหมายเส้นทางอาชีพและความสอดคล้องในต้นด้านการมีเป้าหมายสู่เส้นทาง
อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. Joreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.
7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.
Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005
Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.
Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file D:\New folder\271214.LPJ:

TI
!DA NI=134 NO=594 MA=CM
SY='D:\New folder\271214.DSF'
SE
86 87 99 70 112 113 /
MO NX=3 NY=3 NK=3 NE=3 BE=FU GA=FI PS=SY TE=SY TD=SY
LE
CSE SCON_T GA
LK
PISP PIIN_N PILE_N
FI TE(1,1) TE(2,2) TE(3,3) TD(1,1) TD(2,2) TD(3,3)
FR LX(1,1) LX(2,2) LX(3,3) BE(2,1) BE(3,1) BE(3,2) GA(1,1) GA(1,2) GA(1,3)
FR GA(2,2) GA(3,1)
VA 11.69 LY(1,2)
VA 11.16 LY(2,1)
VA 14.50 LY(3,3)
PD
OU PC RS EF FS SS

TI

Number of Input Variables 134
Number of Y - Variables 3
Number of X - Variables 3
Number of ETA - Variables 3
Number of KSI - Variables 3
Number of Observations 594

TI

Covariance Matrix

	SCON	Total_CS	T_GA	SP_T	PIIN	PILE
SCON	136.64					
Total_CS	61.63	124.63				
T_GA	62.99	91.26	210.21			
SP_T	2.96	9.89	11.95	8.50		
PIIN	-14.13	-8.54	-6.29	0.37	9.18	
PILE	-14.38	-15.73	-12.21	-2.26	4.61	14.78

TI

Parameter Specifications

LAMBDA-X

	PISP	PIIN_N	PILE_N
SP_T	1	0	0
PIIN	0	2	0
PILE	0	0	3

BETA

	CSE	SCON_T	GA
CSE	0	0	0
SCON_T	4	0	0
GA	5	6	0

GAMMA

	PISP	PIIN_N	PILE_N
CSE	7	8	9
SCON_T	0	10	0
GA	11	0	0

PHI

	PISP	PIIN_N	PILE_N
PISP	0		
PIIN_N	12	0	
PILE_N	13	14	0

PSI

	CSE	SCON_T	GA
	15	16	17

TI

Number of Iterations = 5

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

	CSE	SCON_T	GA

SCON	--	11.69	--
Total_CS	11.16	--	--
T_GA	--	--	14.50

LAMBDA-X

	PISP	PIIN_N	PILE_N
	-----	-----	-----
SP_T	2.92 (0.08) 34.44	--	--
PIIN	--	3.03 (0.09) 34.44	--
PILE	--	--	3.84 (0.11) 34.44

BETA

	CSE	SCON_T	GA
	-----	-----	-----
CSE	--	--	--
SCON_T	0.40 (0.04) 11.23	--	--
GA	0.45 (0.04) 11.59	0.15 (0.04) 3.86	--

GAMMA

	PISP	PIIN_N	PILE_N
	-----	-----	-----
CSE	0.26 (0.04) 6.80	-0.16 (0.04) -4.09	-0.25 (0.04) -6.00
SCON_T	--	-0.30 (0.04) -8.21	--
GA	0.13 (0.04) 3.76	--	--

Covariance Matrix of ETA and KSI

	CSE	SCON_T	GA	PISP	PIIN_N	PILE_N
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
CSE	1.00					
SCON_T	0.47	1.00				
GA	0.56	0.37	1.00			
PISP	0.30	0.11	0.29	1.00		

PIIN_N	-0.25	-0.40	-0.17	0.04	1.00	
PILE_N	-0.37	-0.26	-0.23	-0.20	0.40	1.00

PHI

	PISP	PIIN_N	PILE_N
	-----	-----	-----
PISP	1.00		
PIIN_N	0.04 (0.04) 1.01	1.00	
PILE_N	-0.20 (0.04) -5.12	0.40 (0.03) 11.41	1.00

PSI

Note: This matrix is diagonal.

CSE	SCON_T	GA
-----	-----	-----
0.79 (0.05) 17.22	0.69 (0.04) 17.22	0.65 (0.04) 17.22

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

CSE	SCON_T	GA
-----	-----	-----
0.21	0.31	0.35

Squared Multiple Correlations for Reduced Form

CSE	SCON_T	GA
-----	-----	-----
0.21	0.18	0.13

Reduced Form

	PISP	PIIN_N	PILE_N
	-----	-----	-----
CSE	0.26 (0.04) 6.80	-0.16 (0.04) -4.09	-0.25 (0.04) -6.00
SCON_T	0.10 (0.02) 5.81	-0.36 (0.04) -9.27	-0.10 (0.02) -5.29
GA	0.27 (0.04) 6.77	-0.13 (0.02) -5.19	-0.13 (0.02) -5.54

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

SCON	Total_CS	T_GA
-----	-----	-----
1.00	1.00	1.00

Squared Multiple Correlations for X - Variables

SP_T	PIIN	PILE
1.00	1.00	1.00

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 4
 Minimum Fit Function Chi-Square = 5.34 (P = 0.25)
 Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 5.31 (P = 0.26)
 Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 1.31
 90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 11.58)

Minimum Fit Function Value = 0.0090
 Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.0022
 90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.020)
 Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.023
 90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.070)
 P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.78

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.066
 90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.064 ; 0.084)
 ECVI for Saturated Model = 0.071
 ECVI for Independence Model = 1.61

Chi-Square for Independence Model with 15 Degrees of Freedom = 940.29
 Independence AIC = 952.29
 Model AIC = 39.31
 Saturated AIC = 42.00
 Independence CAIC = 984.61
 Model CAIC = 130.88
 Saturated CAIC = 155.12

Normed Fit Index (NFI) = 0.99
 Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.99
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.27
 Comparative Fit Index (CFI) = 1.00
 Incremental Fit Index (IFI) = 1.00
 Relative Fit Index (RFI) = 0.98
 Critical N (CN) = 1474.05

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.65
 Standardized RMR = 0.014
 Goodness of Fit Index (GFI) = 1.00
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.98
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.19

TI

Fitted Covariance Matrix

	SCON	Total_CS	T_GA	SP_T	PIIN	PILE
SCON	136.64					
Total_CS	61.63	124.63				
T_GA	63.47	91.26	210.38			
SP_T	3.69	9.89	12.08	8.50		
PIIN	-14.13	-8.54	-7.35	0.37	9.18	
PILE	-11.85	-15.73	-12.92	-2.26	4.61	14.78

Fitted Residuals

	SCON	Total_CS	T_GA	SP_T	PIIN	PILE
SCON	0.00					
Total_CS	0.00	0.00				
T_GA	-0.48	0.00	-0.17			
SP_T	-0.73	0.00	-0.13	0.00		
PIIN	0.00	0.00	1.06	0.00	0.00	
PILE	-2.53	0.00	0.71	0.00	0.00	0.00

Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -2.53
 Median Fitted Residual = 0.00
 Largest Fitted Residual = 1.06

Stemleaf Plot

```

- 2|5
- 1|
- 0|7521000000000000000
  0|7
  1|1
  
```

Standardized Residuals

	SCON	Total_CS	T_GA	SP_T	PIIN	PILE
SCON	-	-				
Total_CS	-	-				
T_GA	-0.66	-	-0.66			
SP_T	-0.66	-	-0.66	-		
PIIN	-	-	0.80	-	-	
PILE	-1.88	-	0.41	-	-	-

Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual = -1.88
 Median Standardized Residual = 0.00
 Largest Standardized Residual = 0.80

Stemleaf Plot

```

- 1|9
- 0|7777000000000000000
  0|48
  
```

TI

Standardized Residuals

Covariance Matrix of Parameter Estimates

	LX 1,1	LX 2,2	LX 3,3	BE 2,1	BE 3,1	BE 3,2
LX 1,1	0.01					
LX 2,2	0.00	0.01				
LX 3,3	0.00	0.00	0.01			
BE 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00		
BE 3,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
BE 3,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
GA 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
GA 1,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
GA 1,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
GA 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
GA 3,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PH 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PH 3,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PH 3,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Covariance Matrix of Parameter Estimates

	GA 1,1	GA 1,2	GA 1,3	GA 2,2	GA 3,1	PH 2,1
GA 1,1	0.00					
GA 1,2	0.00	0.00				
GA 1,3	0.00	0.00	0.00			

GA 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00		
GA 3,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
PH 2,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PH 3,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PH 3,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Covariance Matrix of Parameter Estimates

	PH 3,1	PH 3,2	PS 1,1	PS 2,2	PS 3,3
PH 3,1	0.00				
PH 3,2	0.00	0.00			
PS 1,1	0.00	0.00	0.00		
PS 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	
PS 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

TI

Correlation Matrix of Parameter Estimates

	LX 1,1	LX 2,2	LX 3,3	BE 2,1	BE 3,1	BE 3,2
LX 1,1	1.00					
LX 2,2	0.00	1.00				
LX 3,3	0.04	0.16	1.00			
BE 2,1	0.00	0.00	0.00	1.00		
BE 3,1	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	
BE 3,2	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.46	1.00
GA 1,1	0.20	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00
GA 1,2	0.00	-0.12	-0.02	0.00	0.00	0.00
GA 1,3	-0.01	-0.03	-0.17	0.00	0.00	0.00
GA 2,2	0.00	-0.24	-0.04	0.25	0.00	0.00
GA 3,1	0.11	0.00	0.00	0.00	-0.29	0.04
PH 2,1	0.03	0.03	-0.12	0.00	0.00	0.00
PH 3,1	-0.14	0.05	-0.14	0.00	0.00	0.00
PH 3,2	-0.03	0.28	0.28	0.00	0.00	0.00
PS 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Correlation Matrix of Parameter Estimates

	GA 1,1	GA 1,2	GA 1,3	GA 2,2	GA 3,1	PH 2,1
GA 1,1	1.00					
GA 1,2	-0.13	1.00				
GA 1,3	0.23	-0.40	1.00			
GA 2,2	0.00	0.03	0.01	1.00		
GA 3,1	0.02	0.00	0.00	0.00	1.00	
PH 2,1	0.01	0.00	0.02	-0.01	0.00	1.00
PH 3,1	-0.03	-0.01	0.02	-0.01	-0.02	0.40
PH 3,2	-0.01	-0.03	-0.05	-0.07	0.00	-0.21
PS 1,1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 2,2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PS 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Correlation Matrix of Parameter Estimates

	PH 3,1	PH 3,2	PS 1,1	PS 2,2	PS 3,3
PH 3,1	1.00				

PH 3,2	0.08	1.00			
PS 1,1	0.00	0.00	1.00		
PS 2,2	0.00	0.00	0.00	1.00	
PS 3,3	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00

TI

Factor Scores Regressions

ETA

	SCON	Total_CS	T_GA	SP_T	PIIN	PILE
CSE	0.00	0.09	0.00	0.00	0.00	0.00
SCON_T	0.09	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
GA	0.00	0.00	0.07	0.00	0.00	0.00

KSI

	SCON	Total_CS	T_GA	SP_T	PIIN	PILE
PISP	0.00	0.00	0.00	0.34	0.00	0.00
PIIN_N	0.00	0.00	0.00	0.00	0.33	0.00
PILE_N	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.26

TI

Standardized Solution

LAMBDA-Y

	CSE	SCON_T	GA
SCON	- -	11.69	- -
Total_CS	11.16	- -	- -
T_GA	- -	- -	14.50

LAMBDA-X

	PISP	PIIN_N	PILE_N
SP_T	2.92	- -	- -
PIIN	- -	3.03	- -
PILE	- -	- -	3.84

BETA

	CSE	SCON_T	GA
CSE	- -	- -	- -
SCON_T	0.40	- -	- -
GA	0.46	0.15	- -

GAMMA

	PISP	PIIN_N	PILE_N
CSE	0.26	-0.16	-0.25
SCON_T	- -	-0.30	- -
GA	0.13	- -	- -

Correlation Matrix of ETA and KSI

CSE	SCON_T	GA	PISP	PIIN_N	PILE_N
-----	--------	----	------	--------	--------

CSE	1.00					
SCON_T	0.47	1.00				
GA	0.56	0.37	1.00			
PISP	0.30	0.11	0.29	1.00		
PIIN_N	-0.25	-0.40	-0.17	0.04	1.00	
PILE_N	-0.37	-0.26	-0.23	-0.20	0.40	1.00

PSI
 Note: This matrix is diagonal.

CSE	SCON_T	GA
0.79	0.69	0.65

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	PISP	PIIN_N	PILE_N
CSE	0.26	-0.16	-0.25
SCON_T	0.10	-0.36	-0.10
GA	0.27	-0.13	-0.13

TI

Total and Indirect Effects

Total Effects of KSI on ETA

	PISP	PIIN_N	PILE_N
CSE	0.26 (0.04) 6.80	-0.16 (0.04) -4.09	-0.25 (0.04) -6.00
SCON_T	0.10 (0.02) 5.81	-0.36 (0.04) -9.27	-0.10 (0.02) -5.29
GA	0.27 (0.04) 6.77	-0.13 (0.02) -5.19	-0.13 (0.02) -5.54

Indirect Effects of KSI on ETA

	PISP	PIIN_N	PILE_N
CSE	-	-	-
SCON_T	0.10 (0.02) 5.81	-0.07 (0.02) -3.84	-0.10 (0.02) -5.29
GA	0.13 (0.02) 6.16	-0.13 (0.02) -5.19	-0.13 (0.02) -5.54

Total Effects of ETA on ETA

	CSE	SCON_T	GA
CSE	-	-	-

SCON_T	0.40 (0.04) 11.23	- -	- -
GA	0.51 (0.04) 14.51	0.15 (0.04) 3.86	- -

Largest Eigenvalue of B*B' (Stability Index) is 0.377

Indirect Effects of ETA on ETA

	CSE	SCON_T	GA
CSE	- -	- -	- -
SCON_T	- -	- -	- -
GA	0.06 (0.02) 3.65	- -	- -

Total Effects of ETA on Y

	CSE	SCON_T	GA
SCON	4.64 (0.41) 11.23	11.69	- -
Total_CS	11.16	- -	- -
T_GA	7.43 (0.51) 14.51	2.11 (0.55) 3.86	14.50

Indirect Effects of ETA on Y

	CSE	SCON_T	GA
SCON	4.64 (0.41) 11.23	- -	- -
Total_CS	- -	- -	- -
T_GA	7.43 (0.51) 14.51	2.11 (0.55) 3.86	- -

Total Effects of KSI on Y

	PISP	PIIN_N	PILE_N
SCON	1.21 (0.21) 5.81	-4.26 (0.46) -9.27	-1.15 (0.22) -5.29
Total_CS	2.91	-1.84	-2.78

	(0.43)	(0.45)	(0.46)
	6.80	-4.09	-6.00
T_GA	3.85	-1.86	-1.85
	(0.57)	(0.36)	(0.33)
	6.77	-5.19	-5.54

TI

Standardized Total and Indirect Effects

Standardized Total Effects of KSI on ETA

	PISP	PIIN_N	PILE_N
	-----	-----	-----
CSE	0.26	-0.16	-0.25
SCON_T	0.10	-0.36	-0.10
GA	0.27	-0.13	-0.13

Standardized Indirect Effects of KSI on ETA

	PISP	PIIN_N	PILE_N
	-----	-----	-----
CSE	- -	- -	- -
SCON_T	0.10	-0.07	-0.10
GA	0.13	-0.13	-0.13

Standardized Total Effects of ETA on ETA

	CSE	SCON_T	GA
	-----	-----	-----
CSE	- -	- -	- -
SCON_T	0.40	- -	- -
GA	0.51	0.15	- -

Standardized Indirect Effects of ETA on ETA

	CSE	SCON_T	GA
	-----	-----	-----
CSE	- -	- -	- -
SCON_T	- -	- -	- -
GA	0.06	- -	- -

Standardized Total Effects of ETA on Y

	CSE	SCON_T	GA
	-----	-----	-----
SCON	4.64	11.69	- -
Total_CS	11.16	- -	- -
T_GA	7.44	2.11	14.50

Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	CSE	SCON_T	GA
	-----	-----	-----
SCON	4.64	- -	- -
Total_CS	- -	- -	- -
T_GA	7.44	2.11	- -

Standardized Total Effects of KSI on Y

	PISP	PIIN_N	PILE_N
	-----	-----	-----

SCON	1.21	-4.26	-1.15
Total_CS	2.91	-1.84	-2.78
T_GA	3.85	-1.86	-1.85

Time used: 0.031 Seconds

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวกัญญาภัทร เสนิงวงศ์ ณ ออยุธยา เกิดเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2530 ปัจจุบันอาศัยอยู่ที่ 29/412 ซอย 11 เมืองทองธานี 3 ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนโยธินบูรณะ กรุงเทพมหานคร และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ สาขาการเงิน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ในปีการศึกษา 2552 จากนั้นศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2555

ด้านประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ผู้วิจัยได้ศึกษารายวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ตามหลักสูตรสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ โดยผู้วิจัยมีประสบการณ์ในการให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาดังนี้

1. มีประสบการณ์ในการให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคล (individual counseling) รวมระยะเวลาประมาณ 85 ชั่วโมง
2. มีประสบการณ์ในการให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม (group counseling) รวมระยะเวลาประมาณ 230 ชั่วโมง

ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับเนื้อหาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถติดต่อกับผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ที่

e-mail: kanyabhatra.s@gmail.com